

ŠTEVILKA 13 - LETNIK VII

ISSN 2712-4479

SUPERNOVA

REVIJA ZA SPEKULATIVNO FIKCIJO

Znanstvena fantastika - Fantazija - Nadnaravni horor

Glavni urednik in odgovorni urednik

Bojan Ekselenski

Pomočnik glavnega urednika

Ivan Šokić

Lektoriranje

Lenka Krajnc

Prevodi

Lenka Krajnc (ANG), Bojan Ekselenski (HR-SRB-ČG-BiH-ANG)
Prelom in oblikovanje naslovnice

Bojan Ekselenski

Foto na naslovnici

Bojan Ekselenski

Naslov uredništva

Celjsko literarno društvo,
Gledališki trg 4, 3000 Celje
celjsko.literarno@outlook.com
<http://cld.si>

Izdajatelj

Celjsko literarno društvo
Transakcijski račun:
05100-8010642929

Cena za posamezni tiskani izvod: 6 €

ISSN tiskane izdaje: 2464-0387

Izdajo so omogočili:

UVODNIK (5)

Bojan Ekselenski
Uvod v teorije zarote - 5

ESEJ (6)

Bojan Ekselenski
Arhetipski liki - ključne predpostavke - 6

PROZA (11)

Andrej Ivanuša
Stvarjenje - 12
Darka Lampič
Sreča pa taka - 16
Vesoljski mišmaš - 18
Domen Mohorič
Pesem entropije - 20
Dominik Lenarčič
Nekraj - 23
Vpogled - 24
Stojan Knez
Nekaj o avtorju - 26
Kamay - 26

PREVODI - PROZA (29)

Krzysztof Dąbrowski (Poljska)
Nekaj o avtorju - 29
Nenavadni čudež - 30
Stari prijatelji - 30
V zasledovanju mode - 30
Vedran Mavrović (Hrvaška)
O avtorju - 31
Namen - 31
Volodimir Arenev (Ukrajina)
Usahnjeni - 34

POEZIJA (37)

Matej Krajnc

JULES VERNE IN KRAJNC SE SREČATA V SREDIŠČU ZEMLJE NA
PUCOVI. VERNE KADI.- 38

Stojan Knez

LETO 2023 - 39

KOT NOČNA MORA - 40

MEDPLANETARNI SPLET - 40

NERAZLOŽLJIVA TESNOBA - 41

Nevenka Brešar

VGRAJENI NANOČIP - 42

PREVODI - POEZIJA (43)

Dragan Popadić (Črna gora)

Nekaj o avtorju - 43

IZ ZVEZD SMO NAREJENI - 43

SLUTIM - 44

SMRTNIK - 44

Slobodan Vukanović (Črna gora)

PALME ROJEVAJO SNEŽNE KEPE - 45

DAVINCI IN EINSTEIN SMUČATA NA PLAZMOIDNEM MORJU - 46

FESTIVALSKA TEMA (48)

Bojan Ekselenski

Uvod v teorije zarote in druge običajnosti - 50

Kaj, če so teorije zarote čista resnica? - 52

Prišli so iz središča Zemlje - 53

Barbara Ribič Jelen

Poldrugi svet - 54

Matic Smerdu

Nekaj o avtorju - 65

Nori profesor - 66

Tihomir Jovanović Tika (Srbija)

Zid - 75

Vaso Vuković (Črna gora)

Na kratko o avtorju - 80

Sestopanje - 81

Bojan Ekselenski

Rob sveta - 86

DOGODKI IN ODMEVI (109)

Bojan Ekselenski

Dogodkovni uvodnik - 110

44. Konvencija znanstvene fantastike Sferakon - Zagreb (HR) - 110

8. Konvencija na meji nevidnega - Ljubljana (SLO) - 113

10. Refesticon - Bijelo Polje (ČG) - 115

Grossmannov festival - 118

Fanfest 6 - 119

FANTAZIJSKA KNJIGARNA - RECENZIJA - 124

Hiša brez ogledal (Simona Klemenčič) - 124

OBVESTILA IN RAZPISI (126)

Splošni razpis za Supernovo - 126

Mednarodni razpis Krononavt - 127

Razpis za Vsesledje - 128

Dogodkovnik Celjskega literarnega društva - 129

ZADNJA STRAN

Razpis za Fanfest 7: Prvi stik v Celju

Antikv
knjigarna in antikvariat

Uvod v teorije zarote

Letnik 2022 prinaša 5. obletnico Fanfesta, slovenskega festivala fantastične književnosti z mednarodno noto. Festival počasi, a zanesljivo krepi svojo vlogo nekakšnega zbirališča aktivnih slovenskih avtoric in avtorjev fantastične literature. Večina njih stalno ali občasno objavlja v Supernovi.

Pomemben del Supernove so tudi tuji avtorji. Zakaj? Skozi objave tujih avtoric in avtorjev se vzpostavlja prepotrebna pisateljska komunikacija. Slovensko bralstvo spoznava bližnjo tujino, s katero je Supernova na področju fantastične književnosti edini povezovalni člen.

Kot je že tradicija, je osrednja tema jesenske izdaje literarni natečaj lanskega Fanfesta. Pa začnimo z njim.

Razpisali smo dve temi:

- Kaj, če so vse teorije zarote čista resnica?
- Prišli so iz središča Zemlje.

Na natečaj je prišlo nekaj domačih in tujih del. Do pisanja uvodnika je prišlo pet del. Prispevali so jih Barbara Ribič Jelen, Matic Smerdu, Tihomir Jovanović Tika, Vaso Vujović in Bojan Ekselenski.

Prozo so prispevali Andrej Ivanuša, Darka Lampič, Domen Mohorčič, Dominik Lenarčič in Stojan Knez. Vsebinsko je pisana, da bolj ne bi mogla biti.

V tokratni številki imamo tudi poezijo. Prispevala sta Matej Krajnc, ki je redni gost, in Stojan Knez, ki je tokrat prvič in upam, da ne zadnjič.

Prevedene literature je kar nekaj.

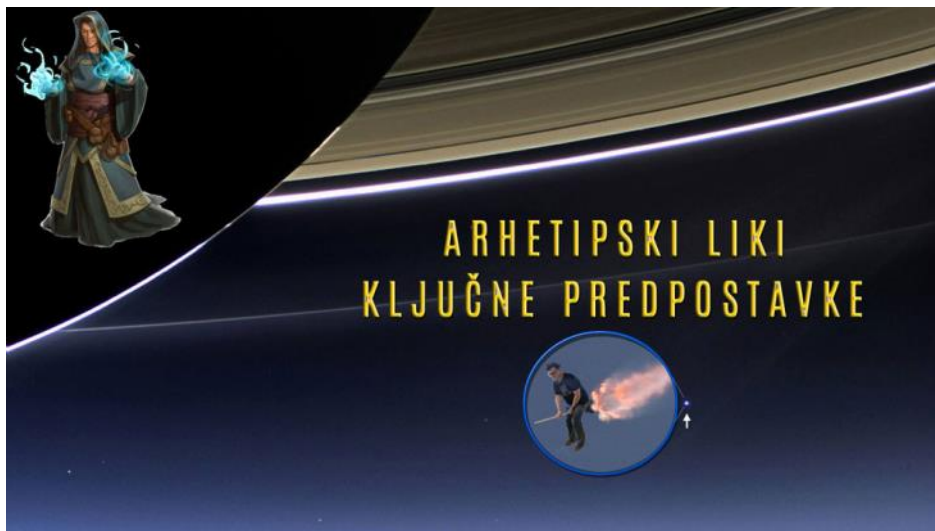
Najprej poezija. V reviji so pesmi Dragana Popadića, uveljavljenega in nagrajenega črnogorskega pesnika, pisatelja in dramatika. Od Slobodana Vukadinovića (Črna gora) sta še dve pesmi. Spoznali ga boste na Fanfestu.

Prevedena proza tokrat prihaja iz Ukrajine, Poljske in Hrvaške. Zaradi obsega revije je nekaj prispelih del izostalo, a brez strahu, napolnila bodo naslednjo številko.

V rubriki Dogodki in odmevi je kratek sprehod skozi letošnja sodelovanja Celjskega literarnega društva.

V recenziji smo pod drobnogled vzeli izvrstno distopijo Simone Klemenčič, Hiša brez ogledal. Naj takoj dodam, da je omenjanje sorodnosti z Deklino zgodbo marketinški trik. Gre za kompleksnejšo in bolj logično izpeljavo pojava teokratske družbe.

Vaš vdani Bojan Ekselenski

Bojan Ekselenski

Arhetipski liki – ključne postavke

Posodobljeno besedilo, objavljeno v Vsesledju 37 (2018)

Uvod

Avtorici oz. avtorju leposlovne proze so arhetipi izredno močno orodje iz pisateljske orodjarne. Arhetipske značilnosti, nalepljene na človeško duševnost, omogočajo pisanje takoj prepoznavnih likov.

Arhetipi so lahko odlično ali pomanjkljivo izrabljeni oziroma tudi narobe izkoriščeni. Tako je pač z vsakim orodjem. V nadaljevanju je pet generaliziranih napotkov, pravzaprav pravil, kako učinkovito pripraviti in uporabiti arhetipske karakterje.

Ne glede na filozofiranje o iskanju izvirnosti, tega izmuzljivega svetega grala književnosti, so arhetipski liki obvezna sestavina vseh literarnih del. Arhetip Učitelja pač poučuje, arhetip Matere rodi in ljubeče vzgaja otroke, a arhetip Zmikavta se prikrade, ukrade dragocenost in se odkrade ipd.

Če boste iz Učitelja naredili zmikavta, Oče bo rodil otroke in Komedijant bo modroval o smislu življenja, vas zagotovo ne bodo nagradili s slavo ...

Pravilo 1: Svojemu zlobnežu/antagonistu se posvetite z isto skrbjo, kot ste se dobričini/protagonistu.

Najprej si vzemite trenutek za premislek o nekaj najbolj poznanih in kakovostnih delih, ki ste jih kdaj koli prebrali. Ste prebrali kaj Kafkovega ali Jenkovega? Imate mogoče radi Asimova ali Clarka? Ste pomislili na Tolkienna ali Rowlingovo? Morebiti na Remca, Pečjaka, Mazzinija ali Lainščka, da ostanemo v domačih logih?

Bi vam bile te zgodbe všeč, če bi bile drugače povedane brez glavnega antagonist-a? Kako bi bile drugačne?

Najverjetneje bi se iz tega izcimilo nekaj precej medlega ali slabega, pač juha, v katero ste namesto soli dodali sladkor.

Zamislite si Gospodarja prstanov brez Saurona in Sarumana! Dajmo namesto Saurona v črno prebarvanega Jako Racmana, namesto Sarumana čarovnika Oza iz istoimenskega filma. Kaj pa vloga Adolfa Hitlerja v liku in delu Matere Tereze?

Kako bi izpadlo? Se mi je zdelo ...

V pripovedi je pomen antagonistove vloge skoraj enak protagonistovi. Ni pomembno samo to, da zgodba vsebuje antagonista, temveč mora biti res dobro razvit (napisan). Nujno se mu res dobro posvetite, razdelajte ga do zadnje osebne lastnosti.

Brez dobro napisanega in logičnega antagonista bo vaša zgodba podobna teku z eno nogo. Ne osredotočite se samo na protagonista, ki mu potem pred noge vržete zlobneža zgolj v vlogi neke generične kreature, ki jo protagonist premaga, ker ste se pač odločili, da mora biti nekdo premagan.

Poskrbite, da bo vaš antagonist zanimiv, mogoče celo simpatičen. Če ne vzbuja močnih čustev, ostane neopažen in s tem zvoden tudi napor protagonista. In ja, ne ustvarite preveč črno-belega kontrasta, niti naj ne bosta oba pobarvana z istim odtenkom sivine. Pa tudi ne 50 njih ... Kakšna usoda čaka takšno zgodbo? Najbrž koš za reciklažo.

Dajte v ring Stalina in Hitlerja. Kaj pa, če v isti ring snamete z ulice Janeza Brezveznika in Jožeta Nepomembnika?

Pred pripravo antagonista dobro premislite, zakaj so najbolj znani literarni (in tudi filmski) antagonisti tako znani? V čem je njihova draž?

Pravilo 2: Uravnotežite obstoječe lastnosti s čim novim

Ena od glavnih prednosti uporabe arhetipov je v tem, da bralcu omogočajo hitro identificiranje z literarnimi liki. Ker identifikacija deluje na podzavestnem nivoju, je zato zelo učinkovita in bralci/-ke takoj vedo, kdo je junak, kdo zlobnež, kdo komedijant in kdo učitelj. Vse to vedo iz znanih identifikatorjev, ki so jih že velikokrat videli in izkusili v življenju.

Ampak ... Prehitro in prelahko prepoznavanje je lahko tudi slabo. Kot avtor(-ica) zagotovo nočete reciklirati že nešteto videne kombinacije protagonista in antagonista.

Uporabite dovolj že znanega, da bodo bralci lahko takoj presodili, kam kdo sodi, a se pri tem ne bojte tudi presekati z že videnim ali (pre)lahko prepoznavnim. Domislite se novih začimb v obstoječih jedeh, a pri tem pazite, da ne pokvarite jedi.

Izvirnost za vsako ceno hitro pomeni soljeno kavo, sladkano govejo župco ali skisano čokolado.

Bralke in bralci ne bodo vaše knjige vzeli v roke zato, da jih med platnicami čakajo popolne kopije Petra Klepca, Martina Krpana, Jona Snowa, Harryja Potterja ali mogoče Belle Swan. Tudi Dr. Gruberja iz Gorskega zdravnika nočejo.

Najbrž pričakujejo junake oz. junakinje, ki si s prej omenjenimi liki delijo samo nekatere lastnosti. Tople vode pač ne boste na novo izumljali. Kljub vsemu pa pričakujejo nekaj »likovno« novega, kar jih bo vleklo od strani do strani pa do konca knjige oziroma v reviji do oglasnih sporočil.

Vaša misija je jasna – bralec naj pride do zadnje strani in platnice naj sklopi zadovoljen z željo po še več vašega leposlovja.

Pravilo 3: Spoznajte vsem skupne arhetipe

Obstaja veliko arhetipov, ki jih bralstvo dobro pozna, jih je že velikokrat videlo in jih avtorji(-ice) zaradi njihovega pomena še vedno redno uporabljajo. Ti znani arhetipi pomagajo pri poteku zgodbe, saj bralec(-ka) takoj prepozna njihovo vlogo in ve, kaj od njih pričakuje. Res imamo radi neznano in izvirno, a naj bo to v okviru znanega in predvsem zdravorazumskega.

Naj naštejemo nekaj znanih primerov – Junak, Prevarant, Učitelj, Glasnik, Morilec, Zdravilec, Ljubimec, Bard (Pesnik, Pevec) ali Senca. Vsak od njih ima svojo zasebno vlogo, ki se zapolni z zgodbo. Vsi vemo, kaj od vsakega od njih pričakujemo, a vedno je prostor za preobrazbe in presenečenja. A pozor! Tukaj ne bodite inovativni za vsako silo. Če bodo vampirji začutili konstruktivizem sebstva in razlagali, da so simbol domobranstva, to za branost vašega dela ne pomeni nič dobrega.

Skupni, vsem znani arhetipi, so dobro preživeli kruto zobovje časa. To je dober razlog, da jih naštudirate in dobro premislite, kako jih vkomponirati v svojo zgodbo, če vanjo seveda sodijo. V ljubič zagotovo ne sodi Senca. Če pišete zgodbo, ki jo piše življenje, vanjo ne morete v vlogi antagonista vtakniti Palčka Smuka.

Pravilo 4: Razmislite, kakšne arhetipe potrebuje vaša zgodba

Navežimo se na zadnja dva stavka prejšnjega podpoglavja. Arhetipski karakterji imajo svojo vlogo, a mnogi avtorji postanejo v nekatere od njih naravnost zaljubljeni in čutijo, da jih morajo, zlepa ali zgrda, poriniti v vsako zgodbo. Kurkuma je fina začimba, a ne sodi v vsako jed. Zavedajte se, da je na voljo obširen seznam arhetipov in od vas je odvisno, katere boste uporabili.

Redkokdaj je v zgodbi prostor za vse klasične arhetipe. Vrsta zgodbe, njena žanrska umeščenost, odreja, katere od njih lahko smiselno vključite. Ni nujno, da dolžina proznega dela pogojuje število vključenih arhetipov. Včasih jih lahko vključite zelo veliko. Kljub vsemu običajno velja - krajša kot je zgodba, manj likov gre vanjo. Dobro je, če so njihove vloge naravne.

Zgodbe zagotovo nočete razbiti in jo pohabiti, da bi ji vsilili karakter zgolj zato, da bo notri. Uporabite samo tiste arhetipe in njihove kombinacije, ki so smiselno naravne in vaše besedilo bo izpadlo naravno, bralci se bodo pobili do oglasov ...

Pravilo 5: Gradnja arhetipskih likov

Arhetipske like po liniji najmanjšega odpora ustvarite tako, da preprosto vzamete znane lastnosti, jim namalate pričakovan videz, jih imenujete in vržete v bolj ali manj generični zaplet. Upam, da zlobnežu niste pozabili načarati dermatoloških težav, rogovja in predolgih nohtov.

Zgodba bo mogoče pila vodo obrtniške ustreznosti, ne bo pa vas proslavila in z njo ne boste literarno napredovali. Če želite presegati ustaljene žanrske tirnice, se je treba ljubeče posvetiti logični kombinaciji arhetipskih lastnosti. Likovna finomehanika de luxe!

Jung je ugotovil, da ima vsak arhetipski lik sposobnost, da nas poveže z jedrom naše osebnosti, z našim sebstvom. Ta povezava gre skozi nezavedno, ki je mogočni psihični stroj. Arhetipi nam pomagajo, da se usmerimo vase in v sebi najdemo svoje osebnostno središče. Vsak arhetipski lik ima takšen naboj.

Like, ki jim želimo vdihniti močne arhetipske attribute, postavimo v okoliščine, ki so same zase polne arhetipske simbolike.

Želimo lik modrega starca? Celo njegovo življenje lahko napolnimo z arhetipskimi vrednostmi. Recimo, njegova starost naj bo 84 let, ker je osmica simbol neskončnosti, zatem je to zmnožek 7 in 12, ki sta sami zase močni števili. Potem naj ima sedem otrok, je zadnjih sedem let puščavnik ipd.

Želite izjemnega junaka, otroka? Naj bo star 12 let in naj bo sedmi sin. Če potrebujete še mlajši lik, je to lahko prvorojeni sedemletnik.

Zaključek

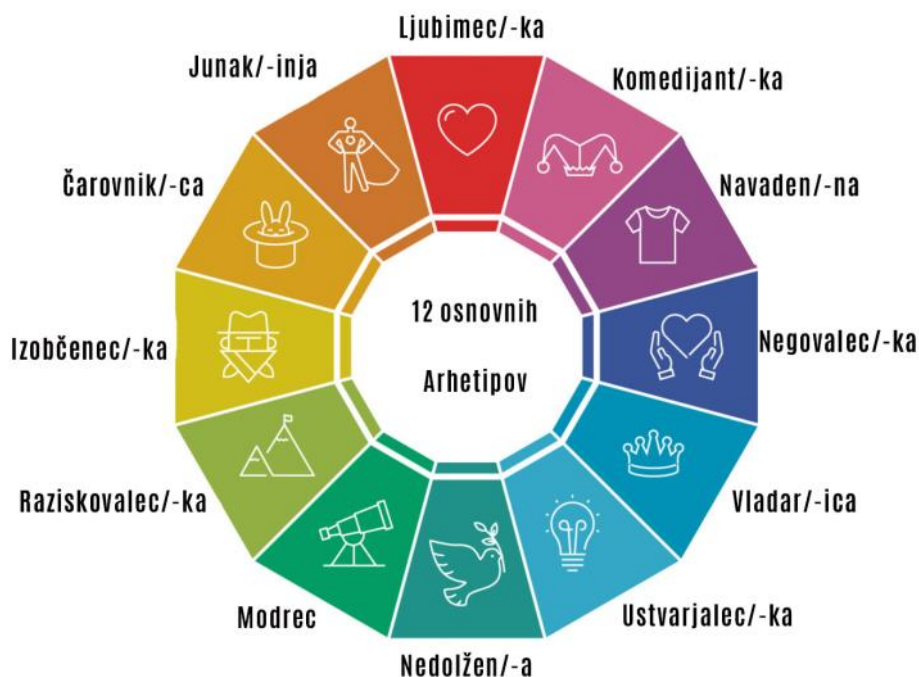
Arhetipski liki so močno literarno orodje, a so kot palica, ki lahko enako močno udari z obema koncema. Vedno dobro premislite o vsakem od njih.

Biti ali ne biti v vaši pripovedi?

Ko arhetip vključite, pri njem po nepotrebnem ne igrajte inovatorja, temveč bodite pri interpretacijah in nadgradnjah silno previdni. Manj je lahko več in predvsem koristneje.

Za napredek vaše lepe besede je ključno, da vadite, pišite različne zgodbe, saj samo z vajo dobite občutek.

In ja, tudi izobražujte se. Nikoli ne veste toliko, da ne bi potrebovali še ene delavnice.

PROZA

Andrej Ivanuš

Stvarjenje

Privoščiti sem si hotel kratek počitek in sem zato natančno preverjal porabo energije. Časoplov je neverjetno energijsko potratna naprava. Skozi čas in prostor ves čas črpa ogromno kilovatov energije. Časovno-prostorska črvina mora biti ves čas odprta za komunikacijo, prenos podatkov, za vzdrževanje prostorskega mehurčka in za delovanje merilnih instrumentov.

»Nikolina, kar se mene tiče, so vse stvari na svojem mestu. Zdajle grem malo zadremati,« sem rekel partnerici na tej pomembni misiji za vse človeštvo.

Nikolina je pokimala in se zasmejala:

»Prav! Tri ure imaš časa, potem pa te bom zamenjala.«

»No, naj ti bo!« sem rekel. »A če boš na Zemlji končno odkrila, kje se je začelo življenje, me takoj prebudi. Takega odkritja nočem zamuditi.«

Spet se je zasmejala:

»Ne bom te zbudila. Če bom kaj našla, te bom pustila kar spati. Saj veš - vse bo moje, samo moje!«

»Če boš to naredila, te bom našeškal!« sem rekel narejeno ježno.

»Ja, ti kar poskusi, če si upaš!« je rekla nagajivo nazaj in s pestjo pokazala, kako me bo udarila po nosu.

»Torej!« sem skomignil z rameni: »Grem spat! Lahko noč!«

»Tri ure imaš na voljo!« je zaklicala za menoj, ko so se zaprla drsna vrata komandnega modula.

Potovanje skozi čas in prostor je bilo omogočeno šele pred nekaj leti. A za zdaj poznamo le potovanje v času nazaj. V prihodnost pa menda po sedaj znanem ni mogoče potovati, saj se dogodki še niso ustvarili. Najprej so bile opravljene misije za nekaj dni ali mesecev v preteklost. A zdaj se je človeštvo začelo lotevati potovanj na večje razdalje in na daljša časovna obdobja. Pojasnim naj, da preteklosti ni mogoče spreminjati. Naši časoplovi so obdani s prostorsko-časovnim mehurčkom in iz njega ni mogoče ničesar poslati v okolje ali v določeno časovno dobo. Lahko pa sprejemamo valovanja v mehurček, ki omogočajo proučevanje prostora in časa. Lahko smo le opazovalci dogodkov.

Ponosen sem bil, da sva z Nikolino, sodelavko na tehničnem inštitutu, prišla na genialno idejo. Še bolj pa na to, da sva zanjo dobila vso finančno in tehnično podporo celotne človeške skupnosti. Postala sva glasnika človeštva ob stvarjenju Zemlje. Postala sva popotnika skozi čas in prostor. Namreč, najina ideja je, da se skozi časovno-prostorsko črvino vrneva v čas, ko bi se naj pričelo življenje na Zemlji.

Zadala sva si nalogo, da najdeva kraj in ugotoviva časovno dobo, ko je nastala prva živa celica v vodni juhi. Torej, da enkrat za vselej raziščeva, kako in kdaj se je začelo življenje na Zemlji.

A za zdaj nisva bila uspešna. Prvi časovni skok naju je zapeljal 4,5 milijarde let v preteklost. Ko sva stabilizirala časoplov v orbito nad Zemljo, sva hitro ugotovila, da življenja takrat še ni bilo. To niti nisva pričakovala. Potem sva se počasi vračala v intervalih po milijon let. Sedaj sva pri 4,2 milijardah let v preteklosti. Po sedaj znanih fosilih, bi naj to bila doba, ko se je vse skupaj začelo. Res je, najina opazovanja kažejo, da se je Zemlja v tem času umirila in tudi število meteoritov, ki padajo na površino, se je zelo zmanjšalo.

»Andrej, zbudi se! To moraš videti!« me je pokonci pogнал vznemirjen glas Nikoline, ki je prihajal preko zvočnika. »Oprosti, da te budim! Ampak, res, tega ne smeš zamuditi!«

Takoj sem oddrvel do komandnega modula.

»Kaj si odkrila? Kaj imaš? Si našla življenje?«

Odmahnila je z roko.

»Ne, ne. Ni življenje. ... Morda pa! Saj ne vem!«

»Česa ne veš?«

»Poglej, vesoljska sonda!« je vznemirjeno pokazala na zaslon.

»Kaj? Vesoljska sonda!«

»Ja, poglej!«

Strmel sem v ekran. Izza Lune je proti Zemlji potovalo nenavadno telo. Padalo je proti površini s hitrostjo kakšnega meteorja. Naprave je Nikolina naravnala tako, da so spremljale potovanje in merile vse podatke. Vznemirjeno sem spremljal številke, ki so brzele čez ekran.

Nekaj trenutkov kasneje je sonda zašla v prvotno zemeljsko atmosfero, začela je žareti in čez nekaj sekund je trčila ob tla. Nastal je krater.

»Si videl ti to! Izvenzemeljsko vesoljsko plovilo,« je vznemirjeno zaklicala Nikolina.

»Nemogoče!« sem izdaval. »Mogoče je naše. Nekaj iz prihodnosti, kar so poslali nazaj. Ampak brez časovno-prostorskega zaščitnega mehurčka. Nekdo se je morda igral ...«

»Ne! Ni naša! Poglej ...« je rekla Nikolina in s hitrimi prsti zaplesala po stikalih in tipkovnicah. Na ekranu se je pojavila sonda, ko je priletela izza Lune. Potem je sliko povečala.

Sedaj sem tudi sam podrobno pogledal in kmalu spoznal, da je vesoljsko plovilo resnično drugačno od vsega, kar bi lahko naredil človek.

»Hej, prav imaš. Bom preveril, od kod je to priletelo!« sem rekel in pognal proračunalnik z mislimi. V glavi so se mi zavrtle številke in čez nekaj sekund sem poznal rezultat.

»Hm, tole pa je res zanimivo. Frčoplan je priletel s planeta Sagale, ki kroži okrog zvezde Sirius B, 8,6 svetlobnih let od tukaj,« sem rekel.

»Saj vem, kako daleč je Sirius,« je rekla Nikolina rahlo prizadeta.

»Oprosti, me je kar zaneslo!« sem odvrnil.

A potem je moja pozornost pritegnilo utripanje drobnega bio-indikatorja ob robu ekrana. S prstom sem pokazal nanj:

»Hej! Kaj pa to pomeni!«

Nikolina je obrnila glavo. Samo nemo je strmela.

Potem sva se spogledala.

Mrzlično sva pričela meriti in računati.

Nekaj sekund kasneje, sva oba skoraj istočasno rekla:

»To je noro!«

»Na plovilu so bili mikrobi!« je rekla Nikolina.

»Se strinjam! Njihova genetska koda je praktično identična z našo!« sem izdaval.

»Sem videla! Ampak to ni mogoče! Le kako je lahko identična? Saj je prispela z drugega planeta in to kar pred 4,2 milijarde let!« je dodala Nikolina.

»Saj, ... Ampak, mogoče, ...!« sem zašepetal. Nato sem predlagal:

»Skočiva sto tisoč let naprej. Imam idejo, ki jo moram preveriti!«

Skok je bil zame enostaven postopek po vse doslej opravljenih. Nič posebnega se ni pripetilo in čez trideset minut sva bila znova v isti orbiti okrog Zemlje in sto tisoč let naprej proti sedanjosti.

»Sistemi so stabilni!« sem dejal. »Usmeri bio-merilnike na isto mesto, kjer je padla sonda.«

»Prav, sem usmerila,« je odvrnila Nikolina. »Kaj imaš v mislih?«

»Ti samo meri in poročaj o rezultatih,« sem zatrmoglavil.

Bistro me je pogledala:

»Pa menda ne misliš, da so tisti mikrobi s sonde preživeli trk z Zemljo?«

Ponovil sem:

»Ti samo meri in povej rezultate!«

Zasmejala se je:

»Uh, kako si naporen! Ko na Zemljo trči meteor, pobije vse okrog sebe. Tudi mikrobe in bakterije. Tukaj pa naj bi preživeli? Prosim te lepo!«

»Ne vem! Mogoče! Zato pa, prosim, preveri!« sem odvrnil.

Nekaj sekund kasneje so bio-indikatorji pričeli utripati. V kraterju, ki ga je naredila izvenzemeljska sonda se je nabrala topla, rahlo žveplasta voda. Mikrobi, ki

so preživelih potovanje na sondi skozi krute vesoljske pogoje, so se v obdobju sto tisoč let veselo in obilno razmnožili. A niso ostali samo tam. Ko se je kotanja preoblikovala zaradi potresov in gibanja zemljine skorje, se je prva juha življenja razlila naokrog.

Nikolina je brez besed strmela in znova preverjala rezultate. Videl sem, kako je vse bio-indikatorje po trikrat na novo nastavila, da bi odstranila vsako najmanjšo možno napako. Na koncu je obsedela in samo odkimavala.

»Andrej, imel si prav!« je zašepetala in še vedno ni odmaknila pogleda z merilnih kazalcev. »Sonda s planeta Sagale - Sirius B je prinesla biološki material in to je začetek stvarjenja življenja na Zemlji.«

»Res je!« sem potrdil. »Pred deset tisoč leti, preden je sonda trčila na Zemljo, so očitno Sagalci pričeli z raziskovanjem vesolja. Najprej s sondami. Zagotovo so se trudili, da bi bile popolnoma sterilne. A vprašanje je, če so imeli dobro tehnologijo za popolno sterilizacijo naprav. To v zadnjih petsto letih počnemo tudi Zemljani. Zagotovo je tudi na sondi Voyager kakšen zemeljski mikrob, ki potuje podobni usodi naproti. Saj je bila sonda sterilizirana. A sem sedaj vedno bolj prepričan, da takrat niso mogli zagotoviti brezhibne sterilizacije.«

Čez nekaj časa je Nikolina tiho rekla:

»Predlagam, da preveriva tudi to. Skočiva skozi čas in prostor na rob našega Osončja, kjer ga ravno zapušča sonda Voyager I.«

»Ni slaba ideja,« sem pokimal. »Res me zanima, če je tako! Preveriva lahko tudi, kakšen je bil razvoj civilizacije na planetu Sagale ob izstrelitvi sonde. Zanimivo bo videti, koliko smo si Sagalci in Zemljani podobni.«

»Upam, da boš dobil dovoljenje za kaj takega. Takšen izlet ni poceni,« je rekla Nikolina.

»Ne ni! Ampak osnovna človeška lastnost je radovednost,« sem odvrnil.

Res je! Radovednost je bila odločilna. A nisva bila sama ne na eni in ne na drugi ekspediciji. Še vedno opazujemo razvoj Sagalcev. Ne dvomim, da so tudi oni našli način za potovanje skozi čas in prostor. Morda bomo celo našli možnost za kakšen neposreden stik v sedanjem vesolju. Saj smo si biološko zelo blizu.

Da ne bo pomote, tudi na Voyagerju I so mikrobi, ki zdaj veselo potujejo po vesolju. Mogoče bo plovilo padlo na kakšen primeren planet na drugem koncu naše Galaksije. Potem bomo pač Zemljani krivi za stvarjenje življenja na tistem planetu.

Darka Lampič

Sreča pa taka

Stara sem bila osemnajst let in odločiti sem se morala, ali hočem vedeti za vzrok svoje smrti ali ne.

Razmišljala sem, da sploh ne bi šla na testiranje krvi z usodomatom. Ni bilo obvezno, a že deset let ni bilo nikogar, ki bi izpustil to priložnost. Podatki Znanstvenega inštituta za vzroke smrti so kazali, da se je življenjska doba močno podaljšala, odkar so izumili to napravo, ki iz kapljice krvi razbere kaj bo vzrok testirančeve smrti. Ljudje so namreč verjeli, da si lahko podaljšajo življenje, če se izogibajo napovedanemu vzroku smrti. Strokovnjaki so zagotavljali, da je to mogoče, a za vedno ubežati smrti se ne da. Prerokovana napoved se je vedno izkazala kot točna.

Po neprespani noči sem se odločila. Usodomat je izpljunil kartico, na kateri je pisalo: KNJIGA.

Groza, že od malega sem bila zasvojena z njimi. Pa ne samo, da sem jih rada brala, ampak sem se odločila postati pisateljica. Med razmišljanjem kaj naj storim, so starši izpraznili knjižne police in vse knjige odnesli iz hiše. Zaplenili so mi izkaznico za knjižnico in mi dali vedeti, da ne bodo trpeli v hiši niti vonja po knjigah.

Zato sem se odselila. Nikakor nisem nameravala živeti brez knjig. Iz temnega kota podzavesti se je priplazila ideja: napisala bom knjigo o svoji babici in na koncu uprizorila svojo smrt. Dvakrat pa nihče ne more umreti.

Kmalu so se začeli vrstiti shrhljivi dogodki. Tik pred mano je na pločnik z nekega okna padla knjiga, težka več kot dva kilograma. Za las sem ušla smrti. Že čez nekaj dni sem se v svoji sobi spotaknila ob debelo knjigo in padla na radiator. Rešil me je plišasti zajec, igračka iz otroštva, ki se je sušil na njem. Tako mlada res nisem hotela umreti.

Kaj pa, če me nekdo želi umoriti, sem razmišljala. Morda ne bi smela pisati o svoji babici. Njeno izginotje je bilo res skrivnostno.

Živela sem v hiši stare tete, ki je bila že več let na Šrilanki. V njej razen pajkov in nadležnih mušic ni bilo nikogar. Spraševala sem se, kaj delajo mušice v tem zapuščenem poslopju, saj nimajo hrane. Nisem jedla sadja, tudi vina nisem pila, vso drugo hrano pa sem shranjevala v hladilniku.

Opazila sem, da se mušice prikažejo samo takrat, ko pišem. Spreletavale so se okrog mene, sedale na računalnik in me s svojim tenkim, piskajočim zvokom motile. Bile so neverjetno hitre.

Potem pa mi je uspelo ujeti eno pod kozarec. Ko sem si jo ogledovala ujeta pod steklom, sem presenečena ugotovila, da je majhna mušica pravzaprav stroj – natančno izdelana vohunska naprava. Gotovo me zasledujejo zaradi knjige, ki jo pišem, sem

si mislila. Toda pisanje mi je bilo v veselje in zgodba se je odvijala kot klobka moje najljubše volne. Sklenila sem, da jo bom vseeno dokončala, čeprav me je bilo strah. Bala sem se vohunov, ki so me obdajali. Toda komu sporočajo in kaj, nisem vedela.

Spremenila sem taktiko in zgodbo precej spremenila. Tako lepo sem jo pletla kot svoj večbarvni šal. Obetal se je srečen konec. Mislila sem, da jih bom tako ukanila. Mušice so se še vedno spreletavale nad mojim pisanjem, a v manjšem številu. Ni me več skrbelo. Počutila sem se varno.

Neke nevihtne noči sem zgodbo dokončala. Sklenila sem jo z besedami svoje tete, ki naj bi me našla mrtvo ob pisanju zadnjega stavka avtobiografske zgodbe o moji babici, slavni znanstvenici, ki je skrivnostno izginila, ko je odšla v klet po steklenico vina. Prijatelji so jo zaman čakali za mizo v dnevni sobi pri igri pokra. Dodala sem še spremno besedo, v kateri teta opeva mojo navezanost na babico in objokuje veliko izgubo obeh. Zgodbo sem takoj poslala urednici na založbo Bosi in se podpisala s tetinim imenom.

Naslednji dan so mušice izginile. Potem sem čakala. Kmalu sem dobila odgovor, v katerem mi je urednica sporočila, da je knjiga odlična, sicer potrebna nekaj slovničnih popravkov, ampak lahko izide že čez nekaj tednov.

V noči pred izidom me je v sanjah, tako sem mislila, obiskalo nesnovno bitje. Povedalo mi je, da so me ugrabili in odpeljali v svojo dimenzijo. S tem so preprečili Čistilcem medsvetja, da me ubijejo. Zaupalo mi je tudi, da je moja babica našla vrata v druge svetove, a se tega sploh ni zavedala. Menda izgubljena v medmrežju svetov še vedno išče tisto steklenico vina, zato imajo čistilci medsvetja zaradi nje precej težav. Ker so se bali, da bi tudi jaz zatavala po njenih stopinjah, so me hoteli umoriti.

A moji rešitelji so vedeli, da nad mano bdijo Srečniki - bitja iz njim nedostopnega sveta, ki nam ljudem pomagajo takrat, ko pravimo, da imamo srečo. Nekega dne naj bi prišla pome in me odpeljala s seboj. Ker moji rešitelji vidijo v prihodnost, jim verjamem.

Jutri bom stara sto let. Še vedno živim v tetini hiši, ki pa je zdaj spremenjena v muzej, posvečen moji babici. Po velikem uspehu moje knjige se je teta vrnila. Prejela je več nagrad v mojem imenu. Po neki prekrokani noči je umrla v svoji postelji. Do takrat je spala na kavču v dnevni sobi. Preveč pijana pa je pozabila na prerokbo. Jaz sem jo sicer poskušala spraviti s postelje, a je v svoji novi obliki nisem mogla prebuditi. Vedela sem namreč za njeno usodo, saj je bil v eni od njenih knjig zataknjen prav tak listek, kot sem ga hranila sama, le da je na njenem pisalo DOMAČA POSTELJA. Še zdaj si očitam, da sem za njeno prezgodnjo smrt kriva jaz. Če ne bi bilo moje knjige, bi še dolgo ostala na Šrilanki.

Moje življenje bi bilo zdaj precej dolgočasno, če ne bi imela novih prijateljev. V tej dimenziji živijo nenavadna bitja, ki so za svojo zabavo zakuhala vse to z usodomatom.

Oni obvladajo čas in poznajo človeško prihodnost, zato si jim ni bilo težko izmisliti naprave. Testiranje krvi je bilo samo izgovor.

Med čakanjem na Srečnike, da pridejo pome, s prijatelji strašimo obiskovalce babičinega muzeja.

Prvič objavljeno v ŽIT 7-8/2020

Vesoljski mišmaš

Zmrazilo ga je, ko je stopil iz toplega stanovanja v megleno in hladno jutro. Kapuco si je potisnil tesno ob glavo in zakorakal po praznem pločniku. Njegovi koraki so odmevali v zlovešči tišini. Nekaj je bilo narobe. Tega se je zavedal, a sprva ni mogel ugotoviti, kaj. Ko je prispel do prvega križišča, ga je spreletelo. Nikjer nikogar. Nobenega avtomobila, pešca ali kolesarja ob uri, ko bi morali vsi hiteti v službo ali šolo. Le siva megla se je vlekla po pločnikih, se plazila po pročeljih stavb in ustvarjala vtis mesta duhov. Je kaj spregledal? Prazniki so minili in tudi pri večernih poročilih ni bilo nič nenavadnega. Res pa je, da zjutraj ni prižgal radia, preveč se mu je mudilo.

Telo mu je začelo nenadzorovano drgetati, ko ga je prešinila misel. Zlohotno se je razraščala, a jo je vztrajno potiskal proč. Pohitel je do fakultete. Pričakala so ga zaprta, a odklenjena vrata in prazna vratarница. Tišina, kakršne ni izkusil še nikoli, ga je dušila. Po opustelih hodnikih in stopnišču se je privlekel do najvišjega nadstropja, kjer je bila njegova predavalnica in manjši kabinet, natlačen z različnimi napravami. Največ jih je izdelal sam. Najbolj ponosen je bil na laserskop. Tako je poimenoval lasersko napravo, ki jo je sam skonstruiral, o tem, kako deluje, pa po vseh poskusih, ki jih je opravil z njo, ni bil povsem prepričan. Pogled skozi okno mu je razkril mesto, ovito v meglo, brez luči in življenja. Poskusil je poklicati nekaj sodelavcev, a se mu ni nihče oglasil. Še enkrat se je ozrl ven. Nekaj je bilo drugače. Pred njim, kak kilometer stran, bi se morala videti najvišja stavba v mestu, stonadstropni nebotičnik. Še malo prej ga je videl. Megla se je počasi redčila, bilo je je manj kot pred petimi minutami, ampak nebotičnika ni bilo. Na njegovem mestu je zevala praznina. Zdelo se mu je, da se je celo mesto skrčilo. V daljavi, kjer so bila stanovanjska naselja, je bila zdaj čistina. Stekel je v predavalnico na drugo stran hodnika, iz katere je bil razgled drugačen, in tudi tu je opazil, da mesto izginja. Vrnil se je v svoj kabinet. S police je vzel daljnogled, pogled skozenj pa mu je ustvaril tako jasno sliko v glavi, da mu je pognalo srce v galop. Misel, ki jo je ves čas odganjal, je postajala vse bolj otipljiva. Pomislil je na svoje življenjsko delo, na trideset let odrekanih in osamljenosti med aparati, kabli, lečami, znanstvenimi članki in raziskavami v tem tesnem prostoru. Je bilo vredno? Je sploh vedel, kaj hoče, ali pa ga je gnala zgolj sla po priznanju in slavi? Večkrat je pomislil na posledice. Predvidel je vse mogoče scenarije, le tega ne.

Na tak izid ni pomislil nikoli. Pa vendar mu je bilo jasno, da je on sam odgovoren za vse, kar se dogaja. Toda zakaj je ostal samo on, vsi drugi ljudje pa so izginili?

Že nekaj mesecev je preizkušal svoj laserskop na pomarančah, ki jih je puščal na točno določenem mestu, in pomaranče so v resnici izginjale. Ne takoj, toda ko se je zjutraj vrnil v kabinet, jih ni bilo. Zdaj pa so poniknili ljudje in pred njegovimi očmi so se razblinjale hiše, ceste, parki. Prepričan je bil, da ve, kam vse izginja. Odkar je bil zaposlen na fakulteti, ga je obsedala misel na paralelne svetove. Vse svoje raziskave je usmeril v to smer, čeprav so se mu kolegi smejali in je izgubljal prijatelje enega za drugim. Nihče se ni hotel družiti s čudakom.

Kot študent je bil obseden s kvarki in mikrokozmosom, v svojem doktoratu je teoretično izračunal, da mora obstajati najmanjši delec brez mase. Zdaj pa je hotel znanstvenike prepričati, da obstaja nešteto vzporednih svetov in on bo tisti, ki bo našel pot do njih. Prejšnji večer je laserskop usmeril v točko na nebu, ki jo je izračunal, in ne direktno na pomarančo, kot je to delal prej. Laserski žarek je zarezal v tkanino vesolja na mestu, kjer bi morala biti po njegovih izračunih vrata v paralelni svet. Po poskusu se ni nič spremenilo in pomislil je, da je čas, da se neha igrati z davkoplačevalskim denarjem in se usmeri v kaj bolj koristnega. Ko je pospravljaval laserskop, je po nesreči premaknil njegov resonator in žarek usmeril vase, a ker se ni nič zgodilo, je na to pozabil. Je morda to razlog, da ni izginil?

Zdaj je bil že popolnoma prepričan, da mu je uspelo neverjetno odkritje. Evforičen je sedel za računalnik in se zatopil v izračunavanje. Poglobljen v višjo matematiko ni opazil, da se je začel kabinet prazniti. Tiskalnik je izpljunil še zadnji list, ko je soba izginila. Tudi stavbe fakultete ni bilo več. Sam se je znašel v praznini, gol, s šopom listov v roki, ki jih je izvrget tiskalnik. Preden jih je začel brati, so izginili tudi ti.

Pamet ga še ni zapustila in pomislil je, da še ni vsega konec. Vesolje ima z njim nek namen, sicer ne bi ostal sam, posrkalo bi ga z drugimi. Porodila se mu je blazna misel, da je zdaj gospodar planeta. Pogled naokoli pa mu je razkril drugačno resnico. Praznina, ki ga je obdajala, se je krčila in z njo se je manjšal tudi sam. Ali se atom zaveda svojega bivanja, je bila njegova zadnja misel.

Življenje na Zemlji 2 je teklo nemoteno, čeprav so imeli ljudje občutek, da je nekaj drugače. Tudi svetovno kvantno uro, ki je odmerjala čas po vsem planetu, so morali popraviti za dve sekundi, kar se je zdelo znanstvenikom nepojmljivo. Eden je izjavil, da je to tako, kot bi Zemlja spremenila tirnico okoli Sonca. Natančni izračuni astronomov so to tudi potrdili, a ker niso našli pojasnila, je informacija ostala v znanstvenih krogih.

Čez nekaj dni je prišla iz velikega hadronskega trkalnika za fizikalne raziskave Cern presenetljiva novica, da so ob proučevanju najmanjših delcev našli nov kvark,

ki mu niso mogli izmeriti mase. Pojavil se je sam, čeprav so do tedaj našli vedno kvarke v skupinah po dva, tri ali pet.

»Vesolje nas kar naprej preseneča, pa naj bo to kozmos ali mikrokozmos,« je izjavil direktor Cerna.

Za izginulim profesorjem z ugledne fakultete pa je žalovala le tamkajšnja snažilka, ki ji je profesor puščal pomaranče v svojem kabinetu in ji nekoč dejal, da bo kmalu vse drugače, ko bodo ljudje izvedeli za obstoj še drugih svetov. Lahko jih bo obiskala tudi ona, če bo želela biti poskusna oseba. »Na nikogar se ne moreš zanesti, še najmanj pa na človeka, ki je odšel popolnoma gol, saj so v kabinetu na kupčku ostala vsa njegova oblačila,« je pripovedovala vsakemu, ki jo je hotel poslušati.

Domen Mohorič

Pesem Entropije

Potrkam na vrata, počakam na odgovor. Z druge strani slišim raskav odgovor: »Kar pridi, nič pametnega ne počnem.« Vstopim in skrbno zaprem vrata za sabo. V osenčeni sobi sedi sivolasi profesor, zleknjen na svojem najljubšem fotelju. Obrnjen je stran od mene, proti čajni mizi postlani z zmečkanimi knjigami, pomešanimi zapiski in drugo šaro. Z debelimi naočniki na nosu prebira knjigo, obdano z obledelim usnjem, ki izgleda star vsaj nekaj stoletij. Platnice treskne skupaj in v zrak, prepreden s snopi svetlobe, ki prodirajo izza zaves, šine oblak prahu. Knjigo odloži na kup pred seboj, ki se nevarno zamaje. »Hvala, da si tako hitro prišel,« mi reče. Usedel sem se v fotelj na nasprotni strani mize, ki je bil duplikat profesorjevega. Nekoč mi je razlagal, da je opustil 3D printanje potem, ko ni mogel napraviti fotelja, v katerem bi se počutil enako kot v izvirniku.

»Znanost je umetnost in nismo vsi poklicani za kiparje,« je takrat dejal. Počasi je vstal iz naslonjača, ki je z izgubo teže kričeče zastokal. Vzmeti že dolgo niso bile več v najboljšem stanju. Odšel je do police in nekaj potegnil dol. Nisem videl, kaj ima sedaj v rokah, s hrbtom mi je zakrival pogled. »Danes sem jo dobil in nisem mogel počakati, da jo nekomu pokažem,« je rekel. Malce je potresel z rokami. Obrnil se je in mi pod nos potisnil za dlan veliko temno vijolično stvar. Vzel sem jo v roke in počasi vrtel. Izgledala je kot da bi v dlaneh držal vesolje. Nisem si mislil, da je kakšno še možno dobiti. Profesor je ponovno sedel in fotelj je zaškripal svojo jekleno pesem.

»Znanec, ki v razmajani trans-solarni ladji še potuje po ostankih medzvezdnih poti, jo je prinesel. Ni vedel, kaj je, pa mi jo je prodal prav poceni. Našel jo je nekje daleč, v meteornih puščavah na zunanjih obronkih Zeli'dovičevega kvadranta. Kamor ni stopila človeška noga že od kataklizme. Tam, v enem od zabojev jo je našel, Pe-

sem Entropije, kot so jo imenovali poeti preteklosti.«

»Entrokugla sredi puščave, kaj.« sem odgovoril med valjanjem krogle po rokah.

Mislim, da mu je ob slengovski omembi trznila žilica na čelu. Profesor nikoli ni maral nenavdihnjene znanosti, kaj šele slabega poimenovanja. Poskusil sem prehiteti izbruh. »Pravi odmev iz starih časov, kajne?« Profesor je nelagodno pokimal.

»Mitološke zgodbe pravijo, da so s temi stvarcami povezali nešteto svetov. Lahko bi rekli, da je vzrok, zakaj je človeštvo živelo v vseh kotičkih mnogosvetovja,« mi je odgovoril.

»In tudi, zakaj temu v veliki meri ni več tako,« je veliko bolj jedko pridodal.

»Ravno sem bral eno od redkih pričevanj o dogodkih propada iz fragmentov Protonija Starejšega. Poznaš odlomek?«

»Že dolgo, kar sem bral, le medlo se spominjam,« mu odgovorim. V resnici sem izpit iz antične kozmo-historije preplonkal, ampak profesorju tega ni treba vedeti. Na mojo srečo in v dobro mojemu akademskemu slovesu ni posumil in z istim patosom nadaljeval.

»No, naj ti odčitam odlomek, kolega, pa se odloči, ali je ta entrokugla blagoslov ali prekletstvo.«

Pobral je knjigo, ki jo je bil bral, odprl na enem izmed porumenelih listov in s stranmi deset centimetrov pred obrazom pričel brati:

»Slišali smo pripovedke od očetov naših očetov, ki so prav tako poslušali zgodbe od očetov njihovih očetov, vendar za neprecenljivo in tragično izgubljeno znanje nam je povest iz ust predhodnikov le malo zadoščenja puščalo, kajti tisto, kar nas je zapustilo v času entropije labirinta našega ekvilibrija, je izgubljeno za vedno, tako kot požig Aleksandrijske knjižnice iz petdesetero tisočletij davno, omadeževano dejanje, ki ga je iz nečimrnosti storil francoski kancler Sulejman Veliki, kot nam pravi Velika enciklopedija prastare zgodovine izpod tipk presvetlega Psevdo-Pijanija Hikpagita. Vendar je ostankov nam tukaj danih polega ubogih razvalin na lunah zapuščenih le bore malo preostalo. Le malo lahko o veliki Katakliزمi rečemo, tem celostnem uničenju svetov, Kali Yuga našega občestva. Neznanje je prvo, kar vemo o apokaliptičnem dogodku, ki mu lahko v prvi vrsti predvsem očitamo, da njim in nam, kot njihovim otrokom, ni zadal milostnega udarca, coup de gr ce propadlemu snu gospostva kozmičnim prostranstvom. Nič ne vemo, kajti kar smo vedeli, je bilo zra irano iz velike knjige občestva. Sedaj le  e luknje črne, velikani nenasitni, govtajo tisto, kar je bil malik naših prednikov. Na našo žalost in jadikovanje to niso palimpsesti, temveč se je Prometejev ogenj obrnil proti gospodarju in mu o gal meso. Kajti kot nesrečnež, ki mu ptiči kljuvajo ledvice, nam krivda in objokovanje isto bol store, vedno znova, vsak trenutek našega nadaljnjega obstoja, ko gledamo na morje črnih zvezd. Kajti kot omenjeni prepotentene , mi našega ognja nikoli nismo v resnici imeli v oblasti, zato naj je objestnost pognala kjer zdaj smo. Dogodek je strl sisteme na-

šega življa in tako sta šli naša preteklost in prihodnost, skupaj z roko v roki rakom žvižgat. Danes niti več ne vemo, kdo so ti raki, ki jim preminuli žvižgajo, vendar če si jih zamislimo kot satire iz prastarih vraževerij, so naši predniki gotovo na boljšem, kot pa mi in naša siromašnost. Vse, kar se je ohranilo iz pripovedk prastarih mož, je govor o propadu zvezdnih cest. Če se danes da skozi portal prestopiti v sosednjo vas, če lahko mož gre k svoji ljubici v sosesčino na drugi strani mesta v trenutku, stari miti govorijo o enakem, vendar veliko daljšem skoku med sonci kozmosa. Zdaj, ko smo leta in leta vožnje oddaljeni od sosednjega planeta, se nam medzvezdna bližnjica zdi kot zlato jagnje vrh stopnic predstavlja. Mavricij Plešasti pravi, da so Stari s pajkovo mrežo poti prepredli galaksijo, zajtrk so jedli v bio-sondi z impozantnim pogledom na Mežikajočo planetarno meglico in si kosilo privoščili ob mogočnem pogledu na surovo moč luknje črne, ki malica nesrečno zvezdo. Bentilij iz Oriona trdi, brez močnih dokazov sicer, le preko spominov preživelega pastirja meteoritov iz okolice zvezde Betelgeuse, ki naj bi bil kataklizmi priča in jo preživel, medtem ko njegova drobnica ni imela iste sreče, da so bile vzrok tiste kuglice, ki se danes prodajajo za malo bogastvo kot damsko okrasje, pravijo jim tudi entrokroglice. Čeprav nekateri pravijo, da se v njih vidi vesolje, jaz v njih cenenosti vidim le bižuterijo, ki kvari mladež. Kakorkoli, Bentilij trdi, da so Stari z njimi odpirali prehode v prostoru. Koli-ko je tu resnice, naj vsak slehernik presodi po svoji pameti, ki pa je stari Bentilij ni premogel dosti, kot neprilika njegove smrti dokazuje, kajti pravijo, da je poskušal z rezanjem prostora, vendar se je zmotil in obrezal čas, prav tam kjer je bil nekaj sekund prej njegov vrat, ki ga je izgubil, skupaj z glavo ...«

Profesor je končal in za nekaj trenutkov zastal s priprtimi očmi.

»No, kaj praviš,« me je pobaral po predahu.

Kroglo sem podal nazaj profesorju in ta jo spet obračal na dlaneh. Malce sem premislil. »Raziskave pravijo, da je način odpiranja prehoda najverjetneje pripeljal do kolapsa omrežja. Kot električno omrežje, ki naenkrat v vsaki točki pregori. V stari solarni sistem, kjer zdaj ždi super masivna črna luknja, so locirali enega zadnjih odprtij predora, ki naj bi vse zakuhal. Kolega Falqueen je napisal vpliven članek o tem, da je nam sicer neznani način luknjanja v prostoru-času ustvaril stanje švicarskega sira, ki se je ob prepogostem vrtnanju enostavno sesul sam vase in obenem verižno uničil na tisoče svetov, ki so bili povezani, in ugonobil dober bilijon človeških bitij. Destabilizirali so se meddimenzijski prostori in dobili smo to, čemur pravimo Jasa črnih lukenj.«

Zajel sem sapo in previdno nadaljeval. »Če so bile te krogle vzrok, potem je boljše previdnost pred gotovostjo.«

Profesor mi je vrgel enega redkih nasmehov. »Torej se mi ne boš pridružil, ko grem s kladivom nad tole?« pokazal je na kroglo.

Zakrnil sem z rokami, se spotaknil ob preprogo in neelegantno pogrnil.

»Torej ne, kolega?« Gromko se je zasmel. »Ne skrbi, tudi meni je dovolj le miselni preizkus.«

Tišje je nadaljeval. »Za moj okus smo čisto dovoljkrat uničili vse, kar nam je bilo drago.« Kroglo je previdno postavil nazaj v poseben stojček na polici. »Veš, ko boš malce bolj uveden v zgodovinsko stroko, ko boš ponovno bral klasike, boš razumel bolezen našega področja.«

Raztresen sem spet sedel v fotelj. Že nekaj let sem njegov asistent, a prvič sem slišal od njega kaj takega.

»Bolezen?« sem vprašal zaskrbljeno.

»Da, bolezen zgodovinarjev, raziskovalcev ostankov. Melanhonija, ki ovije človeka ob stiku s tistim, kar je bilo in se nikoli več ne vrne. Čeprav slabo, pustilo je svoj odtis in odšlo. Človeka opomni, da bo prehodu nekoč tudi sam sledil. Sedaj pa lahko gleda opomin na smrt in vse, kar je bilo. Moj stari učitelj je temu pravil depresija spoznanja.«

Pogled mu je zašel na temno-vijolično kroglo na polici in glasno je zavzdihnil. »Preteklost nas opominja, kje smo bili in kako neverjetno smo padli. Po lastni neumnosti. Poldan človeštva se je prevesil v večer.«

S hitrim slovesom sem ga pustil v kabinetu in odšel na sonce. Navkljub popoldanskemu bleščanju dveh sonca sem lahko visoko zgoraj, v oddaljeni zaplati neba, videl pike, ki so svetile čisto, nepredirno temo, kot da so se črne frnikole strkljale po vsem nebu. Iz soseščine na nas gleda razmetano prgišče črnih lukenj, njih mrtva zgodovina boljši v svoje potomce. Od tam, kjer je nekoč prebivalo človeštvo. Tja, kjer le še životari.

Dominik Lenarčič

Nekraj

»Nenadoma je stal v nizki, mehki ruši, na poletni večer, ko so poševni žarki sonca zlatili zemljo. Pokrajina, ki jo je gledal, se mu je tolikokrat prikazovala v sanjah, da ni bil nikdar popolnoma prepričan, ali jo je kdaj v resnici videl ali ne.«

George Orwell: 1984

»Dedi, povej mi zgodbo!«

Stari Jameson je utrujeno pogledal svojega 5-letnega vnuka Miliona. Ta ga je vneto spremljal z očmi, pričakujoč zgodbo za lahko noč.

»Ti bi rad zgodbo, otrok moj?«

»Ja, ja!«

Jameson se je odkašljal: »Naj ti bo. Kakšno pa bi rad?«

»Ni važno!« je vzhičeno vzkliknil mali Milton in skočil na majavo posteljo:
»Samo povej mi zgodbo!«

Jameson se je ponovno odkašljaj in pomislil. Naenkrat se je spomnil in njegov razoran obraz mu je razsvetlil topel nasmešek.

»Tako, otrok moj,« je oznanil in vnuka pokrtil z odejo: »Poslušaj.«

Mali Milton je svoj pogled prikoval na dedka.

»Daleč, daleč stran, onstran gora, ki segajo do neba, in onstran oceana, ki sega čez obzorje, obstaja nek kraj. Ljudje pred nama so temu kraju nadeli več imen. Raj. Nebesa. Elizij. Arkadija. Utopija. Najini ljudje mu pravijo Nekraj. Tam.«

»Zakaj Nekraj?«

Jameson se je zdrznil: »Kako?«

Milton se je vzdignil v pol sedeč položaj in razširil vprašanje: »Zakaj se imenuje Nekraj?«

Dedka je to vprašanje zmedlo: »No ... no zato, ker to ni kraj, ampak dežela. Dežela z veliko začetnico!«

Otrokove oči so zažarele.

»Ulezi se,« mu je naročil, »in ne prekinjaj me več. Kje sem ostal ... Aja! Tam svetlo rumeno sonce človeka spremlja kot prijatelja in ga obliva z žarečo radostjo. Trdno sinje nebo, na katerem počiva sonce, človeka med pohajkovanjem po širokih in barvitih travnikih čuva pred nevarnostjo. Na obzorju se peni veličasten slap. Ta Nekraj je naravno čudo. Ni se še našlo koga, ki ne bi želel uzreti teh prelepih travnikov, oblitih s svetlobo prijaznega sonca na mogočnem nebu. Prav tako se še ni našlo koga, ki mu jih je uspelo uzreti, kaj šele skakati po njih. A med ljudmi bosta vedno prisotna ta želja in upanje. Nekoč bo nekdo nekje našel ta Nekraj ...«

Jameson je odtrgal pogled od daljave in se zazrl v spečega vnuka. On gotovo že skače po teh travnikih, je pomislil in mu popravil odejo. Vzel si je trenutek, da je opazoval malega Miliona. Žal mu je bilo, da mu ni povedal pravega razloga, zakaj se Nekraja drži to ime. Vstal je in stopil ven na zrak. Ozrl se je po širnem barakarskem naselju. Turobna temina se je razgrnila po pokrajini. Globok zven sirene je v daljavi oznanjal začetek policijske ure. Sonca ni bilo več na spregled. Nevarni črni oblaki, znanilci apokaliptičnega dežja, so nagrbnčili in omehčali nebo. Po dolgem in počez so se raztezale žalostne, enobarvne planjave, poseljene z občasnimi lučmi. Na obzorju se je dvigal blede obrisi metropole.

Po pokrajini je začel strašiti grom. Stari Jameson se je odkašljaj. Težkih nog in težkega srca se je vrnil v barako. S pogledom je ošinil vnuka. Sklenil je, da bosta zjutraj skupaj odšla v Nekraj.

Vpogled

Proti njemu je drvel avtomobil, črna alfa, ki se je komaj izognila otroku na cesti. Preden se je lahko zavedel, kaj se dogaja, ga je že zbil. Noge so mu samovoljno pobile v zrak. Trebuh se mu je sploščil na nosu avtomobila. Glava mu je priletela v spodnji kot vetrobrana, udarec mu je pred oči priklical drobne kristale svetlobe. S sunkom je poletel v zrak. Po sekundi lebdenja je pristal na hrbtu na trdem asfaltu. Oči je imel odprte. Gledal je poletno nebo brez oblakov, videl pa ga ni več.

Lenart Šelih je pravkar doživel svojo smrt. Videnje ga je vrglo nazaj v naslednjega v vrsti, mladeniča z narobe obrnjeno čepico. Lenart bi ga skoraj podrl.

»Ejga!« je izjavil ta mladenič in Lenartu pomagal vstati. »To mora bit' pa hudo!«

Lenart ni odgovoril, saj je bil še zmeraj v šoku. Ko mu je ženska srednjih let v barvitih oblačilih govorila, kako mu bodo njena očala na stojalu omogočila vpogled v čas njegove smrti, si je mislil, da gre za ceneni trik. Ni si predstavljal, da bo videl tako živ, realističen prizor. Zakaj je temu triku sploh nasedel? Zaradi dolgčasa? Preobilice denarja? Preveč alkohola v krvi? Praznične ekstaze? Vse te misli so mu v hipu šle skozi glavo, nato pa se mu je porodilo grozljivo vprašanje: »Sem res videl svojo smrt?«

Ta misel je Lenarta, sicer urejenega moškega 30. let, ki je zdaj izgledal bolj kot bleda prikazen, povlekla ven iz šotora. Svež zrak in tržna mrzlica mu nista uspeli pregnati misli iz glave. Začel je hoditi. Kar je videl, je bilo nedvomno resnično. Potreboval je kako minuto, da se je iztrgal morbidni otopelosti. Po hitrem premisleku situacije je prišel do sklepa: izogibati se mora cestam. Stopil je na pločnik. Naenkrat mu je tok misli prekinil oster zvok na levi.

ČESTITAMO ZMAGOVALCU!

Dominik Lenarčič je
zmagovalec Mentorjevega
feferona za leto 2022.
Zmagal je s pesmijo
NE BI POETU PUSTIL.

Stojan Knez

Nekaj o avtorju

Stojan je upokojenec, ki je 42 let delal kot dispečer toplotne energije v Velenju, Kot prostovoljec deluje v varni hiši, v medgeneracijskih centrih vodi delavnice za osebno rast, sodeluje pri socialnih aktivacijah, je Mojster rituala hoje po žerjavici, energoterapevt, slika, fotografira, uživa s petimi vnuki ...

Napisal je 14 knjig, 8 njih je izdal v samozaložbi, udeležuje se literarnih natečajev (letos je že dvakrat zmagal - občina Turnišče, Idrija). Piše prozo, poezijo, za otroke, erotiko, mistiko, orakeljska sporočila, motivacijske misli, aforizme, besedila za uglasbitev - nekaj njegovih pesmi je uglasbenih, pri nekaj knjigah je soavtor, ima več objav v zbornikih, revijah ...

Kamay

»Zakaj jokaš, Nyala?« vpraša Tulo svojo prijateljico. »Nihče me ne posluša, nihče mi ne verjame. Ko se pogovarjam s sestroico ob večerih in se igrava, vedno pride mami in me okrega, da sem neumna. Ne razumem, zakaj se mamica noče pogovarjati z njo, ko pa je Kamay tako pametna.« »S sestroico Kamay ... pa ... saj ti ... vendar ... nimaš sestrice ...« je malo zmeden Tulo. Z velikimi črnimi očmi radovedno opazuje svojo prijateljico, ki si nervozno navija laske na prste desne roke. »Imam!« malo ježno povzdigne glasek deklica in nakremži usta v simpatično šobico, kot bi hotela izgovoriti črko O. »Pa kako,« nadaljuje Tulo, »saj sva že dve leti prijatelja, pa vem, da si edinka ...« »Ne, pa ne veš!« je že kar močno užaljena deklica. »Sestrica živi z nami, večinoma je v moji sobi na podstrešju.« »Zakaj pa tam?« nadaljuje Tulo in kar ne more skriti svoje radovednosti. Celo usta pozabi popolnoma zapreti, tako da se mora Nyala nasmehniti, ko gleda začuden obrazek svojega radovednega prijatelja. Zazre se predse, kot bi nekaj videla, kot da bi globoko razmišljala in komaj slišno spregovori: »Zato ker mami pravi, da je sestra umrla, ko je bila stara štiri mesece, še preden sem se jaz rodila. Mamica mi ne pusti, da se pogovarjam in igram z njo, misli, da si vse izmišljujem, jaz pa sem žalostna in vem, da si ne. Ne razumem, zakaj je mamica ne mara.« Pogleda Prijatelja, ki zre v tla, kot bi globoko razmišljal. »Tudi ti mi ne verjameš!« zacepeta z drobnimi nožicami in užaljeno gleda v svoje roza čevlje z rdečo pentljo na vrhu. Deček vstane z lesenega hloda, na katerem sedita ob robu gozda, in potisne roke globoko v žep kratkih, strganih hlač. Edinih, ki jih ima to poletje.

Oče namreč nima denarja za nove, kajti odkar mu je umrla žena, mamica otrokoma Tula in Karachi, mora sam skrbeti zanju, zato ne hodi v službo in le stežka živijo v leseni hišici na robu mesta. Tulo se z žalostnimi očmi zazre v prijateljico in plašno spregovori: »Kje pa je zdaj tvoja sestra? Rad bi jo spoznal.« Nyala se nasmehne in vzklikne: »Tukaj, tukaj! Kaj je ne vidiš?« Za trenutek obmolke, nato začne navdušeno razlagati: »Zraven mene sedi v čudoviti oblekici z marjeticami in vezanim zlatim robom na žepkih. Ravnokar ti maha z obema rokama.« Fantič gleda zdaj hlod, pa Nyalo, pa zopet ... hlod in vznemirjeno zre v svojo prijateljico. »Ne, ne vidim, res ne, pa če se še tako trudim.« »Trudiš?« je presenečena deklica. »Sploh se ti ni potrebno truditi, zapri oči, morda ti bo lažje ...« »Še vedno nič, zdaj vidim le še temo,« žalostno pove. »Daj mi roko,« se nasmehne Nyala, globoko vdahne, zapre oči ter povesi svojo skodrano glavico.

Fant začuti nekaj, kar mu je do sedaj bilo popolnoma neznano. Toploto, ki mu kot sončni žarek pronica skozi telo. Zapre oči in začuden ugotovi, da je tema izginila. »Vidim,« vzklikne navdušeno, »vidim, kljub temu, da imam zaprte oči!« »Pssst,« dahne in rahlo stisne prijatelja za roko. Tulo dobi občutek, kot da mu mravljinici lezejo po telesu, kakor takrat, ko ga je ob večerih božala mamica, ki jo sedaj tako močno pogreša. Res, prelep občutek, v katerem bi lahko užival celo večnost. Tudi ko mu prijateljica reče: »Zdaj lahko odpreš oči,« jih s težavo odpre, kajti občutek, da ga nekdo drži za desno ramo, je neprecenljiv. Ozre se na stran in ob sebi zagledal prelepo deklico, ki jo obdaja zlato bela svetloba. Dolgi peščeni lasje, nagajiv nasmeh in nekaj, kar bi težko opisal z besedami. »Kdo pa si ti?« radovedno vpraša. Deklič se zasmeje na ves glas in vzklikne: »Kamay vendar, saj me gledaš vsak dan, le pogovarjati se nisi hotel z mano.« Fant široko odpre usta in iz njih ne spravi niti besedice. Kamay pa nadaljuje: »Veš, zelo sem žalostna, ker se igraš samo z mojo sestro, z mano se pa nočeš!«

Fantu se orosijo oči, ko nemo opazuje to drobno deklico, ki zdaj nagajivo skače okoli njega. Obe deklici ga primeta za roke in potegneta na travnik, da v krogu zablešči z njima. Tulo obstane, se obrne proti prijateljici in reče: »Oprosti, ker ti nisem verjel, mislil sem, da lažeš.« Nato se obrne k svoji novi prijateljici in jo vpraša: »A ti nisi umrla? Kako to, da si tukaj?« »Umrta?« se začudi. »Ja, sem ... pa nisem ... ja, zagotovo nisem, če se igram tukaj z vama. Veš, nikoli ne umreš zares. Morda samo odpotuješ za nekaj časa in se zopet vrneš ... kot ti ... ko greš na morje in se po desetih dneh vrneš domov.« Ob tem opazi solze v fantovih očeh, nato pa zasliši šepetajoč glas: »Še nikoli nisem bil na morju, saj me oče ne more peljati zaradi pomanjkanja denarja.« Kamay mu razumevajoče pojasni: »Potovati pomeni vse kaj drugega kot iti nekam na morje, pomeni, da si lahko, kjerkoli hočeš, če si to resnično želiš. Lahko se pogovarjaš s komerkoli in kjerkoli.«

»Jaz jaz ... bi se želel pogovarjati s svojo mamico, ki je umrla in je nimam več,« reče zamišljeno. »Umrta? Pa saj me ti sploh ne poslušal, kar ti govorim. Si resnično v srcu tako želiš zopet videti svojo mamico?« Ni mu potrebno reči ničesar. Ona vidi v njegovem srčku prekrasno svetlobo, ki jo tako dobro pozna, in ve, da si fant tega neskončno želi. Tulo počasi zapre svoje črne oči, se popolnoma umiri, kot bi okamenel, na roki pa začuti nežen prijem.

Odpri oči in pred sabo zagleda sestrici, ki strmita vanj z nežnim nasmehom na obrazu in uživata v pogledu, ki ga nikoli ne bosta pozabili. »Kako... kje... kdo...?« je preplašen fant. »Ne razumem ...«

Nyala s tihim glasom reče: »Obrni se!« V strahu se obrne nazaj in zakriči: »Maaaaaami!« Drobceni ročici stegne proti materi, ki jo je tako močno pogrešal. Mamica objame svojega fantiča, ga dvigne v naročje, poljubi na nasek in mu zašepeta: »Tu sem, vedno sem s tabo, vedno sem v tvojem srčku, vedno te bom imela rada in nikoli te ne bom zapustila!« Tulo še močneje stisne mamico, pogleda novo prijateljico in ne reče ničesar. Tudi ni potrebno, saj ona razume, ko ji »neslišno« reče: »HVALA!«

Krzysztof Dąbrowski (Poljska)

O avtorju

Krzysztof T. Dąbrowski je poljski pisatelj in scenarist s preko 550 različnimi objavami. V Supernovi bomo spoznali njegove t. i. »drabbles«, literarne sličice v 100 besedah. Gre za kratke prozne zalogajčke, ki pri-
našajo bogate igre besed. V tej številki so tri za poku-
šino in v naslednji bodo še preostale.

Avtor je izpostavil sledeče o svojem ustvarjanju:

- Knjige v ZDA: »Escape« (2019 - Royal Hawaiian Press), »Anomaly« (2020 Royal Hawaiian Press)
- Knjige v Španiji: »On the Run« (2019 - Royal Hawaiian Press), »Anomaly« (2019 - Royal Hawaiian Press)
- Knjige v Nemčiji: »Die Anomalie« (2020 - Der Romankiosk).
- Knjige na Poljskem: »Našmierciny« (2008 – Armoryka), »Anima vilis« (2010 – Initium), »Grobbing« (2012 – Novae Res), »Našmierciny i inne opowiadania« (2012 i 2017 – Agharta & Armoryka), »Z życia Dr Abble« (2013 - Agharta), »Anomalia« (2016 - Forma), »Ucieczka« (2017 - Dom Horroru), »Nie w inność« (2019 - Waspos) & »Nieznośna niewyraźność bytu« (2022 - Saga Egmont)
- Zvočne knjige na Poljskem: »Našmierciny« (2008 - Armoryka), »Nie w inność« (2019 - Waspos / Saga Egmont) & »Grobbing« (2022 - Saga Egmont)
- Objave v antologijah v državah kot so: Poljska, ZDA, Kanada, Anglija, Avstralija, Portugalska, Švedska, Indija, Tunizija, Bosna in Hercegovina, Nemčija in Rusija.
- Objave v tujih revijah v državah kot so: Slovaška (PLAYBOY), ZDA, Anglija, Kanada, Indija, Češka, Rusija, Brazilija, Španija, Argentina, Nemčija, Italija, Izrael, Madžarska, Švedska, Mehika, Albanija, Nigerija, Bocvana, Zimbabve, Tanzanija, Uganda in Kenija

Nenavadni čudež

Bil je plešast, slep, gluhi in nem grbasti škrt brez nog in rok. Brez stika s svetom. Bil je samo videz - imel je šesti čut. Prejel je vibracije, emanacije realnosti.

Bilo mu je dobro. Lebdel je v svojih vibracijah in spirali svojo invalidnost. Ne bi hotel biti kot drugi. Ne bi želel izgubiti svojega darila.

Nekega dne se je pojavil moški, ki je trdil, da je Jezus ...

Da bi dokazal, da je tisti, za katerega pravi, je izvedel spektakularen čudež.

Škratu so se povrnili vid, govor in sluh. Toda obupani ozdravljeni moški je naredil samomor.

Stari prijatelji

Leto 1494 Seneria - zasedene dežele:

Hagen je prišel do stražarja. Vojak se je nasmehnil.

»Hagen, že dolgo je minilo! Čeprav bi se te moral bati,« je rekel.

Objela sta se. Hagen je vzel bodalo.

»Moral bi,« je pomislil in zabodel rezilo prijatelju v hrbet.

»Odpusti mi,« je šepetal skozi solze.

Truplo svojega prijatelja je previdno odvtel v grmovje. Ni ga mogel dostojno pokopati. Na žalost, človek v vojni ne more biti sentimentalni. Poslanstvo je najpomembnejše. Tako so ga vzgajali. Pa vendar se je zaradi tega počutil grozno.

V zasledovanju mode

- Jo, kaj počneš? - pravkar je vrgla novo obleko v koš.

- Ni v modi. Kroj je zastarel.

Šla sva po nakupih. Kupila je zelo drago obleko.

Minilo je nekaj dni. Niti enkrat ga ni oblekla.

- Zakaj ga ne oblečeš?

- Prijatelj je rekel, da je iz prejšnje sezone.

Naslednji dan je kupila drugo obleko. Enako kot tisto, ki jo je vrgla stran.

Opozoril sem jo na to.

- Kris je rekel, da je retro. Tako nemodno.

Ne morem slediti ženstvenemu stremljenju po modi.

- Lahko bi kupil tudi kaj modnega, - je dodala.

Nisem odgovoril. omedlela sem.

Vedran Mavrović (Hrvaška)

O avtorju

Vedran Mavrović se je rodil septembra 1987. Bere, piše in riše v kraju Sv. Ivan Zelina. Njegove zgodbe so bile objavljene v večini domačih revij in zbirk. Za zgodbo »Sječenje« je leta 2020 prejel Zlato pero na Marsonicu. Zadnje čase preučuje teksture in igro svetlobe in sence

In vse to ga malo jezi.

Namen

Znotraj žepa je bilo temno.

Tu in tam je noter priletela majhna roka in prinesla kanček svetlobe, me povaljala po prstih in stisnila ter preverjala, če sem še tam. Včasih so to pogosto počeli. Ljudje. Kot bi moja vrsta imela sposobnost izginiti sama od sebe.

Še dobro, da ta žep ni smrdel kot nekateri, kjer sem bival. Blagoslovljena sivka. Najlepše mi je bilo, ko so me postavili na mizo in mer razkazovali z mojimi brati. Trepljali so me, še posebej, če je bilo sončno ...

To je bil naš namen. Potovati in se menjati za druge stvari. *Energija se mora pretakati*, je rekel Stvarnik. Težava je v tem, da so nas ljudje iz nekega razloga radi kopičili in skrivali.

»Misliš, da bo šlo?« je vprašal moj nosilec.

»Ne vem,« je odgovoril drug glas, nekoliko starejši, ki je zvenel kot obseden z dolgčasom.

Vzdih.

»Veš, lahko se tudi zlažeš.«

»S tabo grem samo zato, ker se v ta del gradu bojiš iti sam. Lagati pa ne nameram.«

»Res si kr'nekaj.« Uprl se je na ročaj, naredil nekaj obratov in zgrabil. Začutil sem malo znoja. »Saj bo šlo.«

»Kakorkoli, brat. Samo pohiti.«

Pospesili so korak. Čevlji so šklopotali po kamnu, od sten je odmevalo. Vrata so zaječala, ko sta jih odrinila in zrak se je nenadoma spremenil. Postal je težji in lepljiv. Popolnoma je udušil sivko.

»Mogoče bi se morali vrniti,« je rekel moj nosilec.

»Ne bodi posran.«

»Saj ne verjameš, da bo vseeno uspelo.«

»Menda ne boš odnehal zdaj, ko si prišel do sem?«

Vzdih.

»Neumna si.«

Segel je po meni in me stisnil s prsti. Hvala bogovom, da sem iz čistega zlata, sicer bi me zdrobil v prah. Po še nekaj negotovih korakih me je vzel ven in položil na rob vodnjaka, poraščenega z mahom. Stari tramovi in streha iz skrilarca so se bohotali nad menoj, kolo pa je bilo zanemarjeno, gotovo že stoletja ni bilo v uporabi. Leta sem plul po morju, zato sem vedel, da mu ni rešitve.

»Kaj si boš zaželel?« je vprašala deklica in si grizla nohte. Mogoče je zvenela brezбриžno, vendar sem opazil, da ji ni čisto vseeno, da je tukaj.

»Ne morem ti povedati,« je rekel deček in se ozrl. »Saj potem zagotovo ne bo delovalo.«

»Kdo je zdaj neumen?« je očitala. »Tvoja sestra sem. To ne velja za sestre.«

Lahni vetrič je potegnil, zašumel krošnjo starega hrasta, ki se je razprostiral pred nebom. Drevo je bilo staro in skrivljeno, deloma izsušeno, deloma posuto z rumenim listjem in omelo, ki je s svojim zelenjem udarjala v oči.

Deček se je približal vodnjaku in položil dlani na kamniti rob, kot bi me hotel ograditi. Nekoliko se je zamajal, nato pa se dvignil na prste in pokukal čez rob. Pokril me je s tuniko, tako da je za trenutek spet stemnilo. Nato je sestopil nazaj in si odpihnil krokarjeve lase iz oči.

Tudi deklica se je nagnila čez rob in poskrbela, da se njuni rameni dotikata. »Težko je verjeti, da je bilo to takrat vojno polje,« je dejala in njen glas je odmeval po žrelu vodnjaka. »Babica je pripovedovala, kako so se tu vsak večer zbirale vojskojče se vojske, da so se okrepčale in napojile konje. Brez boja. Temu so dobro rekli vodnjak premirje. Naslednje jutro so praviloma nadaljevali bitko na polju.«

»Spomnim se.«

»Potem je bila prinesena neke vrste žrtve in vojne so se za več let ustavile.«

Žalosten vzdih. »In zdaj so se spet začele.«

Deklica se je odmaknila in strmela v bratca. »Boš to želel?«

Prikimal je. »Nikoli ga ni doma ...«

»Saj veš, da je oče velik bojevnik in kralj ga potrebuje. Mati pravi, da zmagaume. Še bogatejši bomo in še več bo ...«

»Vseeno mi je,« jo je prekinil. »Sploh ne vem, proti komu se borimo in zakaj. Vem le, da ga ni.«

Prišla je do njega in ga objela. »Tudi jaz ga pogrešam,« je rekla.

»Če bi se vojna končala, bi bil z nami. Ne bi mu bilo treba več potovati in vsi bi bili srečni.« To je rekel, kot da bi pel bogovom.

»Toda kaj bi ga ustavilo? In kako?«

»Ne vem,« je skomignil z rameni. »Sploh mi je vseeno. Samo da preneha.«

Začel sem razumeti, zakaj me je ločil od bratov in me nosil v žepu. Ljudje so poskušali zamenjati vse mogoče stvari zame, čeprav ... to v nobenem primeru ni bilo dobro. To sem poskušal povedati, a me niso slišali. Zakričal sem, a nič. Fantova odločnost in namera sta se utelesili v migu s prstom, ki me je spravil čez rob.

Preklete želje.

Prekleti ljudje.

Vedno bodo našli način, da naredijo kaj narobe.

Zadel sem ob kamen, se odbil od mahu, spodrsnilo mi je in pogoltnila me je voda.

Počasi sem tonil, padal v mokro temo. Še vedno sem lahko slišal, čeprav pridušeno, fantov in dekličin glas.

»Zdaj ti sigurno ne bo uspelo!«

»Zakaj?«

»Moral bi se obrniti in si ga vreči čez levo ramo.«

»To ni res.«

»Ampak je ...« Videl sem njeno glavo, ki je kukala čez rob. »Ali preko desnega.«

»Vidiš, saj sploh ne veš.«

Dolgi črni kodri so nenadoma izginili. »Neumen si.«

»Ti si neumna!«

Koraki po kamnu, škripanje starih tečajev in potem tišina.

Tako torej.

Preostanek življenja bom preživel na dnu vodnjaka, daleč od sonca. Kakšna sreča ... Raje bi končal v skrinji kakšnega skopuha. Verjetnejše je, da bi ga oropali razbojniki, kot bi kdo ta grad zravnal z zemljo ali mogoče izpraznil vodnjak.

Ko sem dosegel dno, sem dvignil nekaj mulja in čakal, da se je usedel. Prepoznal sem nekaj svojih bratov, ki so brez življenja ležali in umirali. Poklical sem jih, a me niso slišali. Kdo ve, koliko časa so že tukaj. Njihova ušesa so zagotovo polna usedlin. Mulj se je usedel, voda se je zbistrila. Ozrl sem se okoli sebe in kljub temi sem razločil kosti. Človeške kosti.

Lobanja je strmela vame s črnimi očesnimi votlinami.

To je tvoje življenje. Namesto da bi ljudem lajšal vsakdanjik, končaš kot menjava za željo, ki je nihče ne usliši. Nihče jih nikoli ne sliši.

In potem očesni votlini utripnili.

Vladimir Arenev (Ukrajina)

Usahnjeni

Vladimirju Ješkilevu

Še zadnji privrženci so ga zapustili jeseni, ko je postalo dokončno jasno, da je Grzegorz *usahnil*. Angel ga ni več obiskal, ni mu dajal nasvetov. Julija je Grzegorz naredil še zadnji čudež. Tisto utopljeno dekle – še vedno je imel pred očmi njen pogled, še vedno je čutil hlad njenih ročic. Uspelo mu jo je oživiti. Njo je oživil, lastne žene nedolgo zatem pa ne.

Morda, si je velikokrat rekel, je bil *to* trenutek, ko se je vse začelo. Oziroma končalo. Verjel si, da si bil *izbran*, Njemu si skušal vsiliti svojo voljo. Nasprotoval si in se upiral.

Pa vendar to ni bilo res: na Zemlji, pa tudi na bližnjih planetih, so takšni kot on vznikali in nato izginjali s hitrostjo dvanajstih prerokov letno. Preprečevali so se katastrofe, znova in znova razglašali že tradicionalno *Talitho kumi* ter ozdravljali tiste, ki so jih v kolonijah obsedli demoni. Nato pa so nenadoma izgubili sapo in *usahnili*. Ter odšli.

Za nekaterimi je ostalo kar nekaj obrobnih, a stabilnih kultov, medtem ko so drugi utočili v pozabo. *Usahnjeni* niso nikogar več zanimali – še samih sebe ne. Mnogi so se na koncu zatekli k britvici, strupu, vislicam, ali pa so zapustili ta svet.

Grzegorz se je zatekel v gore. Zemlje ni obiskal še nikoli, čeprav je kot otrok o njej slišal iz očetovega pripovedovanja. Razumel je, da si je želel deželo, kjer je toliko generacij v njegovi družini živelo in umrlo, videti na lastne oči ... preden sprejme dokončno odločitev.

Bival je v hišici za goste. Skozi okno se mu je pogled raztezal na bližnjo gorsko verigo, goste krošnje smrek in stojala za perilo, na katerih so namesto brisač in nogavic viseli kosi volne. Pod stojali so postopale prijazne ovčke s cingljajočimi zvončki.

Življenje je teklo, kot da se zadnjih petdeset let sploh ne bi zgodilo. Ljudje so vozili izdelane, umazane antigrave, nosili so pletene telovnike in smešne čepice s pisanim perjem. Kadili so dolge pipe z umetelno izrezljanimi bovlami. Večinoma je šlo za listje, pastirske palice in parožke. Vsako dvorišče se je ponašalo z majhno kapelo s poslikanim kipom Device Marije ali kakšnega svetnika. Domačini so o njih govorili, kot bi bili Peter, Pavel ali Juda njihovi sosedi oziroma dobri prijatelji.

V tej patriarhalni, od Boga pozabljeni družbi se je Grzegorz dobro počutil. Od njega ni nihče pričakoval čudežev, nihče ni niti vedel, *kaj* je njihov gost že vse videl. Samo stranka je bil – tih možakar brez slabih navad, redno plačuje, včasih gre na kak sprehod v hribe. Kaj bi si še lahko želeli?

Ko je zapadel prvi sneg, se je Grzegorz odločil. Dežela je bila preveč dobra, da bi se ji odpovedal. Božič bo pričakal nekje v hribih, spil malce žganja, vzel uspavalne tablete in za vedno zaspal.

Uredil je vse potrebno in z rahlim razočaranjem ugotavljal, da ga nihče ni niti poskušal ustaviti. Stanodajalka je rekla le: »To pomeni, da boste zamudili Njegov obisk. Škoda. Rad spoznava nove ljudi ... Seveda pa nas tako vse pozna, že od nekdaj.«

Vse skupaj je zvenelo kot še ena pripoved o Svetnikih. Grzegorz je vljudno zamomljal par besed, ji zaželel vesel božič in odšel. Še ravno toliko časa je imel, da je pogoltnil žganje, ne pa tudi tablet. Na lepem se je iz bližnje zasnežene luknje priklatil zbujen in precej nezadovoljen *vuiko*. Grzegorz je spoznal, da je pripravljen svoje življenje končati le na zelo poseben način in odhitev je po pobočju navzdol. Čez eno uro, ko je medved že daleč stran končal v prepadu, je ugotovil, da je izgubil uspavalne tablete. Poleg tega se mu sanjalo ni, kje je.

Jezus se mu je prikazal tik pred zoro, ko je Grzegorza že pošteno zeblo. Ni se pojavil v vsej Svoji običajni žareči slavi, a Ga je Grzegorz kljub temu v hipu prepoznal.

»To je bilo nespametno,« je rekel Jezus. Imel je globok, prijeten glas, čeprav se mu je ob izgovarjanju zvočnikov rahlo prelomil. »Zdaj do pomladi ne bo zaspal.« Grzegorzu je podal moker paket obližev.

»Me ne boš poskušal odvrniti od tega?« je vprašal Grzegorz. »Brez pridige?«

»Samo želodec ti bom izpral, če bo prišlo do tega.«

»Aha,« je rekel Grzegorz. S tresočo roko je tablete pospravil v žep.

Medtem je Jezus nabral nekaj dračja, ga spravil na kup in prižgal ogenj. V svetlobi ognja je Grzegorz zagledal Njegova oblačila, vsa ponošena in obledela. V Njegovi levi dlani je zijala precejšnja luknja. Znotraj je bilo precej tankih žic, lepo odrezanih in izoblikovanih.

Grzegorz je pomislil, da je moral biti ta model že vsaj trideset let zastarel. Eno je, če ti kip Device Marije ob molitvi v odgovor rahlo prikima ali pa ti nakloni prijazno besedo v tolažbo. Da se Božji Sin prosto sprehaja po cerkvenem dvorišču, pa je nekaj povsem drugega. Svetniki so spet protestirali. Model je bil namreč samoučljiv, poleg tega pa je večinoma pridigal bolje in bolj prepričljivo kot cerkveni dostojanstveniki.

»Spoznal sem, da ne pripadam očetu Stephanu,« je rekel Jezus. »Tudi ljudje z odročnih kmetij so me potrebovali. In otroci ... Tako srečni so!«

»Saj vedo, kdo si v resnici, kajne?« je previdno vprašal Grzegorz.

»Poskušam jih prepričati,« je rekel Jezus. »A vedo, da imam včasih ... svoje trenutke. Diskrepance v svojih elektronskih možganih, ki pa se jih ne da popraviti. Govorim o tem, kar se bo zgodilo, in potem se zgodi. Tako sem rešil očeta Stephana, ko si je zvil gleženj. Tudi tebe sem našel na tak način – kot bi me nekaj pripeljalo sem.

»Imaš morda kaj za pod zob? Kaj kruha ali rib?«

»Žal ne. Vse sem razdelil v vasi.«

Za hip sta oba umolknila in se zazrla v ogenj. Ko se mu je Grzegorz približal, je opazil, kako star in zdelan je Jezus. Njegovi gibi so bili tresoči, njegova biokoža pa tako tanka, da je bila ponekod preluknjana.

»Ti lahko kako pomagam?« je nenadoma vprašal Grzegorz. Malce ga je presenetilo, da tablet navsezadnje le ne bo potreboval. »Naročim rezervne dele? Pokličem robotehnika?«

»Kupi jim novega. Preveril sem na Terranetu, lansirali bodo serijo Svetega Miklavža. Kar dober model. Samo pazi, da ne bo v možganih nobenih napak. Saj veš, precej nenavadno je biti robot, za katerega vsi mislijo, da je ... bogvekaj.«

Kaj pa potem? Bi ga rad vprašal Grzegorz.

In – te ni nič strah?

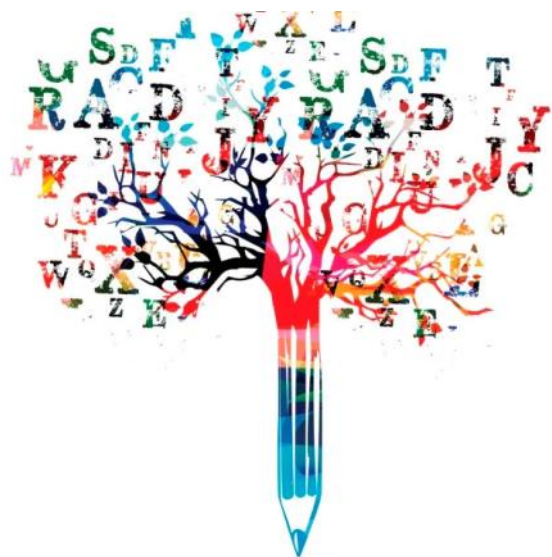
Poleg tega – si prepričan, da so tvoji možgani zares okvarjeni?

A je molčal. Obsedel je in prisluhnil *čugajsterjem*, ki so plesali na vrhu bližnjega hriba. Zazrl se je v nočno nebo in zagledal svetlo zvezdo. Pomislil je na vse tiste ljudi, ki so se po čudežu rešili – glasove v glavi, diskrepance v živčnem sistemu.

Noč se je raztapljala kot sneg ob kresu.

»Vesel božič,« je tiho rekel Grzegorz.

»Vesel božič,« je odgovoril Jezus.

Matej Krajnc

JULES VERNE IN KRAJNC SE SREČATA V SREDIŠČU ZEMLJE NA PUCOVI. VERNE KADI.

jules verne se ne more
odpovedati tobaku.
ponj gre vsaj osem tisoč kilometrov
globoko v jedro.
tisti ki tam prodajajo
drum ronhill in marlboro
imajo doma vsi lutke madonne
in obesek last night i dreamt of san pedro.

krajnc redko gleda
kod hodi kako se giblje.
če se zaleti v lokalnega slehernika
se tudi v romanopisca genija.
središče zemlje je zanj pregloboko
da bi se od sramu pogreznil.
svetobolje pa ga tudi ne bo pokopalo
kot je onjegina jevgenija.

jules verne kadi.
kadi.

velika moža se redkokdaj srečata.
zgolj enkrat na pucovi.
krajnc je nosil pod pazduho
barcaffè in sportske novosti.
jules verne je grizljal pipo.
pipa ve kako je svet grajen.
noben od njiju se ni pogreznil.
noben od njiju nima slabe vesti.

a jules verne kadi.
kadi.

krajnc pravi: v podzemlju so biseri.
jules verne pravi: osembarvni. kalejdoskopski.
krajnc pravi: ne bi vedel.
jules verne pravi: kak bednik si ti!
nato se objameta in poljubita.
oba sta nežna in clingy.
krajnc je tudi ravnokar izdal novo knjigo.
in jules verne kadi.

jules verne kadi.
kadi.

Stojan Knez

LETO 2023

še nedolgo nazaj
mučni pregledi
skeniranje črtne kode
na vseh vseh

zdaj je tehnologija napredovala

vstopim v trgovino
avtomatski skener me pozdravi
pozdravljeni gospod Knez
dobrodošli
ja ja odgovorim

nakupujem vsakdanje stvari
ob vsaki mi prijazen glas svetuje

na blagajni vse poenostavljeno

nič več kartica ali gotovina
pritisnem palec na čitalec
kovinski glas pa odobreno

na izhodu prijazen pozdrav
na svidenje gospod Knez
saj veste
pridite čez šest dni
na enaindvajseto dozo cepiva

ja ja odgovorim.

KOT NOČNA MORA

nekakšni polroboti
izgubljenih prvinskosti
zavzemajo planet

gojenje le tistih čustev
ki še nimajo imena

vse bolj ukalupljene prikazni
pa delujejo
kot da so priklopljene na simulator

rad bi spremenil naslov
a ne znam.

MEDPLANETARNI SPLET

prvi bivak se je dotaknil gozda
hiše so ga potisnile globlje vase
naselja so posegla še v korenine
mesta so ga izločila
velemesta odpeljala v pozabo

le še zbledele fotografije v muzejih oznanjajo
da smo nekoč lahko normalno dihal

leto dvatisočoseminštirideset

medplanetarni splet

po zraku s prstom napišem gozd
takojšen izpis se glasi
za željeno ni najdenih zadetkov

NERAZLOŽLJIVA TESNOBA

Sprehod do gradu Podčetrtek.
Idiličen utrip jeseni
v predihavanju trenutkov.
Zaraščenost okolice, udrti stropi
stopnjujejo nemir.
V podstrehi moram nekajkrat pritisniti
na sprožilec fotoaparata. Ogromno orbov,
svetlobnih krogov. Prisotnost
nevidnih energij, bitij. Sprejmejo me.

Stopnice v klet vzbujajo strah,
prepoved, kot že tolikokrat do sedaj.
Predihavam tenzije in se prvič podam
v temačno notranjost. Doživetih videnj
nikdar ne pozabim; Duše otrok
ki so ostale, telesa, nasilno umrla.
V nekaj trenutkih se je vse umirilo,
sprejel sem jih, sprejele so me.
Posebna umirjenost
je objela cel prostor.

Ob naslednjih obiskih kleti,
se ni dogajalo nič posebnega.

*Nevenka Brešar***VGRAJENI NANOČIPI**

Z bosimi nogami se sprehajam.
Na vrtu cvetočih sončnic.
Rumeni cvet kot sonce.
Se obrne k meni.
In pade na mojo dlan.
Kar naenkrat začutim sonce
kako hitro potuje mimo.
Odmevajo besede ob kitari.
Kriki potujejo po dolini.
Ljudje se počutijo,
kot zmrznjeno jezero.
Postali so pravi roboti,
kot lego kocke v otroških sobah.
Svetu so začeli vladati reptili.
Odmevajo besede katerih
v življenju nisem nikoli razumela.
Moja duša se počuti kot izseljenec.
Iz neba padajo tihe solze.
Bežim ob valoviti reki.
Valovi reke skrivajo mojo senco.
Da me ne najdejo služabniki reptilov.
Moje telo se spremeni v pesek.
Potuje v svet veselja.
Ampak sončnica je ostala na zemlji.
Prvo seme, ko je pognalo.
So se izbrisali iz človeštva vgrajeni nanočipi.

Dragan Popadić (Črna gora)

Nekaj o avtorju

Dragan Popadić se je rodil leta 1961 v Zrenjaninu. Osnovno in srednjo šolo je končal v Kotorju, FPN smer novinarstvo pa v Beogradu. Doslej je izdal pet knjig, igro »Grčka trilogija«, zbirko poezije »Svakodneвно kada mrem«, basni za odrasle »Lepe basni« in skupaj z romskim pesnikom Ivanom Toskićem »Rječnik romske duše« in pesniška zbirka za otroke v črnogorskem in romskem jeziku »Što se ne bi mjesec jeo – Sose luna ma te has«. Zgodbe, pesmi, aforizme in literarne kritike objavlja v revijah v regiji. Sodeloval je na vseh desetih festivalih fantastične literature "Refesticon" v Bijelem Polju, osemkrat pa je bila njegova zgodba uvrščena v zbornik festivala.

Je poročen in oče dveh otrok. Živi in dela v Tivtu. Je tudi šahovski mojster FIDE.

IZ ZVEZD SMO NAREJENI

Iz zvezd smo narejeni
v nekih davnih časih.
Z neba je padel na zemljo
del kozmičnega kamna.

Res se dolgo ne bomo
Tukaj zadržali.
Na zvezdno pot znova gremo,
mogoče bo zadrhtel.

Neka sled pa bo ostala
ko nas več ne bo.
Ker človek je Bogu drag
tudi ko mu piše sodbo.

SLUTIM

Imam občutek, da bo vse to
nekega dne izginilo.
In te reke in te gore,
in ta zemlja in to morje.

Nekje drugje v vesolju
rodil se bo nov
pravični Jov.

In pozaba ga bo prekrila
nečimrne nas
ker mislimo, da smo večni,
v prihodnje zrak utekočinjen.

Smrtnik

Zakaj se tako trudiš
smrtnik?
Tvoji dnevi so prešteti.
Peska je ostalo malo
v uri svojega življenja.

Zakaj kopičiš zaklade
smrtnik?
Tvoji hlevi so črvivi.
Žita je ostalo malo
za mizo tvojega življenja.

Zakaj množiš znanje
smrtnik?
Ubogo je tvoje znanje!
Zgodb je ostalo malo
v sobi zgodb tvojega življenja!

obrni se,
smrtnik.
zapri knjigo,
in umolkni.

Slobodan Vukanović (Črna gora)

PALME ROJEVAJO SNEŽNE KEPE

Z nanotehnologijo
Biokemija možganov
Nevroni ustvarjajo zavest
Analizirajo um
Smo poskusni zajčki z namenom
Z utemeljitvijo
Ki odpira vrata spoznanja in skrivnosti
Njihova teorija je kremenčast kamen
Naše stopnice v četrto dimenzijo

Biti med dvema svetovoma
In imeti moč v tretjem
Je to udobje
Ali kazen
Imeti red v neredu
In lahko je obratno

Graditelji dimenzij in zgradb moči
Nimajo namena za mero
Propadali so mogočni imperiji
Mali preživijo
Ne preskakujte stopnic.

Si to ti?
Ali pa tvoj klon
Nisem na Jupitru
Hranim osemkrilnega metulja

Svojo senco pobarvam vijolično
Da se ne izgubi.

Nanotehnologija je kuhinja transformacije

Žlahtne kovine in plazmoidi
Ustvarjajo miselno satje
Iščemo zavetja kombinacij
Sanjamo orlove sanje
Da pri lovu dobim krila
Mešali smo kri jaguarja in srne
Puščava diši po magnolijah
Palme rojevajo snežne kepe.

DA VINCI IN EINSTEIN SMUČAJO NA PLAZMOIDNEM MORJU

(Poemuviz v 29 slikah. Polis (podzemni, zemeljski in v oblakih). Ljudje, Roboti, Vesoljci, Humanoidi. Letala različnih oblik. Znanstveni inštituti, Laboratoriji. Konferenca Galaktičnega sveta. Novice iz astronomije, Molekularne tehnologije, Astrofizike, Robotika, Cerebralne vizije, novi izumi, odhod in vrnitev galaktičnih odprav. Prenos terorizma, prenos poroke Človeka in Eastlin. Premor za čustva - Poemuviz intermezzo.)

V avdiovizualnem polisu
Digitalna odisejada oblakov
S fizično genetsko in astralno predstavo
Mojstri teleportacije so zamenjali mesta

Zamrznjenim zarodkom se izteka čas
Metamorfoza izvornih celic
Pri stolpnici obiralci sončnic končujejo žetev
Graditelji Upanja gradijo ladje hrepenenja

Lovci Oblik lovijo Pravokotne Humanoide

Štirikotne Romboidne
Na trebuhu in hrbtu se ekranizirajo njihovo razpoloženja
Brodolomec pričakuje Slamico in najde Nihalo.

Lovci kometov proizvajajo energijo
Vilin Konjič podari koralne rože ženi Meduzi
Človeški Morski pes jih zalezuje
Preprostost je medica razpoloženja.

V oblakih lovci Poblčij
Domišljijomobile se je razširil čez tisoč svetlobnih let
Roboti podaljšujejo človeško upanje
Bralci Biotehnologije preučujejo milijonti zvezek A-D

V Audiovizualnem Polisu nič ne miruje
Hitrost Ustvarjanja Razpada Oblike
Po primitivnih zakonih je to orgazem
Življenje je krhka zgradba Smisla

Mravlja s Siriusa je poškodovala Zemeljskega Slona
Incident je zaskrbel Galaktični svet
Protestirajo Zastopstvo Pingvinov Grenlandije
Sova zamenja cerebalni Čip.

Iz ljubezenskega razmerja med Človekom in Magnolijo
Rodila se je deklica z glavo pomaranče in vonjem po peruniki
Da Vinci in Einstein smučata po Plazmoidnem morju
Varuhi kapsule odidejo v ozvezdje Laboda.

Vesoljepisec beleži rumeno-zeleno jutro
Čarovnik odpre vrata v Čudežno deželo
Razvijalci nanotehnologije obravnavajo Princeso in sedem robotov.

Zbor znanstvenikov plava v četrti dimenziji.

KAJ, ČE SO VSE TEORIJE ZAROTE
ČISTA RESNICA?

PRAVLJIČNA BITJA IZ
SREDIŠČA ZEMLJE

Bojan Ekselenski

Uvod v teorije zarote in druge običajnosti

V času koronskih omejitev so nas družabna omrežja blagoslovila z bolj ali manj bizarnimi teorijami zarote in alternativnimi resnicami. Resnica je kot prostitutka. Velja toliko, kolikor zanjo plačaš. Nekaterim zadostujejo vsečki na družabnih omrežjih, drugi v pomanjkanju razuma in razgledanosti svojo zaslepljenost usmerijo v nasprotovanje znanosti in logike. Večkrat me spreleti srh ob trendu vsesplošnega padca obče razgledanosti in neverjetno razbohotenega idiotizma, ki je posledica informacijskih mehurčkov.

Teorija zarote nastane zaradi želje po kljubovanju, zaslepljenosti z dogmami in ob pomanjkanju verodostojnih informacij, vplivom poenostavljenih zanikanj znanstvenih dognanj ali mešanici vsega.

Zakaj bi nekdo verjel, da je Zemlja ploščato središče vesolja? Zagotovo ne zato, ker je znanost v dilemi glede resničnega ustroja vesolja. Pri množici takšnih in sorodnih primerov gre za slepo vero v kakšno od obskurnih skrajnih krščanskih sekt, ki imajo domovinsko pravico zlasti v ZDA. Če lahko zaslepljenci popolnoma indoktrinirajo otroke, da je bogu všečno streljanje vseh, ki niso na pravi »verski liniji«, potem je vera v ploščato Zemljo še minoren problem. Mnogi verjamejo zaradi kljubovanja »liberalistični zaroti«¹ levičarskih kvazi znanstvenikov. Večkrat je vera v obskurne teorije zarote tudi krik lastne nemoči. Znanost je kriva, ker jim ne uspe. Krivi so reptili, vesoljci, dinozavri in podobni (sami sestavite sebi ljubi spisek).

Na drugi strani pa imamo teoretike zarot, ki mislijo, da je vsa znanost popolnoma podrejena interesom korporacijskega velekapitala, torej so znanstveni izsledki podrejeni interesom peščice mogočnikov. Res je, znanost deluje tudi na denarni pogon, saj ni ničesar brez sožitja dela, (genialnega) uma in kapitala.

V vsakem primeru imamo ogromno teorij zarote, ki negirajo evlucijsko naravo življenja, osnovna astronomska dejstva in druge izsledke predvsem naravoslovnih znanosti. Lepota naravoslovja je v tem, da je možno temeljne ugotovitve preveriti z eksperimenti in meritvami. Tu ni prostora za ugibanje. Satelitski posnetki dokazujejo, da je Zemlja okrogla. Natančne ure so potrdile, da je potek časa odvisen od hitrosti gibanja. Znanstveni instrumenti so potrdili, da Zemlja in Sonce nista središče vesolja, temveč sta običajna naravna pojava v končnem vesolju.

Evolucija je dokazana na osnovi izkopenin, najdenih fosilov in tehnik datiranja. Fosili dinozavrov niso posledica vesoljnega potopa pred nekaj tisočletji, temveč ostaline izpred desetine milijonov let. Živali ne izumrejo zaradi greha in božje volje, temveč zaradi sprememb v naravnem okolju. Danes je zaradi človekovega vpliva ogromno živalskih in rastlinskih vrst na meji izumrtja, oziroma so izumrle v času t. i. antropocena (dobe človeka in njegove tehnologije).

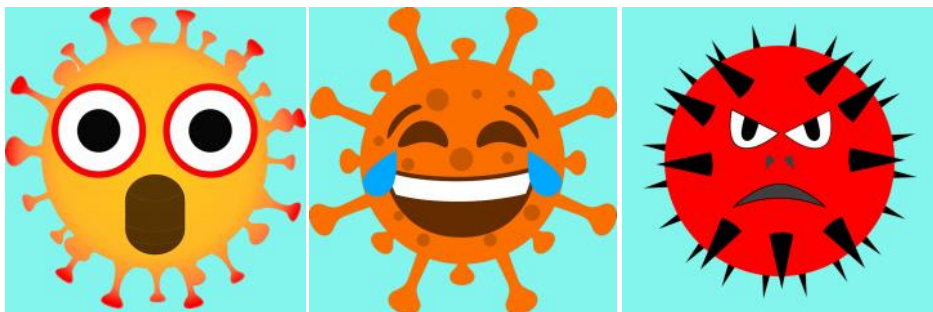
Globalno segrevanje je dejstvo, čeprav mnogi trdijo, da gre za izmišljijo »prekletih liberalcev«. Posebej je v modi ideja, da je globalno segrevanje posledica sončeve aktivnosti. Pri tem se spregleda, kaj ta aktivnost pomeni in kakšne posledice prinaša. Teoretiki zarote pač vzamejo tiste dele dokazov, ki sedejo v njihove teorije in alternativne resnice, druga pa preprosto zanikajo.

Družboslovje je bolj izmuzljivo, saj vsi izsledki ne temeljijo na izmerjenih dejstvih, temveč na konsenzu dovolj velike skupine verodostojnih, a še vedno nepopolnih strokovnjakov.

Saj smo se vsi po družabnih omrežjih nasmejali ob bolj ali manj resno zastavljeneh teorijah, da je korona nekakšen kapitalistični eksperiment družbenega nadzora. Po tej teoriji so kapitalske elite uporabile neobstoječi ali neškodljiv virus, da bi lahko uvedli fašistični nadzor. Nošenje mask, fizično distanciranje, razkuževanje in osebna higiena so nepotrebni, saj virusa ni. Obsedno stanje v bolnišnicah na vrhu valov epidemije je bilo po tej teoriji zaigrano. Tudi žrtve zaradi virusa so lažne, saj ljudje umirajo tudi brez korone. Cepljenje je samo sredstvo nadzora, saj naj bi vsakomur vbrizgali poseben čip. Vse skupaj je pri nas šlo v tako bizarno skrajnost, da smo dobili celo politično stranko anticepilcev, ki je dobila kar veliko glasov. Ko sem videl volilni rezultat te stranke, sem se zgrozil, kako velik del prebivalstva vsaj delno zanika znanost in znanstveni pogled na svet.

Vsekakor je na pohodu zanikanje znanosti in bežanje pred realnostjo. To je obrambni mehanizem množic, ki jih čas hitrih sprememb prehiteva po levi in desni. Mnogi mislijo, da bodo težave sodobnega sveta šle mimo, če porinejo glavo v pesek blaženega udobja intelektualne lenobe. Teorije zarote so tudi odlične tržne priložnosti. Kapitalizem se pač prilepi povsod tja, kjer lahko naredi pozitivni poslovni izid.

Skratka, alternativne resnice in teorije zarote so odlična podlaga za fantazijsko leposlovje.

Kaj, če so teorije zarote čista resnica?

Takole je bilo zapisano v razpisu:

»Zemlja je ploščata, s cepivom nam vgrajujejo nanočipe, da nas daljinsko upravljajo, svetu vladajo reptili s pomočjo svojih služabnikov. Zemlja je ploščata ...

Dobrodošli v družbi alternativne resnice!

Priporočeno je del dogajanja postaviti v Celje.«

Postavili smo izziv. Od avtoric in avtorjev smo pričakovali dela, ki prikazujejo realnost, kjer so mnoge teorije zarote ali alternativne resnice čista resnica, dejstvo. Pričakovali smo ploščato ali votlo Zemljo, reptile, ki vladajo z druge strani plošče (ali votlega središča), lažne viruse, kjer cepiva služijo vgrajevanju čipov za totalitarni nadzor množic. Na voljo je res ogromna zakladnica, iz katere lahko potegnete okostje odlične zgodbe ali pesmi.

Prišli so iz središča Zemlje

Teorija o votli Zemlji, kjer je namesto središča še en zaprt svet, je zelo stara. Saj poznate roman Julesa Verna **Potovanje v središče Zemlje** ali vsaj eno od filmskih adaptacij.

V razpisu je bilo zapisano:

»Čisto po naključju odkrijejo brezno, ki se nikakor ne konča. Ne čisto priseben znanstvenik (delovno ime: dr. Retep Peter Frustrič) najde pot, ki gre vse globlje in globlje, dokler se ne znajde v deželi ob središču Zemlje. Tam živijo vsa mogoča pravljurna bitja - vilinci, škratje, volkodlaki, vampirji, zmaji, ajdi, vile (tudi rojenice), lesni duhovi ipd. (priporočam mitološka bitja domačih krajev). Znanstvenik se pobrati z njimi in jih vodi na površino.

Čas dogajanje: Kadarkoli v zgodovini

Kraj dogajanja: Celje.«

Sama tematika omogoča res obilje različnih literarnih izrezov. Edina meja je domišljija. Kako to gre?

In še vprašanje – Kaj pa, če je vse to res?

Brrr ...

Barbara Ribič Jelen

Poldrugi svet

Škrc, škrc, škrc, se sliši rezek oster zvok v jutranjem mraku. Klešče neumorno režejo žico. Roka ga boli in se mu trese od napora. »*Ne bom spet zaman tukaj!*« si vztrajno dopoveduje in nadaljuje z rezanjem.

»*Končno,*« in odstrani del mreže. Splazi se skozi odprtino, mrežo pa vrne na prazen prostor v ograji. Upa, da tega še dolgo ne bo nihče opazil.

Teden dni nazaj je bila v lokalnem časopisu objavljena zanj pomembna novica. Na področju starega rudnika v Zagradu je ob gromkem grmenju in tresenju tal nastala dvajset metrov široka odprtina, ki ji ni bilo videti dna. Strokovnjaki še niso ugotovili globine brezna in ne vzroka nastanka, skleпали pa so, da je posledica rudarjenja izpred nekaj desetletij. V novički so zapisali, da naselje k sreči ni ogroženo, in je panika odveč. Brezno so za vsak slučaj obdali s panelno ograjo in bodečo žico. Nihče ni želel radovednih firbcev na tem kraju in tudi ne morebitnih nezgod. Že ob branju suhoparno zapisane novice se ga je polastil močan občutek, da mora brezno sam raziskati. Odločitev je sprejel v trenutku.

Kako nepremišljeno, ampak včeraj ni imel niti osnovne opreme s seboj. Tokrat je drugače.

Suhljato, dolgo telo zamaknjeno stoji ob robu brezna. Zapiha mrzel veter in nekaj zlato srebrnih kodrastih las mu uide iz strogo zategnjene čopa. Vsenaokrog tišina, da skoraj boli. Zamaknjeno opazuje odprtino. Okrogla je, kot bi kdo želel oblikovati tortni model.

»*Zares čudno,*« premlevala sam pri sebi in strmi v globino. Razmišlja, iz katere smeri bo pristopil in naredil prvi korak navzdol.

Ko nekaj časa opazuje stene brezna, se mu zazdi, da na enem robu okroglina vendarle ni tako popolna. Videti je rahlo nacefrana. Zasluti ozko stezo v globino. Primeren kraj za vstop v neznano.

Ni ga strah. V svetu, ki ga zapuša, je bila mama edina vez, ki bi ga utegnila zadržati. A tudi te ni več.

Pomisli na vse žalitve, ki jih je bil v življenju deležen. Ni imel prijateljev. Nihče ga ni nikoli klical po imenu in najprijaznejši vzdevek je bil »Albino«. Za okolico je bil moteč. Morda zaradi svetle, skoraj prosojne polti in nenavadne barve las. Ali pa so bile krive njegove modre oči, ki so v sebi skrivale ledeni ogenj in so znale človeka prebosti, da mu je vzelo sapo. Bil je drugačen, zato je ljudi motilo prav vse. Tudi njegov priimek Frost, pa so ga klicali kar »Retep Frustrič« ali pa »dr. Ploščata zemlja«.

Pomisli, kako so ljudje neumni. Ploščato vendar ni enako kot votlo in v votlem je lahko marsikaj skrito. V svetu, ki ga zapušča, ni več ničesar prijaznega zanj.

Z roko stisne amulet, v katerem hrani pramene las svoje matere in drugačne, svetle pramene, ki so kakor mesečina. Nič podobni njegovim. Sklepa, da so očetovi. Samo enkrat je mamo vprašal o njem, pa je le odkimala z glavo. »Ni česa povedati, bolje, da ne veš. Zaradi tvoje varnosti.«

Potem ni več spraševal. Strese z glavo, da spomini izginejo, in odločno stopi naprej.

Ozka pešpot vodi strmo navzdol. Komaj opazna je. Za hip pomisli, da je vidna le njegovim očem, saj bi jo raziskovalci sicer že zdavnaj našli. Jezen sam nase, ker spet razmišlja o preteklosti, stopi hitreje. Le trenutek kasneje se ves nejevoljen sunkovito ustavi. Skoraj bi zgrešil odcep. Pravzaprav to sploh ni odcep. Pot, po kateri je hodil, preprosto izgine in na mestu, kjer bi moral biti zavoj, opazi rov. Stopi v notranjost. Še preden si prižge jamarsko svetilko, butne vanj: »Ha, kod hodiš tako dolgo? Dva tedna te že čakam in zelo sem lačen. S kruljenjem v želodcu ne morem nazaj. Imaš kaj hrane s seboj?«

Peter osupne, potem pa se spomni velike štruce z zaseko in klobaso. Zdaj mu postane jasna tista nerazumna potreba, da mora velikanski sendvič v njegov nahrbtnik. Sendvič poda možicu in si ga pri tem pozorno ogleduje. Majhen in okrogel je. Njegovi lasje so črni kot premog, močno skuštrani, kodrasti in dolgi. Med njimi kvišku štrlijo zašiljena ušesa. Oblečen je v kratke hlače z naramnicami v barvi premoga. Velika stopala so bosa in nesorazmerna telesu. Komaj zadrži nasmešek: »*Saj je kot eno veliko sračje gnezdo*«. Spomni se škratov in pravljič, ki jih je nekoč bral.

»Perkmandeljč? Jaz sem Peter.« Ni se mogel premagati: »Ime imam po tistem Petru, veš. Po Petru Klepcu!«

V odgovor zasliši gromek smeh: »Ti pa Klepec. Česa tako smešnega že dolgo nisem slišal,« in pokaže na njegovo suhljato telo.

Peter se samo namuzne in je tiho. Dogajanje ga posrka vase in pozabi vprašati, kako je s tistim čakanjem.

»No, pa pojdiva, pot je še dolga.« Škrat pomigne in Peter mu sledi. Hodita po stopnicah, vsekanih v živo skalo. Kmalu prispeta na podest in prikaže se ozka rudniška proga, na kateri je nekaj vozičkov.

»Vskoči!« zakliče škrat in še preden se Peter dobro namesti, se voziček začne premikati. Zmedeno pomisli: »*Le kaj ga poganja?*«

Seveda ne dobi odgovora, le škrat se glasno krohota, kot bi vedel, o čem Peter razmišlja.

Voziček drvi po progi gor in dol, v ovinkih pa se nevarno zamaje in komaj obdrži na tirih. Vse skupaj je podobno vlaku smrti v zabaviščnih parkih, le da se ta vožnja

vleče in vleče. Petra neznosno boli njegova koščena zadnjica, celotno telo pa šklopota kot šolski okostnjak. Želi si, da bo kmalu konec vratolomne vožnje in pomisli, da ima tudi njegovo potrpljenje omejen rok trajanja.

Škratovemu huronskemu vpitju sledi sunkovito zaviranje. »Pa smo prispeli,« in skoči iz vozička, kot bi ga izstrelil katapult. Sledi mu kopica škratov, ki so se peljali v vozičkih za njima, a jih Peter do zdaj ni opazil.

Mukoma izstopi. Nekaj korakov in ustavi se na ploščadi. Obrne se in zazre v goro, iz katere so se pripeljali. Prizor ga osupne. Gora je ogromna in preluknjana s številnimi rovi. Z nasmeškom pomisli, da je podobna velikemu hlebcu ementalca. Rovi so različno veliki in očitno vodijo v različne smeri. Pri vsakem izhodu stoji nekaj škratov in na sebi čuti njihove zvedave poglede. Perkmandeljč ga pocukne za roko: »Boš kasneje radoveden,« in pomigne.

Trenutek tišine: »Vau,« mu zdrsne preko zevajočih ust. Kamor seže oko, kot mah mehka pokrajina. Prav vse, kar vidi, se lesketa v živih, sijajočih barvah: doline in griči, gozdovi, travniki, slapovi, reke in jezera. Vse zaobljeno, nikjer ostrih robov. Še vetrovi so nežni in mehki. Pripre oči in globoko vdihne. Zvrti se mu od razkošnega vonja cvetov.

Iz zamaknjenosti ga potegne zvok prhutanja. Na ploščad prileti ogromen konj. Poravna svoja krila in pokima: »Zlezi name. Greva k Hrastovilu, vladarju Poldrugega sveta. Ravnokar se začenja skupščina, pravi čas si še prišel.«

Neizrečena vprašanja se prerivajo v njegovem umu, a odloči se, da jih ne bo ubesedil. Bo že dobil odgovore, čeprav je njegova potrpežljivost na preizkušnji vse od zgodnjega jutra.

Povzpne se na konja in se oprime njegovega vratu. Glavo nasloni na svilnato grivo in zapre oči. Med nogami začuti plapolanje čvrstih mišic in ušesa mu boža zvok prhutanja kril. Počuti se varnega in enakomeren ritem gibanja ga uspava. Zdi se le nekaj trenutkov, pa se že ustavita. Ves dremav počasi zdrsne s konjevega hrbta, z rokami pa se še vedno drži njegovega vratu. Obupno si želi ustaviti čas. Saj ne, da bi ga bilo strah, le neka čudna teža pritiska nanj.

»Pozdravljen, sin!« ga osupne odločen glas.

Ne zmore odgovora, a usta mu vseeno preleti bežen nasmeh. Proti njemu stopa visok možki v temni dolgi halji, ki mu je srhljivo podoben. Kot bi v ogledalu gledal ostarelega samega sebe. S prizvokom vprašanja dahne: »Oče?«

Ob kimljaju opazi, da ima možki drugačna ušesa, zgoraj rahlo zašiljena. »Lepa,« pomisli, na glas pa reče: »Peter sem.«

»Vem, jaz sem pa Hrastovil, vladar Poldrugega sveta.«

Ko opazi začuden pogled, pojasni: »Ime smo izbrali vsi, ki živimo tukaj. Nekoč predavnimi časi smo živeli v Starem svetu, skupaj z ljudmi. Potem pa ... Poiskati smo morali drug dom in ta je velik za polovico prvotnega, zato Poldrugi svet.«

Prime ga za laket: »Pridi in poslušaj.«

Odpravita se na ogromen okrogel prostor, podoben starim grškim gledališčem. Stopita na osrednje prizorišče.

Vsenaokrog sedijo različna bitja. Pisana množica velikih in majhnih, temnih in poaštaih, norčavih in žarečih, Petru neznanih. Vsaka vrsta bitij ima svoj prostor. Nekatere vrste imajo veliko predstavnikov, drugje spet je bitij le za vzorec. Vmes je videti prazne, nezasedene prostore.

Ko ju opazijo, glasno završi. Nerazločne besede letijo povprek, slišati je razburjenje in nejevoljo. Z nasprotne strani očitajoči, svarilni pogledi, slabo prikrite grožnje in žuganje. Slutiti je bližajoči spopad.

Hrastovil dvigne k ustom veliko školjko in zatrobi. Mogočen zvok se razlega preko prostora. Zrak zatrepeta, množica utihne. V opozorilo zatrobi še enkrat. Potem spregovori: »Saj ste kot razjarjena drhal. V zadnjem času se ne zavedate več, da je to Poldrugi svet, svet brez nasilja in sovraštva, da se o vsaki stvari mirno pogovorimo. Od kdaj so vpitje, kreganje in jeza vladarji vaših misli in teles?«

Akustika prostora omogoča valovanje zvoka. Širi se iz središča, od spodaj navzgor in vsenaokrog. Prav vsi jasno slišijo besede, kot da Hrastovil govori vsakemu posebej naravnost v uho.

Peter v množici zazna slabo vest, omahovanje in dvome.

»Ste pozabili čas preganjanja in bežanja? S svojim obnašanjem skrunite naš dom.«

Tišino, polno pomenljivosti, prekine in nadaljuje: »Nikogar ne zadržujem ali silim ostati. Dajem vam čas, da dobro premislite. Tukaj se bomo sestali natančno čez dva dni in povedali boste svojo odločitev. Kakršna koli že bo, jo bom upošteval, a vedite, da ni vmesnih rešitev. Ko se odločite, poti nazaj ni več. Nobenih reševalnih akcij ne bo. Zdaj pa se v miru razidite.«

In so se.

Hrastovil se obrne k Petru: »Vem, da sem ti dolžan pojasnila. A ne tukaj. Greva domov, v Hrastov Dol.«

K ustom prisloni miniaturno školjko in komaj slišno zatrobi. Le hip zatem ob njem pristane zmaj. S svojo glavo nežno podrgne po njegovi rami in se skloni. Hrastovil ga zajaha: »Pridita s Krilatim za menoj. Saj se ne boš izgubil.«

Petrove oči so široke razprte, ko s Krilatim letita nad čudežno pokrajino. Pomanjšan posnetek krajine sveta, ki ga je zapustil. A hkrati je vse drugačno. Ni sonca, ne lune in ne zvezd, nebo pa vseeno žari, kot da je prižgano tisoče luči. A svetloba postaja vse bolj medla. Kot bi se večer spuščal na krilih noči. Vzporedno z njima leti roj velikih kresnic. Ali pa to vendarle niso živali. Ko bolje pogleda, vidi njihovo človeško obliko in prosojna krilca. V drobnih ročicah držijo bleščeče svetilke.

Pod njima se vije reka. Srebrno zelena šumi in zvončklja. Prisegel bi lahko, da v njej vidi odsev povodnega moža.

Ustavijo se ob robu hrastovega gozda. Drevesa so mogočna in le po obliki podobna tistim, ki jih pozna. Imajo modrikasto avro, ki se širi daleč navzven. Na vejah sedijo ognjene ptice. Rdeče, oranžno in rumeno perje žari in osvetljuje stezo, ki jih pripelje do umetno narejenih bivališč iz kamna in lesa. Med bivališči se vije tlakovana pot, ki jo krasijo kipi vilinskega sveta in cvetoče grmovnice.

»Dobrodošel v Hrastov Dol, sin moj,« ga pod roko prime Hrastovil.

»Pridi, okopal se boš in nekaj pojedel. Potem bova imela dovolj časa za spoznavanje.«

Peter bi se z očetom rad pogovoril o svoji mami in njuni zvezi, a se je izkazalo, da je tisti obljubljeni čas kar izpuhtel. Prebivalci Hrastovega Dola so ga želeli pozdraviti. In tako sta stala pred njimi, da so si lahko napasli oči.

»To je moj sin Peter,« spregovori Hrastovil. »K nam je prišel iz Starega sveta, da nam bo pomagal reševati težave.«

Peter se v mislih sprašuje, kako naj jim bo v pomoč, saj še sebi ni znal pomagati. Oklevajoče pogleda očeta, ta pa ga objame okrog ramen: »Vse boš izvedel in verjemi, da nam boš lahko pomagal.«

»To so Žalik žene,« jih predstavi Hrastovil, ko se jima približajo v belo oblečene ženske. Njihovi dolgi lasje valovijo in se srebrno svetijo. Vse tri stopijo k Petru in se ga nežno dotikajo: »Dober je in očetu podoben,« pravi prva med njimi. Druga in tretja ga božata po laseh in se mu toplo nasmihata: »Izpolnjujemo tudi želje, veš.« Kot bi ga ščegetalo prvo pomladno sonce, je ves blažen.

»Samo tri so prišle iz Starega sveta,« ga iz sanjarjenja povleče očetov glas.

»S seboj so pripeljale bele koze in Zlatoroga, ki jih pase. Druge so ostale. Tudi samorogi. Izbrali so človeško družbo. Žal jih kri samorogov s čarobnimi močmi ni mogla ubraniti pred nasiljem in preganjanjem drhali. Izginili so.«

»Njihove sorodnice so sojenice,« in nadaljuje: »Ampak tudi te so ostale pri ljudeh. Njihova življenja so neločljivo povezana s človeškimi. Ob rojstvu otrok napovedujejo usodo. No, pravzaprav nič več. Kolikor vem, so tudi one izginile.«

Njegov glas je dobil prizvok žalosti.

»Prazni prostori v skupščini, ki si jih videl, so rezervirani za bitja, ki bi morda še vendarle prišla. Ampak sem že izgubil upanje. Zadnji so prišli pred sto leti. Nazadnje, ko sem preveril, v Starem svetu ni bilo nobenega mističnega bitja več,« in se znova zamisli.

Hehet kot rahlo pršenje kapljic vode ob slapu: »Me smo drevesne vile in vilinci so seveda z nami, pa vodne vile, rusalke. Ne boš nas našel v tukajšnjih bivališčih. Smo raje v gozdu, v bližini izvirov,« se še naprej hihitajo. »Pozdravljen in dobrodošel,« zapojejo med valovanjem prosojnih oblek iz meglic.

Hrastovil se dobrohotno smehlja: »Tukaj je še ena vrsta vil,« pokaže naslednjo skupino.

»Krivopete imajo narobe obrnjene pete in dlani. Včasih so prijazne, drugič hudomušne. Zelo pogrešajo ljudi. Nekoč so jih poučevale o velikih skrivnostih sveta, ali pa so se iz njih norčevale in jih strašile.«

Petra premaga radovednost: »Veliko govoriš o tistih, ki so ostali v Starem svetu. Kdo so, ki niso šli z vami?«

»Škrate si že spoznal, vendar so to samo rudniški škрати, vse druge vrste so ostale. Vsi hišni in dvoriščni škрати, vrtni škрати zaščitniki vrtov, lesni škрати, škрати pri oglarjih, besi, črti in tudi vse vrste palčkov, razen palčic, ki si jih že videl. Te skrbijo za del razsvetljave. Za drugi del skrbi Vetrnik. Zvečer napiha oblake in zakrije svetlobo kristalov, zjutraj pa jih razpiha in kristali spet razsvetljujejo Poldrugi svet. Oblaki ponoči pršijo vlago, podnevi je pa suho. Čisto preprosto.«

»No, meni se ne zdi tako,« pripomni Peter. Kaj pa ognjene ptice? Saj te tudi žarijo?«

»Seveda, ampak takrat, ko same hočejo.«

»Niso zanesljive,« doda.

»Pozabil sem še na nočne ptiče, more, pehtre, torklje in nekatere zle vodne demone,« nadaljuje naštevaje. »Večina temnih bitij se je preveč bala preganjanja in so odšli z nami,« je pripomnil.

»Saj si jih toliko naštel, kot je ljudi v Starem svetu.«

»Mogoče jih je v davnih časih res bilo toliko, zdaj pa ni nikogar več. Izginile so tudi bele kače, skupaj s svojo kraljico. Te so lahko privzele človeško podobo,« žalostno odzvanja njegov glas.

»Tudi zmajev že dolgo ni več,« še doda.

»Kako pa, da je tvoj zmaj tukaj?«

»Ah, zmajček Tolovajček,« se nasmehe. »Njega sem vzel s seboj, ko je bil še jajce. Zvalil se je v Poldrugem svetu in vse odtlej me ima za svojega.«

»In katera so temna bitja tukaj?« zanima Petra.

»Ne omenjam jih rad. Preveč težav povzročajo. Nekaj vrst vedno kaže svojo grozljivo, temno stran, druge vrste pa nihajo med slabim in dobrim. Vse jih bova obiskala jutri, da jih spoznaš. Prosim te za tvojo pomoč,« je zaznati oklevanje v zadnjih besedah.

Potem nadaljuje: »Njim boš pomagal, da se vrnejo v Stari svet. Pot, ki sem jo jaz poznal, je zasuta, Perkmandeljc pa jih noče voditi skozi rudniške rove. Vem, da bo težko, ampak tukaj žalostno propadajo,« se zamišljeno zazre vanj.

»Za svoj obstoj potrebujejo ljudi. V prihodnosti se bodo morali naučiti živeti, ne da bi jim škodovali,« doda.

»Še malo pa bova vstopila v Vmesno deželo,« se oglasi Hrastovil.

Gozd se začne redčiti, ko ju ustavi mogočno rjovenje velikega rjavega medveda. Stoji na zadnjih nogah, s prednjimi tacami pa grozeče maha po zraku. Peter se začenja zadenjsko umikati in ves se trese od strahu. V medvedovih očeh se pokaže iskra prepoznavanja in mogočno telo začenja izginjati. Drobní škrt Hostnik se na vse pretege smeji, da mu oči zalije voda. »Sem te komaj prepoznal,« pravi.

»Hej, Jaga baba, hoj, žena! Pridi! Hrastovil je prišel na obisk s svojim mladičem,« kliče na ves glas.

Hrastovil se nagne k Petru in mu zašepeta v uho: »Lahko se spreminja v hrzajočega nevidnega konja, v jelena, v volka z žarečimi očmi ali pa v kozla. Njegova žena je malo podobna divji ženski in malo čarovnici. Previdno z njima. Nikoli ne veš, katera narava bo prišla na plan.«

»Hej, vladar. Mladič je čista tvoja kopija, le uhlje ima drugačne,« je slišati nekje vmes med spoštljivostjo in posmehom.

»Res je, ponosen sem nanj.«

»Pravzaprav sva prišla, da nama poveš odločitev, saj veš zaradi lažje organizacije,« pojasni.

»Ni težav, ni težav. Kar naravnost ti povem, da bomo vsi sorodniki šli nazaj, si že močno želimo družbe ljudi,« se krohota.

»Prav, le pripravite se za pot. Peter vas bo vodil in že jutri lahko odpotujete, ko bodo kristali spet razsvetlili Poldrugi svet,« odvrne Hrastovil.

Poslovita se in se odpravita proti bližnjim gričem. Bolj kot se približujeta, večji ropot se sliši. Kot bi kdo balinal z ogromnimi skalami. Zadnji trenutek odskočita. Le za las je manjkalo, pa bi ju zdrobilo kotaleče se kamenje.

»Hojla, se gresta igrat z nami?« se sliši bobneče vprašanje.

»To so Ajdi. Velikani, ki so nam pomagali graditi bivališča. Močni so, ampak imajo zelo očitno pomanjkljivost,« dobrodušno pripomni Hrastovil.

Ajdovska deklica se ustavi pred Petrom in se bedasto hahlja: »No, a se boš igral z menoj?« Mežika mu in si vrta po nosu.

»Pravzaprav bi rada nekaj vprašala tvoje starše. Se bomo drugič igrali,« je prijazen Hrastovil.

Z rokami naredi tulec okrog ust in zakliče: »Hojla, ali ste se že odločili? Boste ostali ali odšli?«

Slišati je topotanje in tla se zatresejo: »Morda bomo šli. Lahko pa, da ostanemo. Kakršne volje bodo kamni in kako visoko v zrak bodo leteli. Bomo videli, bomo videli.«

»Prav, pa dobro metanje želim,« jim odvrne.

Pot se vije med porastlimi griči in travniki. Kristali žareče pripekajo in Peter se razveseli reke. Z veseljem se bo okopal in osvežil. Na bregu počepne, zajame vodo v dlani in si opljuska obraz. Pa to ni edini pljusk. Tik pred njim se pojavi kopica alg.

Peter živahno odskoči.

»Ha, ha, ha,« doni smeh. »Mladec, boš malo zaplesal z menoj?« se še vedno smeji. Dvigne se iz reke v vsej svoji velikosti in ga vabi v svoj objem. Potem opazi Hrastovila: »Ah, oprosti. Le malo sem se pošalil.«

Alge valovijo po njegovi zelenkasti koži: »Saj veš, da mi je neznansko dolgčas, odkar je Urška umrla. Njen grob je med algami v najglobljem tolmunu. Odi ti pa nočem, sem vsak dan pri njej in ji pripovedujem zgodbe,« reče otožno.

Peter presenečeno opazi lesketanje zelenih solz v njegovih očeh.

»Le odgovori mi nikoli ne,« se pritoži in potopi nazaj v vodo.

»Verjetno si že uganil, da je to povodni mož. Nekoč je živel v Ljubljani. Urška si je na njeni gladini rada ogledovala svojo lepoto in plesala ob rečnih bregovih. Njena lepota ga je uročila in nekega dne jo je potegnil k sebi v vodo. Ljudje je niso nikoli več videli. Si lahko misliš, da so bili jezni nanj in so ga vztrajno preganjali. Iz Starega sveta jo je pripeljal sem. Saj ga je imela rada, a domotožje je bilo preveliko,« mu je zaupal oče.

Odmakneta se na gozdno jaso. Hrastovil zatrobi v miniaturno školjko: »Tolovajčka in Krilatega kličem. Tja, kamor greva zdaj, nikoli ne odidem brez možnosti hitrega umika. Med temnimi bitji v Črnem dolu moraš imeti oči tudi na hrbtu. Večni mrak objema njihovo deželo. Tam Vetrnik razpiha le malo oblakov. Tako jim bolj ustreza.«

Pristanejo na travniku, ki si ne zasluži tega imena. Stuljeno mahovje slabo prekriva črno zemljo. Bližnji gozd je zbirka gosto zaraščenega drevja, praproti in grmovja. Po zraku se širi smrad po gnijočih truplih.

»Vidiš tisto drevje, preraščeno s cvetočimi ovijalkami?« se Hrastovil približa Petru in se ves čas oprijema zmajevega vratu.

»No, tiste ovijalke imajo plodove z nenavadnim vonjem. Volkodlaki jih obožujejo.«

Petr se od gnusa vrti v glavi. Nenadoma se ves naježi. Na vratu začuti težko sapo. Ne upa si obrniti, da bi videl, kdo je za njegovim hrbtom. Srhljivo grčanje se ga skoraj dotika: »Grr, grr, človeško kri voham. Kako sladek vrat. Mhm, z užitkom bom zagrizel vanj.« Tresoč glas, ki liže njegovo kožo, mu po žilah požene čisto grozo.

»In jaz te bom skuhala v kotlu,« se sliši grozeči šepet.

Krilati s kopiti močno udari po tleh. Iz njih brizgne potoček rdeče tekočine. Gosta je in ima kovinski vonj.

»Tu imaš kri, vampir, njega pa pusti pri miru, če še hočeš kdaj videti Stari svet,« srdito vpije Hrastovil.

»Kje ste, vampirji, volkodlaki, vešči, čarovnice, škopniki? Pridite in poslušajte. Če želite zapustiti Poldrugi svet, se spoštljivo obnašajte in bodite prijazni vse do konca potovanja. Samo Peter pozna pot in on vas bo vodil. Če mu kaj ne bo všeč, vas

bo zapustil na brezpotjih in v rovih Luknjaste gore. Potem vam ne bo več pomoči. Za vedno boste taval v njej.«

»Eh, no, saj sem se samo malo hecal,« se je hinavsko umikal vampir.

Izza skrivenčenih dreves se pokažejo prve sence. Čedalje več jih je. Peter se počuti nelagodno in začne dvomiti, ali bo res lahko opravil zadano nalogo. Potem pomisli, da mu mati ni zastonj dala imena po velikem junaku.

»No, družba. Sklepam, da si vsi želite nazaj med ljudi. Pripravite se za pot in jutri pridite na kraj skupščine. Odšli bomo, ko se boste vsi zbrali,« odločno spregovori Peter.

»Jaz bom naprosil Vetrnika, da bo odpihnil oblake, kar bo znak za odhod iz Črnega dola,« doda Hrastovil.

Vsi vneto pritrujejo in potuhnjeno kimajo.

»Zdaj pa hitro domov. Ne prenesem več tega smradu,« zamrmra Hrastovil.

Peter se neznansko razveseli svetlobe Hrastovega Dola. Srce mu radostno poskakuje, ko krtači preznojeno dlako Krilatega. Še grivo mu razčese, potem pa skoči pod slap, da spere sledi znoja in strahu s svojega telesa.

Utrujen je, kot da ne bi spal ves teden, a pogovora z očetom ne želi več prelagati. Toda načrti se niso izšli. Oče je očitno zelo potreboval počitek, saj je zaspal, kar obut. Odloči se, da bo tudi sam izkoristil čas za spanje.

Pokonci ga vrže hudo tresenje tal in zamolklo grmenje. Steče iz bivališča in vidi očeta, ki zmedeno pogleduje naokrog.

»Se velikani spet igrajo?«

»Tokrat se bojim, da ne,« mu oče zaskrbljeno odgovori, grmenje in tresenje tal pa kar ne pojenja.

Potegne močan veter, ki se sunkovito ustavi pred njima. Iz vrtinca se izluščita dve postavi.

»Vetrnik, Vedomec?«

»Strašne novice, vladar.« Vidno sta pretresena in Peter zasluti njuno naraščajočo grozo.

»Vetrnik je ravno odpihnil oblake, ko se je začelo. Iz smeri Starega sveta je bilo slišati neznanski trušč in pokanje, potem se je začel tresti ves Poldrugi svet. Nebo je s kristali vred začelo padati. Večino Črnega dola in Vmesne dežele je zmečkalo. Namesto da bi zbežali, ko bi še lahko, so Ajdi podprli nebo. Ampak teža je bila prevelika in ni jim bilo več pomoči. Le Ajdovska deklica je uspela izreči pozdrave za Petra in želje, naj se nikoli ne neha igrati. Potem je izdihnila.«

Petra od žalosti stisne v prsih in pomisli, da je deklica imela dobro srce.

Tla se počasi umirjajo in grmenje utihne.

»Je še sploh kdo preživel?« Hrastovilu gre vprašanje težko z jezika.

»Nekaj vampirjev, volkodlakov in čarovnic, pa en vešček in dva škopnika iz Črnega dola. V Vmesni deželi ni nikogar več,« odvrne Vedomec. »Tam so se pasle bele kože in Zlatorog jih je čuval. Zaman,« in odkima.

»Kaj pa povodni mož in drevesne vile?«

»V reko je padla ogromna skala in grušč jo je zajezil. Ni bilo videti, da je preživel. Večino drevesnih vil in vilincev so pokopali padajoči hrasti.«

»Aaah,« se Petru iz prsi izvije globok vzdih. »Kako žalostno.«

»In ognjene ptice pa palčice lučkarke?«

Sledi odkimavanje.

Hrastovil zavzame vladarsko držo: »Naš dom je resno ogrožen in slutim, da ga bomo morali vsi zapustiti. Čas brezskrbnosti je dokončno minil. Treba je takoj ukrepati. Prosim, preletita Poldrugi svet in prinesita preživele na prostor skupščine. Za vama bom poslal Tolovajčka in Krilatega. Odit moramo brez odlašanja.«

»Oče, ali veš, zakaj je prišlo do katastrofe tako grozljivih razsežnosti?«

»Seveda. Opozorilni znaki so se vrstili že nekaj časa. Kakšen udor tu in tam, sesedeni rovi, ampak nič resnega. V Starem svetu ljudje rijejo pod zemljo, kopljejo in črpajo rudna bogastva brez vseh omejitev. V zadnjem času so začeli lomiti in stiskati cele plasti. Vse za bogastvo, vse za dobiček, brez slehernega razmisleka.«

»Cracking,« dahne Peter. »Vse bodo uničili, in na koncu še sami sebe.«

»Pojdiva po Žalik žene in Krivopetke. Hitro se moramo umakniti. Slutim, da še ni konec.«

Pa jima ni bilo potrebno iskati jih, same so prišle.

Hrastovil zatrobi na miniaturno školjko. »Tolovajček nas bo prenesel, pot je predolga za pešačenje. Mudi se.«

Nestrpno hodita sem in tja. Čakata, da bodo prispeli vsi, ki so preživel. Ko Vedomec in Vetrnik preneseta še zadnja bitja in odkimata, da ni nikogar več živega, spregovori Hrastovil: »Dragi moji, zbrali smo se. Poslovimo se na hitro od Poldrugega sveta in takoj odidimo.«

S prošnjo v očeh pogleda Vetrnika, Vedomca, Krilatega in Tolovajčka. »Vem, da ste utrujeni, a sami ne bomo zmogli do ploščadi,« in da znamenje za odhod.

Le še Hrastovil in Tolovajček sta v zraku, ko se zasliši pokanje. Ampak tla se ne tresejo in grmenja ni slišati.

Iz nebesnega oboka se krušijo kristali. Mali in veliki. Očitno je njihovo vpetost v nebo zrahljalo prejšnje tresenje-in so vezi dokončno popustile. Petra stiska v prsih in tiho prosi, naj varno priletita. Že sta čisto blizu ploščadi, ko se v Hrastovilov hrbet zapiči tanek kristal. Videti je kot globoko zarita sulica. Tolovajček izgubi ravnesje in zgrmi po pobočju Velike gore. Krilati jima takoj priskoči na pomoč in ju dvigne do ploščadi. A tudi sam je težko ranjen. Nebo se zmrači in kristali padajo kot toča v hudi nevihti. Umaknejo se v rov.

Peter sklonjen objema očeta, ki je v zadnjih zdihljajih. »Ponosen sem nate in rad te imam.« Njegove zadnje besede so strašljivo razvlečene: »Rad te imam, sin moj.«

Iskrica življenja v očeh je kot plamen na ugašajoči sveči. Peter spozna, da ne bo nikoli dobil odgovorov na svoja najbolj žgoča vprašanja. Nima časa za žalovanje. Hropenje krilatega ga kliče.

Odhiti k njemu. Prepozno. Le njegove grive se lahko dotakne. »Hvala,« mu zdrsne z bledih ustnic.

Približa se mu Vedomec: »Zdaj boš ti junak in čarobna moč je tvoja. Njihova trupla naj pokopljejo kristali Poldrugega sveta. Tako bi želeli. Veternik, zvrni jih v globel.«

Veternik se našobi in jih odpihne v globino. V vrtincu skupaj zaokrožita nad globeljo in izgineta.

Tolovajček napne svoja krila in poleti. Zasliši se pošasten zvok, kot bi ves Poldrugi svet kričal v agoniji. Iz njegovega gobca sika tisoče ognjev in polomljeni kristali se spreminjajo v živo lavo. Njegova podoba se izgubi v dimu.

Peter se odločno obrne k skupini: »Če nočete za vedno ostati tukaj, pohodite za menoj,« in odhiti po rovu.

Pričakuje, da najde skrate in vozičke, s katerimi so prišli v Poldrugi svet. No, pa jih ni. Ne škratov in ne vozičkov. Le tiri so zapuščeno štrleli v zrak. Pomisli, da je to le še ena težava na poti več.

»Po tirih stopajte, samo po tirih. Pot je dolga in zavita. Le pogumno naprej.«

Obstopijo ga Žalik žene, Krivopete in nekaj drevesnih vil. Za njimi krene procesija vampirjev, volkodlakov, čarovnic, oba škopnika in veščec.

Peter urno stopa in se včasih obrne nazaj. Preverja, ali mu sledijo. Kolona je videti vsakič vse krajša. Pomisli, da mu morda ne zaupajo in se vračajo domov. Skomigne z rameni in nadaljuje pot.

Ko izginejo še Krivopete, mu je dovolj: »Kaj je zdaj to? Mar mi nihče ne zaupa? Saj vendar poznam pot v Stari svet,« se razburja.

Ko dvigne pogled stoji pred njim le še ena Žalik žena. Njemu draga. Gane jo sled solz v njegovih očeh: »Saj so ti zaupali, le pozabili so. Naša telesa so se v dolgem obdobju prilagodila razmeram Poldrugega sveta. Grobe vibracije iz Starega sveta vdirajo skozi rove in razblinjajo naša telesa. Poskusili smo. Ne zameri. Vrne se v svoj svet.«

Njeno telo začne bledeti in zadnje, kar sliši, je: »Ni nama bilo namenjeno.« Potem je vse strašljivo tiho.

Nekje vmes med togoto in obupom nadaljuje pot. Pred njim se razširi velika dvorana. Tirov ni nikjer več videti. Ko brska po spominu, je ne prepozna.

Znova tresenje tal in zvok gruča, ki zasuje izhod. Začuti bitje srca v vratnih

žilah. Sesede se in nasloni na steno votline. Jamska svetilka, ki jo je imel prižgano, ugasne. Solze polzijo po prašnih licih. Oprime se amuleta, ga čvrsto stisne in si živo predstavlja podobe mame in očeta.

Nekje na obrobju zavedanja se pojavi vprašanje: je bilo vse skupaj res ali pa le doživlja nesrečo v rudniku?

Ponedeljek. Zgodnje jutro v kavarnici Pri srečni kokoški na obrobju Celja. Prostor je še prazen, a že opojno diši po kavi. Na mizah je jutranje časopisje. V ogledalu odsev članka: »V soboto je izginil neznano kam dr. Peter Frost, asistent na biotehniški fakulteti, predmet dendrologija. Nazadnje so ga videli v Celju. Kdor bi kar koli vedel o njem ali njegovem izginotju, naj ...

Matic Smerdu

Nekaj o avtorju

Aha, najprej nekak moto tega prisrčno trčenega avtorja:

»Življenje je okroglo in kosmato.«

Matic je njegov vzdevek v teh zavozlanih časih, zato ga bom tu tako imenoval. Rodil se je nekje daleč v skrivnostno daljni pravljичni davnini. Nekako v tistem času, ko je oblast Nove Jugoslavije končno dovolila državljanom, da imajo potne liste. Seveda je hodil v šolo, ki pa je bila silno šolasta. Celó večnost je hodil v to šolasto šolo. Zdelo se je, da sploh nikoli ne bo konec tega morečega šoljenja. Potem pa ga je gimnazija prežvečila in izpljunila in

šoljenja je bilo konec.

Matic zelo rad čofota v topli morski vodi, posebej še, če je veliko mivke v njej in okoli. Zelo rad riše. A ker v bistvu ne zna risat, pač goljufa. To pomeni, da uporablja vektorski risarski program. Z njim se da vsako pokvečeno potezo tako popraviti, da izgleda profesionalno. Zelo rad tudi piše zgodbe. A ne mara kaj dosti zgodb o vsakdanjem resničnem življenju. Veliko raje ima domišljjske zgodbe, ali pa vsaj temelječe na resničnih dogodkih in požegnane z obilico čarobnega prahu domišljije.

Ko Matic piše zgodbo, je veliko bolj živ, bolj resničen. Žal se to ne posreči ravno vedno, kadar bi sam želel, ampak samo, kadar dovoli teta Muza.

Živi tiho odmaknjeno življenje skrit globoko sam vase, v svojo domišljijo, v svoje sanje. Rad gre tudi na izlet v kak začaran gozd, ali pa vsaj tak, ki ga je sam začaral s svojo domišljijo. A taki čarobni izleti se posrečijo tako zelo redko, ah, kako strašansko redko. Njegovi najbolj bližnji kar naprej pričakujejo, da ga bo sram zaradi tega ali onega, kar je rekel ali naredil. Zato pa ima Matic kar naprej občutek, da ni povsem resničen, ampak bolj nekako pravljično bitje.

Matic tudi rad hodi na obisk k prijateljem. Žal pa nima nobenega takega prijatelja, ki bi ga povabil na obisk. Tako so vsi njegovi obiski pri prijateljih samo še pravljičice iz starih časov.

Rad tudi pije pivo, ob začarani večerni uri, ko je sonce že zašlo, prav počasi, skrit sam vase, v skritem kotu gostilne, pogreznjen v svoje lastne sanje. Tam je seveda dovolj daleč stran od vseh svojih bližnjih, ki bi radi, da bi ga bilo sram.

Nori profesor

Imena, da ne pozabim:

Kazimir Nagačen = Gospod profesor (nori profesor)

Jani (Jagenjček, ali krajše Janček) = najmlajši asistent

Peter = drug najmlajši asistent

Bogdan = asistent

Ptolomej = starejši asistent

Mojster = najstarejši asistent

gospod Čevapčić = šef kuhinje v inštitutu - graščini

Gospod profesor Kazimir Nagačen, strah in trepet vseh svojih številnih asistentov, je ves nasršen sedel v svojem prestolu. Saj v resnici je bil to čisto navaden fotelj, le veliko preveč nafilan. Nafilali so ga njegovi hišni filozofi. Tako je ukazal gospod profesor. Naj bodo filozofi za kaj koristni. Sam je prav prisrčno sovražil tako filozofe, kot filozofijo. Pa naj filajo zofe, je nazadnje sklenil. Tako je tudi bilo. Filozofi so pridno filali zofe, dokler jih ni zmanjkalo. Nato so filali še fotelje. Na takem pretirano filanem fotelju je zdaj sedel gospod profesor Kazimir Nagačen. Pa saj si ga nihče ni upal ogovoriti z njegovim imenom. Vsi so mu rekli samo gospod profesor. Samo kadar so bili dovolj daleč od njega in so bili prepričani, da jih ne more slišati, so mu rekli nori profesor.

Zdaj pa je bilo profesorju dolgčas. Groza za vse njegove asistente. Kaj si lahko izmisli profesor, če mu je dolgčas? Hitro si morajo izmisliti kako novo igračko zanj, da se bo vsaj malo zamotil. Ampak kaj? Tuhtali so in tuhtali, se zbiral v majhne gručice v službenem bifeju in se zaskrbljeni pogovarjali o grozeči pošasti. O profesorjevem dolgočasju.

»Nekaj si moramo hitro izmisliti, sicer smo pogubljeni,« je tuhtal asistent Bogdan.

»Saj. Ampak kaj?« se je oglasil eden iz množice najmlajših asistentov. Šele kak teden je bil v službi. Jani mu je bilo ime. Ker je bil tako mlad, so mu v šali rekli Jagenjček ali krajše Janček.

»Kaj pa pravzaprav rad počne?« se je oglasil Peter, tudi šele kak mesec v službi.

»Saj res, kaj rad počne, da se zamoti?« se je oglasilo večglasno mrmranje. Ali kdo to ve?«

»Morda pa,« je zabrundal glas v kotu. Tam je sedel stari asistent. Že vse življenje je služil noremu profesorju. Tako dolgo je bil že v tej službi, da se marsikateri mladi asistent še niti rodil ni.

Vsi glasovi v veliki obednici inštituta so obmolknili. Čez vso dvorano se je razlil val pričakujoče tišine. Vse oči so se pričakujoče obrnile k staremu asistentu, kot da pričakujejo čudež, odrešitev.

Stari asistent je bil že tako star, da je že zdavnaj pozabil svoje ime. K sreči so ga pozabili tudi vsi drugi. Rekli so mu samo Mojster. Ampak to z resničnim spoštovanjem. Norega profesorja ni nihče spoštoval. Samo bali so se ga. V časih, ko je bil še mlajši, se je rado zgodilo, da je v kaki pozni nočni uri po hodniku zalezoval mladega asistenta. Čisto tiho po prstih se je plazil za nič hudega slutečo žrtvijo in ko ga je dosegel, ga je pričel žgečkati po goslicah tako neusmiljeno nežno, da je bil mladeč čisto nemočen. Samo hihital se je lahko, da bi ga skoraj razneslo. Profesor Kazimir Nagačen pa ga ni izpustil iz svojega žgečkljivega prijema vsaj nekaj minut. Ko ga vendarle je, se je žrtev nemočno sesedla na tla in se še naprej hihitala. Profesor pa je neslišno kot duh izginil v svoje prostore.

Nihče mu nikoli ni mogel dokazati tega zločina, žrtev sama pa si ni upala spregovoriti. Ko se je profesor postaral, in postal malo bolj okoren, pa ni mogel več tako neslišno izginiti po storjenem zločinu. Tako so bile nove generacije mladih asistentov rešene tega mučenja. A po hodnikih in spalnicah se je še naprej šušljalo o njih.

To je zdaj prišlo na misel najstarejšemu asistentu. Občutek je imel, da postaja profesor Kazimir Nagačen vedno bolj zagrenjen prav zato, ker je ostal brez svoje najljubše zabave.

»Se še spominjate profesorjeve najljubše zabave?« je spregovoril, ko je tišina trajala že kar predolgo.

»Vsi v dvorani so se tesnobno spogledali. »Pa menda ja ne spet to peklensko žgečkanje?« so se slišali pridušeni ugovori.

»Aha, vidim, da se spomnite,« se je nasmehnil najstarejši asistent.

»Seveda se spomnimo, Mojster,« mu je odgovoril nekdo iz starejše garde. Ptolomej so ga poimenovali, čeprav to ni bilo njegovo ime. Zgolj vzdevek. »Saj mu menda ne boš dal v roke kakega žgečkalnega orožja.«

»Ampak točno na to sem pomislil,« se je zahahljal Mojster. »Silovito močno žgečkalno orožje za daljinsko žgečkanje. Vsega človeštva,« je dodal po kratkem hahljavem premolku.

Iz dvorane so ga prebadali številni zaskrbljeni pogledi.

»Ampak tako bo vsaj nas pustil pri miru. Saj ne bi mogli izumljati novih igračk zanj, če bi tudi nas žgečkal.«

»Ja, to je res,« se je strinjal asistent Ptolomej. »Kako pa misliš to storiti?«

Mojster se je samo smehljajal.

»Moralo bi biti nekaj daljinskega, da bi delovalo na vse človeštvo, če sem prav razumel,« je vztrajal Ptolomej.

»Ampak, ali ni očitno?« se je na široko nasmehnil Mojster.

Ne, nikomur ni bilo očitno.

»No, prav, bom pa razložil,« se je omehčal Mojster. »Pa saj je očitno. Prav zdaj razsaja epidemija tistih popicajzlatih ošpic. Vsi pobesnelo iščejo zdravilo zanje. Mi pa jih bomo prehiteli. Naredili bomo cepivo.« Spet je premolknil in se zagledal v morje proti njemu obrnjenih glav.

»Ampak, kaj nam bo pri tem navadno cepivo? Saj s cepivom ne moreš sprožiti žgečkanja. Vsaj na daljavo ne,« je ugovarjal glas iz ozadja jedilnice.

»Tudi iz bližine ne!« je zavpil nekdo s čisto druge strani.

»Tišina!« je zagrmel Mojster.

Vsi so v hipu utihnili.

»Torej, uporabite malce svoje možgane. V cepivo bomo seveda vkomponirali majcene robotke. Tako majhne, da jih niti pod optičnim mikroskopom ne bo mogoče dobro videti. Zato pa se jim reče nanoroboti. Ti robotki bodo zapluli po ožilju pacienta in se zasedrili na svojem cilju, ki bo seveda odvisen od njihovih nalog. Nekateri na primer v možganih. Drugi morda v spolnih organih in tretji ...« Spet je za hip premolknil. »Omejuje nas samo domišljija. Prvi bodo morda samo žgečkalne narave. Zato pa imamo za naprej toliko manevrskega prostora, da nam gotovo vsaj nekaj let ne bo zmanjkalo štrene. Kaj let, desetletij! Samo pomislite! Vsaj za nekaj desetletij smo rešeni.«

Po dvorani se je razširil val osuplega spogledovanja. Glave so se tako skladno obračale druga k drugi, da je bilo videti, kot morski valovi. Zbrana družčina asistentov je rabila kar nekaj trenutkov, da je dojela vso veličino zamisli.

»Dobro, ampak kako bomo pa to naredili? Ali sploh znamo?« se je prestrašil najmlajši asistent Jani.

»Brez skrbi. Vse osnovne tehnologije in postopke že zdavnaj obvladamo,« ga je miril Peter. »Samo izbrati moramo prave komponente in jih pravilno sestaviti. To bo za nas čista rutina. Se bomo takoj lotili dela. No, ne ravno nocoj,« je brž dodal, ko ga je oplazil val namrščenih pogledov.

»Zdaj se vendar zabavamo!« je na glas ugovarjal Jani.

»Ja, seveda, Jagenjčki se zabavamo,« se je vmešal starejši asistent Ptolomej.

Jani je stisnil pesti in oči so se mu jezno zablistale, kot da hoče planiti v pretep.

»Brez skrbi,« je nadaljeval Ptolomej. »Zdajle se zabavam. Naj traja zabava. Jutri bo še dovolj časa.« Vstal je in visoko dvignil kozarec, da so ga lahko vsi videli. »Na zdravje našemu novemu izumu!«

»Na zdravje!« so huronsko zavpili mnogi glasovi v dvorani. Množica kozarcev se je dvignila v zrak in potem spet spustila k ustom za krepak požirek.

»Na zdravje našemu novemu žgečkljivemu nadzoru nad človeštvom!«

»Na zdravje!« je grmelo v dvorani.

»Saj ljudje so itak preveč sitni!« je nekdo zavpil.

»Jaaaaa!« so se smejali.

»Ali pa vsaj otožni!« je spet zavpil osamljen glas.

Sledila je še ena salva smeha.

Zabava se je nadaljevala. Postajala je vse bolj bučna. Kot da ji je tale ideja o žgečkanju vsega človeštva dala novega zagona. Takole sta se nekaj ur kasneje pogovarjala mlada asistenta, nekje v oddaljenem kotu, oba že krepko v rožicah. Kaj v rožicah, v pravcati cvetličarni sta bila oba od vsega popitega piva, pa še kak kozarček domačega pleterskega brinovca je padel vmes. Najbrž ne samo eden.

Dva najmlajša asistenta – Jani in Peter – sta imela skrivni posvet.

»Kaj misliš, kako bo to izgledalo v resnici?« je radovedno spraševal Jani.

»Hecno, a ne?« se je muzal Peter.

»Ja, hecno.«

»Takole si jaz to predstavljam. Iz centrale.«

»Ki bo seveda tukaj, v naši graščini,« ga je prekinil Jani.

»Seveda, Janček, itak,« je kolcnil Peter in se zahihital. »Zato bomo morali najprej skrbno spremljati dogajanje. Ker bodo številni nanoroboti zasidrani v možganih, v vidnem centru, bomo seveda lahko spremljali dogajanje, kot ga bodo videli ljudje na terenu.« Premolknil je, da je napravil krepak požirek. »Torej, kje sem že ostal?«

»Pri nadzoru skozi oči.«

»Aja. Torej bomo morali najprej ustaviti ves cestni promet. Vsi avtomobili bodo morali ustaviti na najbližjem parkirišču ali pa kar ob cesti. Šele, ko bo vse varno, bomo sprožili daljinski ukaz za žgečkanje. Ljudje se bodo valjali po tleh od smeha,« se je še sam smejal tako, da bi skoraj padel iz fotelja.

»Samo policaj sredi križišča bo ostal resen,« se je smejal Jani.

»Nekaj časa bo že zdržal,« se je hihital Peter. »Kar predstavljam si ga, kako se krotoviči in spakuje, da bi zadržal smeh. Saj je vendar policaj. Uradna oseba. Ne more se smejati. Ne sme. Med službo že ne.« Peter ni več zdržal. Eksploziral je v smeh.

Ob misli, kako se policaj nazadnje kar sredi križišča zvrne po tleh in se pobesnelo hihita, je tudi Janija popadel tak smeh, da je brizgalo pivo, ki ga je pravkar popil, naravnost v Petra, ki mu je sedel naproti.

Vse to je bilo na ta večer. Naslednjega dne pa so se asistenti držali vse drugače kisló. Od vsega popitega piva in še kdo ve česa jih je popadel tak strahovit maček, da jim sploh ni bilo več do smeha. Kaj maček, pravcatega tигра so nekateri gostili v svojih glavah. Službeni kuhar, šef kuhinje, imenovan gospod Čevapčić, je imel polne roke s kuhanjem kisle župe. Toliko kisle župe ni menda še nikoli skuhal v enem dnevu. Tako so bolj ali manj vsi asistenti samo počivali v svojih posteljah in tiho stokali. Vse zvonce v hiši je mojster hišnik na srečo že zjutraj izklópil. Sicer se sam ni udeležil zabave, a še predobro je vedel, kakšne bodo posledice naslednji dan. Sam se jih je nekaj udeležil v mlajših letih, zato je prav dobro poznal tisti občutek, kot da ti bo razneslo glavo vsakič, ko je zazvonil kak zvonec. Zdaj je bil že prestar za take zabave. Najraje je posedal v svojem udobnem fotelju in pil sladek mentolov liker. Saj bi se moral že davno upokojiti, a kar nekako ni vedel, kaj naj potem počne. Pa je pogruntal drzno in zvito rešitev. S pomočjo zvito zastavljenih uslug in protiuslug je tako navezal asistente nase, da si skoraj nihče ni upal ugovarjati, če ga je prosil za kako nedolžno uslugo.

Tako so zdaj vse manjše opravke zanj opravljali asistenti, pa se menda sploh niso zavedali, da so na nek način skoraj hišnikovi sužnji. Če pa je bilo treba opraviti kaj večjega, je mojster hišnik tisto reč tako spretno razdrobil na niz majhnih opravkov, da spet nihče ni pogruntal. Tako je lahko na takle zimski dan udobno posedal v svojem krasnem novem bogato oblazinjenem fotelju. Tudi tega pravzaprav ne bi smel imeti. »Nori profesor bi znorel, če bi vedel, da sem ga ukradel iz njegove zbirke,« je pomislil hišnik, se zadovoljno zahahljal in napravil požirek jajčnega likerja. Ta je bil pa njegov drug najljubši. Nato se je zastrmel skozi okno na snežinke, ki so plesale zunaj. »Kako krasno je, ko mi ni treba nič delati,« se je zahahljal. »No ja, zato bom imel pa naslednje dni toliko več dela. «Za asistente bom moral nabaviti to in ono. Koliko vsega bodo potrebovali za tole svojo žgečkljivo pogruntavščino. Sploh nimajo pojma,« se je spet zahahljal. »K sreči striček hišnik ve vse. Pozna vse dobavitelje, in ve kateri so najcenejši in vendar dovolj kvalitetni, da se lahko zaneses nanje.«

Točno tako se je tudi zgodilo. V naslednjih dneh je graščino napolnila mrzlična dejavnost. Za zabavo ni bilo več časa. Vedno znova si lahko videl, kako dva ali trije asistenti hitijo po hodniku in se zaskrbljeno pomenkujejo o kakem detajlu, ki kar ni hotel pravilno delovati.

Tako sta nekega zgodnjega popoldneva dva najmlajša asistenta na skrivaj

smuknila v grajski park, da si malo ohladita pregrete možgane. Stopala sta po tanki plasti sveže zapadlega pršiča in se zaskrbljena pogovarjala.

»Tale osrednji modul, ki bi moral sprejemati in usklajevati toliko podatkov ...« je stokal Jani.

»Ja, vem,« je vzdihnil Peter. »Ni druge. Morali ga bomo razbiti na več manjših enot. Ena sama za vse je še zame preveč.«

»Ja,« je kimal Jani in počasi ju je odneslo za gručo dreves in izven pogleda firbcev, ki so kukali skozi okna.

»Pa zakaj prav nama obesijo vsa težka dela?« se je jezil Jani.

»Sva pač mlada in poskočna in laže tekava ves dan iz laboratorija v laboratorij,« je modro kimal Peter.

Bilo je nekega dne ob koncu februarja. Prav ta dan je tako obilno snežilo, da skoraj ni bilo mogoče priti iz graščine. V grajskem parku je bilo vsaj meter snega. Tudi okenske police so bile na debelo zasnežene. Skupina asistentov je organizirala izredni sestanek v mali sejni sobi v prvem nadstropju. Skozi okna so imeli krasen razgled na grajski park in prastare kostanje z debelo plastjo snega na ramah. Zdeli so kot procesija starih čarovnikov. Vseeno pa so se presenetljivo dobro držali, tile starci. Niti ena veja se ni zlomila pod težo snega.

Med zbranimi asistenti je vladalo prešerno vzdušje.

»Uspelo nam je rešiti na videz nerešljiv problem,« je zbrani družini razlagal najmlajši asistent Jani. Prav navdušen je bil nad tem, da so mu podelili tako odgovorno delo, čeprav je bil tako mlad, skoraj še otrok.

»Ja, prav res,« je nadaljeval, vsi prisotni pa so ga poslušali tako resnobno pozorno, kot bi bil sam gospod profesor. »Rešili smo najtežji problem. Kako spraviti skupaj cel orjaški program in vso hardversko logiko zanj. Postalo je jasno, da česa tako ogromnega pač ni možno stlačiti v enega samega nanobota. No ja, to smo že zdavnaj vedeli,« je brž dodal, ko je eden starejših asistentov že hotel ugovarjati. »Vso gromozansko stvar moramo pač razbiti na čim manjše dele. Kolikor se le da. Vsak delček dodelimo enemu robotu. Tako majhno količino bodo pa ja zmogli. Potem pa, ko se bo združila res velika množica nanorobotov, bodo vsi skupaj zalegli za res zmogljiv računalnik, ane,« se je ozrl po skupini iščoč odobravanje.

Res ga je dobil. Vsi so občudujoče strmeli vanj.

Vsi razen asistenta Petra. »Pa saj to je pogruntal hišnik,« se je zasmejal.

»Ja, prav hišnik,« je odgovoril na začudene poglede, ki so se zapičili vanj. »Kdaj je že bilo to? He, he, he, rešitev je pogruntal že davno prej, preden smo se sploh lotili dela. Se spomnite tistega leta, ko je tako besno poskakoval po mravljišču, spodaj v parku?« Ozrl se je po zasneženem oknu in po prečudovitem tkanju ledenih rož na šipi.

»A takrat je bilo?« se je začudil Jani.

»Ja, takrat. A takrat še ni pogruntal. Je pa zdaj prišel k meni v sobo. ‚A veš, kaj sem pogruntal,‘ je navdušeno vpil že od vrat. ‚Kako delujejo mravlje. Vsaka posebej ni kaj prida inteligentna. To, kar zna, so bolj skupki refleksov, kot pa kaka zavest. Ampak vse skupaj, celo mravljišče, to je pa že skoraj kot človeški možgani. Če ne celo še bolj,‘ se je hahljal.«

»Ja, pa res. Zdajle se spomnim,« se je zahahljal eden od asistentov, ki ga Peter ni poznal. »Kako je poskakoval. ‚Au, kako peče!‘ je vpil.«

»Seveda, če pa stojiš na mravljišču,« sem mu zavpil. On pa je obstal in se zastrmel v svoje noge. ‚Pa res,‘ je nato rekel in jo odkuril z mravljišča.

»Sicer pa sama izvedba sploh ni bila tako preprosta, kot ideja,« je razlagal Ptolomej. »Pa saj nikoli ni,« je zamišljeno dodal. »No ja, rešili smo tudi problem pokvarjenih ali nedelujočih robotov. Sistem jih sam prepozna in izloči iz mreže. Prebrisano, kajne?«

»Ja,« se je zasmejal Jani. »Nori profesor ne bo mogel prav nič ugovarjati.«

»Pst, tiše,« se je zgrozilo kar nekaj članov družbe. »Saj je kar nekaj štukov stran, ampak mene je vedno strah, da utegne slišati.«

»Ja, staremu ... Ahm ... Torej Previdni moramo biti,« je dodal s tihim zarotniškim glasom.

»Ja, točno,« so kimali vsi okoli njega.

»Ampak uspelo nam pa je,« je navdušeno zašepetal Jani. Kljub resnosti položaja ni mogel dolgo ostati resen.

»Kdaj bomo torej preizkusili zadevo?« je hotelo vedeti kar nekaj članov tega tajnega društva.

»Ne še tako kmalu,« jih je miril Peter.

»Zakaj pa ne?«

»Pomislite malo. Ljudi bo treba najprej še cepiti. Samo pomislite, koliko ljudi moramo cepiti, da bo kakšen konkreten učinek.« Za nekaj hipov je premolknil, da bi poudaril učinek svojih besed. »Pet milijard ljudi, je na svetu. Ne, že osem, ali morda deset,« se je brž popravil. »Koliko časa pa bo trajalo, da cepimo vso to nepregledno množico?«

Vsi prisotni so se osuplo zastrmeli vanj. »Hudiča, na to pa nismo pomislili,« je nekdo pridušeno vzkliknil.

»Sto let bo trajalo,« je stokal Jani.

»Ali pa tudi ne,« se je vmešal Ptolomej. Spet je malo premolknil za bolj dramatičen učinek.

Vsi so napeto poslušali.

»Saj veste, kako delujejo komarji? No ja, komarji prenašajo malarijo, pa še marsikaj drugega. Pa kako hitro se prenašajo bolezn prek komarjev! No, se vam je posvetilo?«

Res je bilo očitno, da se jim je posvetilo. Njihovi obrazi so se prav zasvetili od navdušenja.

»Ja, tako bomo storili,« je nadaljeval Ptolomej. »Komarje bomo nafilali — Hočem reči okužili z nanoroboti. Potem bodo pa komarji delali za nas, čisto zastonj.«

»Ja, je navdušeno poskakoval Jani, »cepljenju se lahko ljudje uprejo. Marsikdo se sploh ne da cepiti. Ampak komarjem se ne bodo mogli upreti,« se je navdušeno hahljal.

Vsa soba je izbuhnila v navdušen krohот.

»Ja, komarjem ne bodo mogli nič. Ne bodo jih mogli obtožiti zaradi nezakonitega cepljenja.«

»Pa bomo lahko naredili dovolj nanorobotov?« je zaskrbelo Janija.

»Oh, nič ne skrbi, Jagenček. Roboti se bodo kar sami razmnoževali notri v komarjih. Samo manjše število jih bomo morali narediti in vcepiti prvemu rodu komarjev. Za vse drugo bodo poskrbeli komarji. Čisto zastonj, kot sem rekel.«

»Glavne probleme smo vse rešili,« je kimal Ptolomej, »pa če se je takrat zdelo še tako nemogoče.« Zastrmel se je skozi okno nekam v daljavo. »Spet sneži,« je zamišljeno pripomnil.

Več glav se je obrnilo k oknu. Zares, prav metlo je zunaj. Kaj te zime ne bo nikoli konec? Jutri bo vendar že marec, je mnogim hodilo po glavi.

Še kar nekaj dela je bilo, preden so projekt uresničili. Dosti več, kot se je zdelo. A nazadnje je bilo vse nared. Neskončni roji komarjev so planili v napad in množično okuževali človeštvo. Ljudje pa niso nič opazili. Samo malarije so se bali. Te pa niso dobili in bili so navdušeni.

Nekega dne je bilo vendarle vse nared. Bil je ravno profesorjev rojstni dan. Asistenti so vse skrbno načrtovali, da bi se izšlo. Saj zaradi številnih zamud in nepričakovanih težav bi kaj lahko zamudili profesorjev rojstni dan. Pa kaj zato! Projekt je bil tako dolgotrajen, da bi pač predstavili na naslednji profesorjev rojstni dan. Tako pa ni bilo treba.

»Gospod profesor,« je s svečanim glasom pričel najstarejši asistent. Saj veste, tisti, ki je bil tako star, da je že pozabil svoje ime. Mojster, so mu rekli. »Dovolite, profesor,« je torej pričel Mojster, »da vam za vaš devetdeseti rojstni dan podarimo prav posebno darilo.« Na skrivaj se je ozrl po številnih asistentih, ki so vsak v svojem kotu napeto strmeli v ekrane svojih prenosnih računalnikov.

Gospod profesor k sreči ni nič opazil. »Kaj pa ste mi pripravili?« je smehljuje vprašal.

Vsi v dvorani so otrpnili. Iz izkušenj so prav dobro vedeli, da zna biti profesorjev nasmeh včasih še bolj nevaren kot zmerjanje.

»Nekaj tako čudovitega,« je navdušeno govoril Ptolomej, »kot niste dobili še

nikoli v življenju. A ste si vendarle vse življenje želeli.« Za hip je otrpnil in utihnil. Mar nisem preveč povedal, se je prestrašil. Bo pogruntal?

Profesor ni nič pogruntal. Še se je smehljaj, a zdaj malce namrgodeno.

Dobro znamenje, je pomislil Ptolomej.

Spet je na hitro ošinil asistente z računalniki.

Toliko tega so morali še urediti, preden sprožijo huronski smeh po vsem planetu. Saj, kaj bi se pa zgodilo, če bi ljudi tile nanoroboti začeli žgečkati kar med vožnjo po avtocesti na primer? Ali z veliko hitrostjo skozi mestni center? Ne, tako tega ni mogoče narediti. Končalo bi se z resnično katastrofo. Najprej so morali skrbno ustaviti ves promet.

»Saj imamo nadzor prek oči ljudi?« je šepetaje vprašal eden od asistentov pri računalnikih.

»Ja, ampak naredili smo nekaj boljšega,« mu je navdušeno šepnil kolega ob njem pri svojem računalniku.

»Kaj pa?« se prvi ni domislil.

»Saj imamo vendar toliko nadzornih kamer vsepovsod po mestu. Po vseh mestih v Evropi jih imajo. In pomisli, celo v Azijo in Afriko se je razširila ta bolezen.« Zarotniško mu je pomežiknil.

Njegov sosed bi se skorajda zasmejal, pa je uspel v zadnjem hipu udušiti smeh. »Imamo pa popoln nadzor nad vsemi,« je malce bolj resno dodal.

Res sta na ekranih lahko videla, kako šoferji ubogljivo zmanjšujejo hitrost in ustavljajo na parkiriščih. Če ni nobenega v bližini, pa kar ob cesti. Vozne rede letal in vlakov pa so tako skrbno in prebrisano na skrivaj priredili, da so se vsa letala ustavila na tleh, vlaki pa na postajah, natanko v pravem trenutku.

Ves svet je obstal. Tehniki pri računalnikih so si neopazno pokimali. Zdaj!

Zdaj, je pomislil Ptolomej.

Torej, gospod profesor, najraje od vsega imate, če se ljudje smejejo, kajne.«

Profesor ga je namrščeno pogledal.

A Ptolomej se ni zmenil za to. »Naredili smo napravo, ki bo naredila, da se bodo vsi ljudje na svetu naenkrat zasmejali na vaš ukaz.«

Iz profesorjevih oči so bliskale strele.

»In sedaj je napočil svečani trenutek,« je pričel Ptolomej s tako svečanim glasom, kot bi kak škof napovedal največji cerkveni praznik.

Še profesor se je pozabil mrščiti in je začudeno pogledal.

»Tule je to darilo. Tale modra škatla z rdečo pentljo. Kar odprite jo, gospod profesor. Pa vse najboljše za rojstni dan.«

Profesor se je mrščil, kot bi ugibal, s čim mu hočejo posvetiti. Morda s kakšno šalo? Se mu hočejo maščevati? Nazadnje je vzdihnil in obupal. Morda je pa res samo rojstnodnevno darilo. Z odločno kretnjo je prijel pokrov škatle in ga dvignil. Če je to šala, bodo že videli hudiča namalanega, si je mislil.

Pa ni bila šala. Pokrov se je z lahkoto snel in razkril bleščeče črno ploščo z enim samim velikim kvadratnim rdečim gumbom na sredi.

»Kar pritisnite na gumb, gospod profesor, in vsi ljudje na svetu se bodo pričeli smejati na vaš ukaz,« mu je spodbudno pokimal Ptolomej.

Kot na neviden ukaz so se prav tedaj razsvetlili številni velikanski ekrani po vseh stenah. Prikazovali so vsak svoj prizor z vseh delov sveta. Na vseh slikah je promet stal. Pešci so mirovali sredi pločnikov, kot da nekaj čakajo.

»Čakajo na vaš ukaz,« je pokimal Ptolomej.

»A tako,« se je zasmejal profesor. »Pa ga bodo dobili.« Odločno je pritisnil na gumb.

Nekaj hipov se ni nič zgodilo. Potem pa so se pričeli obrazi na ekranih čudno kremžiti, kot da bi hoteli nekaj zadržati. A samo nekaj hipov. Potem so se pričeli histerično hihitati in celo krohotati. Prizor je bil prav komičen. Množice so se zvrčale po tleh, vrečke z nakupljenimi živili so padale po tleh, posode z mlekom so se raztreščile in brizgale curke mleka na vse strani. Ljudje pa kot da tega ne opazijo. Valjali so se po tleh in se smejali in smejali.

Še profesor se je ob teh prizorih začel smejati, da so ga oblile solze od smeha. »To ste mi pa res pripravili hudo presenečenje,« je navsezadnje izdaval med smehom. »Pa lahko na ta način spravim v smeh tudi izbrano skupino ljudi ali samo vse naenkrat?« je hudomušno vprašal.

»Seveda,« je bil navdušen Ptolomej. »Kakor hočete. Tale škatla z enim gumbom je pač samo za demonstracijo. V resnici je tu nadzorni program v računalniku. Z njim lahko nastavite prav vse parametre.«

»Aha. No prav. To bo še zabava,« se je smejal profesor.

Vsi zbrani asistenti v dvorani so si oddahnili. Profesor je zadovoljen z darilom.

Tihomir Jovanović Tika (Srbija)

Zid

Na začetku je bila tema nad praznino. In Najvišjemu je bilo dolgčas gledati ta »nič«, zato je vprašal svojega svetovalca, kaj naj stori.

»Mislim, gospodar, ...« je začel.

»Nisem tvoj gospodar, ampak tvoj Gospod, in ne imej drugega Gospoda razen Mene!«

»Ampak gospodje ... Hočem reči, Gospod, kako naj bi imel drugega poleg vas, ko pa sva v tej temi nad praznino samo vi in jaz?« je odgovoril svetovalec.

»Ljubi moj Lucifer, izogibaj se takemu filozofiranju, saj sem te vprašal za nasvet, ti pa povej, če imaš kaj v mislih.«

»No, takole, moj Edini. Mislim, da Ti narediš nek materialni svet ...«

»Kaj misliš, iz česa naj ustvarim materijo? Vidiš kje kaj materialnega?«

»No, ja, se pravi, ne, ampak sredi ničā je res toliko potencialne energije, ki samo je tam in ničemur ne služi.«

»Prav imaš moj dobri Lucifer. Naj se zgodi Moja volja, tako tukaj v nebesih in tako spodaj na ... hmmm, mi bomo rekli Zemlja.«

In tako so se začeli dnevi ...

Prvi dan je Najvišji ločil svetlobo od teme.

Drugi dan je zgoraj omenjeni rekel:

»Naj bo prostor med vodami, da loči vode od vod.«

Tretji dan je rekel:

»Naj se vode pod nebom zberejo na eno mesto in naj se pokaže suho.« To suho je imenoval zemlja. In iz zemlja je pognala travo, pa rastline, ki nosijo seme in rodovitna drevesa, ki dajejo sad po svojih vrstah.

Četrty dan je Najvišji obravnaval vprašanje osvetlitve tega novega sveta in rekel:

»Naj bo svetloba v nebeškem prostoru, da deli dan in noč.« Kot je rekel, tako je bilo.

Peti dan oznanjaj te besede:

»Vode naj vrvijo od živih živali in ptice naj poletijo v nebeški prostor nad zemljo.« In ustvaril je ribe in vsa živa bitja, ki se premikajo in plavajo v vodah, po svojih vrstah in vse krilate ptice po svojih vrstah.

Šesti dan je rekel:

»Naj zemlja izpusti žive živali po njihovih vrstah.« In ustvaril je živali na zemlji po njihovih vrstah in živino po njihovih vrstah in vse plazeče stvari na zemlji po njihovih vrstah.

In ko pride sedmi dan, se Gospod odloči, da bo vse to okronal z enim bitjem, kot je sam, in se odloči, da bo naredil človeka po podobi Svoji in zato naj ima oblast nad ribami v morju, nad pticami na nebu in nad živalmi in nad vso zemljo in nad vsemi plazečimi se stvarmi, ki se plazijo po tleh. In ustvaril On je človeka. Človeka po podobi Svoji, ustvaril je moškega in žensko. In ju blagoslovil z besedami:

»Rojevajta, množita se in napolnita zemljo.«

In ta čudoviti čudež so ljudje takoj razumeli, kako in s čim naj se razmnožujejo v veselju in sreči.

In ko je prišel osmi dan, je Gospod poklical svojega svetovalca in ga vprašal.

»No, kaj praviš, moj dobri Lucifer? Lep svet sem ustvaril, samo poglej tisto ploščo, po kateri tečejo reke, kjer mrgoli ptic in gozdov. In Sonce kroži okoli te plošče in ji daje življenje.«

»Ne bodi jezen, Gospodar ...,« je začel Lucifer.

»Gospod!« ga je prekinil Najvišji.

»Ah ja, Gospod, ampak nekaj si mislim, ta plošča je lepa in vse na njej, a kaj, če si kakšen človek upa predaleč in pride do roba plošče in lahko pade v brezno in temo?«

»Misliš? No ja, lahko se zgodi. Kaj predlagaš?«

»Naredi zid okoli konca sveta.«

»No, to ti je dobra ideja. Je vsaj kamnov je dovolj,« je vprašal Najvišji.

»Seveda!« je Lucifer samozavestno potrdil.

In Najvišji je to storil, okoli začetka je zgradil visok zid, da bi zaščitil svojo čredo pred padcem v prvobitno brezno.

In vse bi bilo v redu, dokler nekega dne ni prišel svetovalec ves zadihan k Najvišjemu in začel nekoliko prestrašeno govoriti:

»O moj Gospod, zgodilo se je nekaj strašnega!«

»Kaj bi lahko bilo groznega v nebesih?« Gospod se ob besedah svetovalca ni preveč razburil, saj je ta znal včasih po nepotrebnem dramatizirati.

»Gospod, ljudje so nekaj pojedli ... kar ...«

»Daj! Povej že! Da niso jedli sadja s tistega drevesa, ki sem jim ga prepovedal?«

»Še huje moj gospod!«

»Ne reci mi, da so se dotaknili mojih lubenic ali grozdja iz mojega vinograda!«

»Ne Gospodar, huje, ne gre za sadje ...«

»Zelenjava? Saj ni greh, dobri moj Luci, le pretiravati se ne sme z njo!« se je nasmehnil Najvišji.

»Ne, Gospod, meso, meso so jedli ...!«

»Kakšno meso neki?« Zdaj je začelo Najvišjega skrbeti in jeziti.

»Ovčetina. Spekli so jo, pojedli ter se oblekli v njeno kožo, ker so spoznali sramoto golote.«

»Kakšna sram neki? Saj sem jim naredil tako lepa telesa. E, za to mi bodo dobro plačali. Tudi tisti, ki jih je na to pripravil, bo ohoho plačal!« se je Najvišji jezil.

»Gospod, kača! Videl sem jo, kako jih nagovarja.«

»Za kazen jo bom pustil brez nog, pa naj se vleče vse življenje na trebuhu!« se je Stvarnik razjezil.

»Če mi dovolite, bi imel na to kazen majhen ugovor,« je dejal Lučonosec.

»Se ti zdi prestrogo?«

»Sploh ne! Nasprotno! Po svoje ste jo nekako celo nagradili, saj bo odslej lahko istočasno ležala in hodila ...«

»Brez nori Lucifer! Raje mi reci, kaj naj storim z ljudmi?«

»Ali se spomnite, ko ste naredili tiste velike živali, kako se jim je že reklo? Aha! Dinozavri so bili.«

»Seveda se! Niso se mi dobro posrečili. Bolj so bili stvar vaje, da vidim, kako deluje. Na koncu sem nanje iz veselja poslal nekaj kamenčkov in jih zdrobil!« se je

Najvišji nasmehnil, kar je redko počel. »In spet sem to storil po svoji modrosti, da bi lahko zagotovil, da bodo ti ljudje, narejeni po moji podobi, nekoč imeli nekaj, kar jim bo zelo koristilo!«

»Ne razumem vašega načrta!« je bil zmeden svetovalec.

»No, to je zato, ker sem Najvišji in imam za vse načrt, ti pa si samo svetovalec!«

»In če vržete na zemljo kakšen kamenček, da z njim potolčete ljudi in naredite kaj boljšega?«

»To nikakor ne pride v poštev. Naredil sem jih po svoji podobi. Čeprav so grešni, so se mi nekako priljubili ...«

»Vsaj malo razmislite,« je svetovalec rekel skoraj roteče.

»Ne pride v poštev. Da ti ni slučajno prišlo na misel, da bi morda moral narediti kaj po tvoji podobi? Nekaj,« Najvišji se je v svojem govoru ustavil in pogledal svetovalca z iskrico upanja v očeh, ki pa je zbledela, ko je Gospod nadaljeval, »z rogovi in repom? Nekaj takšnega sem že ustvaril, vendar gre za štirinožna bitja, ki pase travo in daje mleko.«

Stvarniku se je za trenutek zazdelo, da namerava Lucifer postati Najvišji namesto Najvišjega, a ni rekel ničesar. Ostal je pri svoji nameri, da ničesar ne spreminja in naj takšen svet traja toliko, kot on sam, torej za vekomaj.

Čeprav je Najvišji rekel ljudem, da nimajo drugega kot Njega, so ljudje našli način, da si Ga samega razlagajo po svoje, a nekateri so celo zanikali Njegov obstoj. In vsi so mislili, da imajo prav oni in nihče drug. In to je bil razlog (pravzaprav eden izmed več razlogov), da so se ljudje med seboj prepirali in zanetili vojne.

Vrhovni štab je bil v Stambulu ob Bosforju. Na mizi so bile razgrnjene karte takrat znanega sveta in veliki sultan se ga je namenil pokoriti. S kazalcem je pokazal na točko na Balkanu in vprašal:

»Je ta vas končno osvojena?« Šlo je za vas v Šumadiji, zadnjo nepokorjeno vas na Balkanu. Vedno ostane nekaj manjših mest ali vasi, ki se iz nekega razloga nočejo podrediti.

Tišina je običajno znak odobravanja ali potrditve. A v tem primeru ni bilo tako. Sklonjene glave so bile jasen dokaz negativnega odgovora.

»Želim si, da se to čim prej uredi, da bo osvojena vsa zemeljska krogla.«

Eh, kakšna zabloda! Premalo izobraženi ljudje so še vedno verjeli, da je Zemlja krogla in nekateri so celo načrtovali pot na zahod, da bi dosegli vzhod. Kakšna možganska norost ...

»Kot ukažete, najsijajnejša zvezda!« Je velikemu vezirju preostalo kaj drugega, kot da se je strinjal? Če se ne bo tako ... Bo o tem razmišljal kakšen drugi dan.

Del letečih preprog osmanskih hord, ... Hmm, se naziv horda nanaša samo na

vojsko na terenu ali ...? Del osvajalcev je ostal, da bi poskrbel za osvojitve tiste vasi v Šumadiji, a preostali del je letel naprej proti zahodu nad reke in gore, da bi osvojil nove dežele za svojega sultana. In tako naprej, dokler niso prišli do mesteca, skritim za ogromnim obzidjem.

»Kaj je to?« se je začudil vodja te skupine, nihče drug kot sam veliki vezir Ahmet. »Zid se dviga skoraj do neba, ne moremo ga preleteti.«

»Za njim mora biti mesto, polno zakladov in lepih deklet,« je odvrnil eden od vojakov.

»Nekdo v tem mestecu mora vedeti, kje smo zdaj, vprašajte enega od domačinov!« je ukazal veliki vezir.

»Pametno govorite, vaša visokost, nekaj ljudi je na trgu ...«

Ni se bilo lahko približati ljudem, če si barbarskega videza, oborožen s krivimi sabljami in buzdovani. To ne vzbuja prevelikega zaupanja. Večina ljudi je uspešno pobegnila v uličice trga, ostal je le en starec, ki se ni uspel pravočasno skriti. Mogoče jen bil enostavno radoveden, kdo so ti nenavadni ljudje in kako jim je uspelo leteti na po videzu navadnih preprogah.

»Stari,« ga je ogovoril veliki vezir, »katero mesto je to? Kaj se skriva za temi visokimi zidovi?«

»Plemeniti tujec, to mesto se imenuje Celje. Nihče ne ve, kaj se skriva za obzidjem. Niti dedi naših dedov tega ne vedo. Zdi se, da je obzidje že od začetka sveta.«

Stari ni slutil, kako prav ima.

»In nihče ni nikoli poskusil splezati vanj ali se prebiti vanj?« je spet vprašal Ahmet.

»Ne, plemeniti tujec, in zakaj bi?« se je začudil starec.

»Recimo torej, da je tam morda mesto iz suhega zlata in kjer raste čudovito sadje!«

»Ne potrebujem zlata, moj gospod. Dovolj sta mi moja hiša in vrt, kjer raste vse, kar potrebujem jaz in moji otroci! In še nekaj vam bom svetoval,« je dodal starec, »Obstajajo skrivnosti, za katere je bolje, da ostanejo ... skrivnosti,« je rekel in se želel odpraviti domov. A se je ustavil, se obrnil k vezirju in vprašal:

»Vas lahko, plemeniti tujec, nekaj prosim?« Seveda je bolje tujca, ki je močan in oborožen, imenovati plemeniti tujec in ne kaj žaljivega.

»Reci, stari! Ničesar ni, česar veliki vezir ne more!«

»Ali me lahko kdo odnese domov s tisto preprogi, saj sem slaboten v nogah?«

»Seveda, striček! Jusuf te bo prepeljal!« se je smejal veliki vezir. »Daj no, Jusuf, dobro je pomagati starčku!«

Tako sta se Jusuf in starec usedla na preprogo. Otoman je izgovoril nekaj nerazumljivih, a verjetno čarobnih besed, preproga se je dvignila in ju odnesla na mesto, ki ga je pokazal starec.

»He, he,« se je zagonetno zasmel vezir in pogledal navzgor, ko se je starec oprijel vojaka in se zadržal, da ne bi padel z leteče preproge, nato pa stopil proti svojima vojakoma.

»Pripravite se! Prebili bomo zid in osvojili svet, ki se skriva za njim, naj bo le mesto ali imperij, karkoli je že. Poberite domačinom krampe in vse, s čimer se lahko prebijete skozi zid. Krenili bomo ... Daj, daj, pohitite, ne vlecite se kot kakšne starke.«

Začeli so! Šli so v skednje in barake, pobrali so vse, kar bi lahko pomagalo pri rušenju zidu. Lotili so se dela.

To je bilo dolgotrajno in naporno delo, ki so ga prekinjali vse pogostejši počitki z godrnjanjem. Kmalu jim je veliki vezir grozil, da jih bo nabil na kole. Grožnja je vojake spodbudila k še živahnejšemu kopanju, dokler niso končno začutili, da se je zvok spremenil in postal vse bolj votel. Občutek, da je proti koncu, je dal maloazijskim osvajalcem novih moči in se so nadaljevali, kot da ni kančka utrujenosti.

»Hitreje, hitreje, močnejše,« jih je spodbujal veliki vezir in se rinil v ospredje, da bi šel prvi skozi zid in stopil na novo osvojena tla.

Zid je končno popustil. Veliki vezir je planil na drugo stran, za njim pa so se pognali tudi njegovi vojaki, željni plenjenja in posilstva ... Zaman so se trudili obstati pred temo, ki je prežala iz brezna. Tisti zadaj so potiskali in rinili, željni, da bi tudi oni čim prej videli te nove svetove.

Med padanjem v brezno brez dna je bila zadnja stvar, ki so jo videli od spodaj, zemeljska plošča, ki je stala na štirih slonih, oni pa na hrbtu velike želve, ki je plula skozi neskončnost prostora z rahlimi zamahi nog ...

Vaso Vuković (Črna gora)

Na kratko o avtorju

O sebi nima veliko za povedati, razen to, da dela kot občinski uslužbenec, rad bere in piše.

Do sedaj je imel v 90. letih objavljenih več pesmi v literarni reviji »Stvarjenje« in tri kratke zgodbe na natečajih Refesticona.

Sestopanje

Strm greben se je vil proti severu in skrival vhod v jamo. Vuk je zategnil trak nahrbtnika in se začel spuščati proti jami. Oprema je bila v napoto le pri plazenju med zakrnelim grmovjem in vejevjem češmina, žilavega zimzelenega hrasta, pogostega v teh krajih. Tudi kamnita, neravna tla niso bila ravno prijazna, zato je sestop trajal dlje od pričakovanj. Končno se je znašel pred jamo, rahlo zakrito s skalnatim klifom. Vhod se je komaj videl skozi grmovje, toda Vuk je vedel, kje je. Uprava ga je podrobno pripravila na nalogo, ki naj bi jo opravil in ta je vključevala tudi topografski segment. Ko je počival po napornem spustu, je pozorno opazoval okolico. Nič ni kazalo na možnost, da je bil opažen ali bi mu nekdo sledi. Nekaj ptic se je s pesmijo javljalo iz gozda in to je bilo vse. Vuk je iz nahrbtnika potegnil močno svetilko in stopil v jamo.

Velik »Glock« s tremi okvirji po osemnajst nabojev je ležal poleg taktičnega bodala na enem od pultov. Zraven so bili svetilka, ročna radijska postaja in tablica. Nahrbtnik, očitno prebrskan, je bil ob vznožju pulta. Vuk je počasi prišel k sebi. Utripajoča bolečina v glavi mu je onemogočala koncentracijo. Ko se je ozrl naokoli, je ugotovil, da sedi v kotu sobe, kjer je bilo poleg pulta več udobnih stolov (na enem izmed njih je sedel sam) in dve napravi, podobni računalnikom iz znanstvenofantastičnih filmov. Zraven enega je stalo bitje, ki je s hitrimi gibi odpiralo različne prikaze z grafi, fotografijami, posnetki in tabelami, najverjetneje z numeričnimi podatki. Vuk se je zganil in ugotovil, da rok in nog nima zvezanih. Vendar je bil pult z njegovim orožjem in nahrbtnikom predaleč in se je odpovedal ideji, da bi poskušal doseči.

Premikanje je pritegnilo pozornost bitja, ki se je nenadoma obrnilo in ga pogledalo z zlatimi očmi s podolgovato zenico. Kačje oko, je pretreseno pomislil Vuk. Bitje je spregovorilo s kovinskim glasom, ki je prihajal iz majhne naprave na njegovih prsih.

»Smo dobro spali? Pričakovali smo te, Vuk, vedeli smo, da boš prišel, a to ti še ne daje pravice, da se nepovabljen potikaš po našem ... Domu.«

Vuk kašlja, da »pretrese« glasilke.

»Lagal bi, če bi rekel, da sem pričakoval drugačno obliko gostoljubja. Zaradi vaše dobrodošlice me boli glava. Mimogrede, v nahrbtniku imam zdravilo proti glavobolu in upam, da mi ga boste dovolili vzeti?«

Iz naprave je prišlo nekaj podobnega ostremu smehu.

»Seveda dovolim, a s tem orožjem ne poskušajte ničesar. Prazno je in ne bi imeli dovolj časa, da bi ga uporabili.«

Vuk je vstal in se približal nahrbtniku. Iz žepa je potegnil škatlico

protibolečinskih tablet in platenko vode. Ko je spil tableto, je vrnil stvari, se pretegnil in obrnil proti sogovorniku. Zmasiral si je vrat, odpel maskirno vetrovko in se vrnil na stol.

»Lahko nadaljujete?« je vprašal kovinski glas. »Omenil sem že, da smo vedeli za vaš prihod. Tvoj in kolegice Vilme. Oh, ni vam treba skrivati presenečenja, vemo za to. Pa pojdimo raje po vrsti.

Moram izraziti presenečenje nad učinkovitostjo vaše službe. Čeprav je bila ustanovljena šele pred kratkim, je ta vaša Uprava za posebne dejavnosti (UPD) že našla prehod v notranjost planeta. Ta je bila skrivnost že tisočletja, razen v nekaj primerih, ko so nanjo naleteli nekateri vaši uporniki, ki jih običajno imenujete »banditi« ali kakšni nesrečni pastirji. Seveda naši varnostni protokoli v teh situacijah nedvoumno zavračajo možnost preživetja »prič« in prepričan sem, da se boste kmalu prepričali o njihovi namenski neuklonljivosti.

Poznamo cilj vaše misije. Tukaj ste, da zbirate informacije o nas, naših dejavnostih, virih in namerah. Da bi potešil vašo radovednost, vam bom na kratko predstavil našo zgodovino ter naše želje in načrte. Ni bojazni, da boste te informacije lahko posredovali svojim nadrejenim. Po drugi strani pa so naši načrti že skoraj uresničeni, tako da, karkoli naredite, ne bi moglo postaviti pod vprašaj njihove uresničitve.«

Na hologramskem monitorju se je prikazala podoba Vesolja, ki se je vrtelo, nato pa se je začelo vse bolj »bližati« povečevanju, dokler se v središču holograma ni pojavila svetleča modrikasta kroglja - Zemlja.

»Planet, ki mu pravite Zemlja, je eno redkih teles v vesolju, ki nima svojega jedra – je votlo. Ne bom izgubljal časa z razlago vpliva centrifugalnih in centripetalnih sil oziroma njihove odsotnosti pri njegovem nastanku. Pomembno je, da je eden redkih planetov v vesolju, ki izpolnjuje pogoje za nemoteno bivanje moje civilizacije in nas tako varuje pred uničujočim kozmičnim sevanjem. Zato smo si takoj po odkritju in razvrstitvi zadali nalogo, da jo koloniziramo.

V mnogih tisočletjih smo v notranjosti planeta zgradili ustrezno infrastrukturo. Na vseh celinah, natančneje, pod vsemi celinami in oceani, imamo nadzorne centre in naselja s prehodi na površje, skritimi v naravnih oblikah, kot je jama, skozi katero ste prišli. Na ta način nam je uspelo ustvariti mrežo, s katero obvladujemo celoten prostor planeta z možnostjo hitrega izhoda na površje v nujnih primerih, kot je bilo ob vašem prihodu. Najpomembnejši segment je naš hitri računalniški sistem, ki ima za človeško razumevanje neverjetne zmogljivosti. Po omrežju v vsakem trenutku kroži neskončna količina podatkov, zato v vsakem trenutku vemo, kaj se dogaja kjerkoli na planetu, od temperature in zračnega pritiska, UV sevanja, do tega, kaj je kdo zajtrkoval ... recimo ... voznik premierja Burkina Fasa.«

Ko je bitje govorilo, je Vuk začudeno strmel v monitor s scenami starodavnega

osvajanja planeta. Prizori letal, zgradb, megalomanskih podvigov v globinah ...

»Problem je nastal s človeštvom,« je nadaljeval vesoljec. »Vaše nelogično in kontraproduktivno vedenje, težnja po uničevanju in samouničevanju nam je že večkrat delalo težave. Pravilo je, da se napake plačajo, saj ima vsako dejanje posledice in zagotovo je ta vaša napačna narava posledica našega posega v vašo DNK. V težnji, da bi vrsta čim prej postala dovolj inteligentna za izvrševanje ukazov, smo spregledali, da se to lahko odrazi v psiholoških in značajskih lastnostih. V glavnem, sledila so tisočletja zanimive zgodovine.«

Kratek posnetek, ki prikazuje nekakšno laboratorijsko dejavnost, se je nadaljeval s serijo kletk s hominidi, v nadaljevanju posnetka so postajali vse manj podobni opicam. In potem so se pojavile majhne nasebine, jame ali vasi, med njimi so se premikali s kožo pokriti ljudje. Idilične podobe so kmalu zamenjale upodobitve boja in prelivanja krvi, pred Vukovimi očmi pa so se v hipu zamenjale dobe človeške zgodovine.

»Na začetku je bilo lahko. Zaradi tehnologije in moči, ki jih imamo na voljo, ste nas videli kot bogove. Dobesedno. V vseh religijah boste našli podrobnosti o bitjih, ki letijo, uporabljajo ogenj in elektriko, so vsemogočna in nesmrtna ... V mnogih templjih in drugih zgradbah Egipta in vseh drugih starodavnih kultur boste našli takšne bogove.« (Na monitorju se v rednih presledkih zamenjajo številne zgradbe, v njih je Vuk zlahka prepoznal ostanke babilonskih arhitekturnih čudes, egiptovske piramide s Sfingo, simetrične vrste grških stebrov in stopničaste piramide Južne in Srednje Amerike.)

»In potem je prišlo do spopada blizu tistega, kar se je imenovalo Mezopotamija, najbolj rodovitnega in naprednega dela planeta tistega časa. Del naših se je odločil prepustiti planet človeku, da bo njegov razvoj opazoval od strani in nanj ne bo več vplival. Drugi so raje zavzeli stališče, da je treba z vami ravnati tako, kot se vi obnašate do ... Kot do živine. Da vas maksimalno uporabljamo. Spopad ni bil akademske narave, saj je prišlo do spopada s tisoči mrtvih. Po nekakšni »pat poziciji« se je zgodilo neizogibno: zagovorniki »opazovanja« so se z matičnimi ladjami umaknili dlje v vesolje in o njih nismo izvedeli ničesar več. Ostali so se umaknili v globine planeta in nadaljevali s prejšnjim načinom življenja. Od tod vaše pravljice o boju med dobrim in zlim, o »padlih angelih« in »bogu v nebesih«, Zevsu in Hadu ...«

»Vimane, omenjene v starodavnih indijskih Vedah, bi lahko bile odmev spominov na te dogodke, kajne? Za matične ladje, ki jih omenjate,« je dodal Vuk.

Bitje je s plazilskimi očmi z zanimanjem strmelo v Vuka. »Komplimenti! Poleg vohunjenja, infiltracije in drugih taktičnih nagibov vidim, da imate znanje o starodavnih kulturah in umetnostih. To srečanje mi je vse bolj v veselje. Domnevam, da je to znanje ostalo kot spomin v kolektivni zavesti in se kasneje preneslo v literarna dela. Primer je Ramayana.

Ampak naj nadaljujem. Ker je zavest človeške vrste na nižji stopnji razvoja kanalizirana skozi religijo in vraževerje, nam je to ustrezalo, zato smo pomagali širiti to pripoved skozi tisto, kar imenujete monoteistična religija. Pošljimo koga od svojih, naj malo zavede nevedneže, uporabimo nekaj tehničnih iznajdb, ki so čudež za vašo zaostalo vrsto in - celotno populacijo že stoletja nadziramo. Ali moram spet omeniti človeško nagnjenost k uničevanju?

Vaša politična ekonomija in sociologija preučujeta razvoj družbe. Seveda nismo nikjer omenjeni, ker za vaše sploh ne obstajamo. Priznamo, zelo smo se potrudili, da tako ostane. Vendar, to je nepomembno. Naj nadaljujem. Osnova razvoja vsega je – evolucija. Vse se spreminja in razvija. Teži k nečemu višjemu. Karl Marx (ki smo vam ga tako lepo podtaknili) je izjavil, da se družba razvija z razvojem produktivnih sil, pri čemer je mislil na sredstva – tehniko in tehnologijo ter ljudi.« (Na monitorju se prikaže razmršena brada nekoč slavnega teoretika.) »Kar po njegovem ovira razvoj družbe, so proizvodni odnosi, ki so kot taki v družbenem sistemu togi in nespremenljivi. Ko ti odnosi začnejo ovirati nadaljnji razvoj produktivnih sil, neizogibno pride do njihovega spopada, ki se imenuje revolucija. Ali moram reči, da smo bili skoraj vedno v ozadju teh revolucij? Seveda ne neposredno, temveč preko naših lutk: Spartaka, Robespierrea, Napoleona, Hitlerja, Roosevelta, Stalina ...« (na monitorju se izmenjujejo slike novejše zgodovine, množice oboroženih ljudi s strelnim orožjem, bliski in dim nad bojišči, tanki, letala in končno - eksplozija atomske bombe, spodaj je na monitorju, na katerem se spet prikaže fotografija Zemlje.) »Od metana, ki ga proizvajajo prežvekovalci, do premoga, od premoga do nafte in plina, od nafte do jedrskega goriva ... Vse, da bi prilagodili planet našim potrebam. Ta mehka modra krogla, kot jo vidimo iz veselja, mora postati rdeča. In skoraj je končano.

Vi ste priča, posebni agent Vuk, da je ozonski plašč tega planeta uničen. Z nadzorom interneta, medijev in posameznikov v vladah, z lansiranjem dezinformacij in kompromatov smo povzročili v človeški družbi popolno zmedo, strah in negotovost. Podnebne razmere postajajo za človeka nevzdržne, a za nas ugodne. Nekaj resnice je v trditvah teoretikov zarot, da planetu na skrivaj vladajo »kuščarji«. Kako nas imenujejo, Reptili?« Nekaj podobnega smehu je spet zazvenelo iz naprave na prsih bitja. »Visoke temperature in intenzivno sončno obsevanje so za nas prava dobrina. Kmalu bomo lahko prišli na površje in se pokazali v vsej svoji moči in veličini. Namesto nešteto malenkostnih in ničvrednih vladarjev bo človeštvo, torej tisto, kar bo ostalo od njega, dobilo raso vladarjev. Nas.

Upam, da zdaj do neke mere razumete situacijo. Zato predlagam, da se vrneva k pomembnemu. Po spopadu, ki ga običajno imenujete druga svetovna vojna, je bilo več poskusov razkriti, kar sem vam pravkar povedal. Od nesrečne nesreče izvidniškega letala v Novi Mehiki do številnih misij Cie, KGB-ja, Mosada in drugih

podobnih organizacij po vsem planetu nihče ni prišel tako blizu resnici kot vi. Ponovno moram izraziti presenečenje, celo začudenje nad dejstvom, da je tako majhni in zaostali državi, kot je Črna gora, uspelo doseči tisto, kar ni uspelo veliko večjim in bogatejšim državam.

Zanima me, naj se vrnem na začetek, kaj je z vašo specialno agentko Vilmo? SA Vilma ... Kje je zdaj? Kakšna je njena naloga? Kako boste stopili v stik z njo? V vaših navodilih za misijo je navedeno, da po zbiranju informacij vključite Vilmo za nadaljnje ukrepanje. Ker vam mora biti jasno, da je misija propadla, bi lahko bili tako prijazni in z menoj delili informacije na enak način, kot sem jih jaz z vami?»

Vuk spet zakašlja:

»Po pravici povedano bi raje brez te naprave, ki ima tako odvraten kovinski zvok. Kakor koli že, uslugo bom vrnil v isti meri. Dejstvo je, da je vse, kar vem o Vilmi, na tem bliskovnem pogonu. Nikoli je nisem srečal in lahko rečem, da je zame popolna neznanka, čeprav mi ni vseeno zanjo. Seveda zaradi poslanstva, ki ga morava opraviti.«

Vesoljec je vzel bliskovni pogon, ki ga je Vuk nosil okoli vratu, obešenega na tanki verižici, in ga sumničavo pogledal.

»Se zavedate, da je naš informacijski sistem odlično zaščiten in da so vaši računalniki in njihova programska oprema le blede kopija našega sistema? Hkrati je ta sistem internega tipa, zato ni možnosti prenosa in posredovanja kakršnih koli podatkov »navzven«. Že prej so bili poskusi »dostave« računalniškega virusa k nam, da bi destabilizirali informacijski sistem. Leta 2001 so to poskušali neki japonski agenti. Seveda ga je naša obramba takoj nevtralizirala.«

»Prosil si za podatke, dal sem, kar imam,« je rekel Vuk in zamahnil z roko.

Nezemljan se je približal računalniku in po kratkem premisleku vstavil bliskovni pogon v vrata. Super hitri računalnik je začel skenirati bliskovni pogon in po nekaj sekundah sporočil (spet s kovinskim glasom):

»Nobena grožnja ni bila zaznana, na napravi je ena datoteka z imenom SA Vilma.«

»Odpri datoteko!« je ukazal Nezemljan.

Po desetih sekundah je računalnik ponovno sporočil: »Zaščita nevtralizirana. Datoteka je pripravljena za nalaganje.«

Medtem ko so se na holografskih monitorjih izmenjevale neskončne vrste večmestnih števil in slik črnogorskih naravnih lepot, je vesoljec napeto strmel v monitorje. V nekem trenutku so vsi monitorji postali nenaravno črni in le ognjeno rdeč okvir je pokazal, da so tam. Vuk je začudeno strmel v črnino in podzavestno štel: » ...štiri, pet, šest...«, ko je na monitorjih zasijala modrina, iz nje je počasi izstopila vitka ženska postava z dolgimi rdečimi lasmi:

»Lep pozdrav vsem! Jaz sem Vilma, Specialna Aplikacija, a vi ste - vem. Glede

na to, da sem aktivirana, je jasno, da prehajamo v zadnjo fazo misije. Posebni agent Vuk, verjamem, da se ne bomo mogli rešiti iz te situacije. To je bila že od začetka samomorilska misija. Še naprej uničujem reptilsko programsko opremo in izvajam uničevanje strojne opreme in preostalih sovražnikovih virov. Poskušaj se izmazati, čeprav dvomim, da boš imel dovolj časa. Vendar je tukaj vložek večji od naših življenj.« S temi besedami so se monitorji z velikim bliskom ugasnili in izginili. Računalnik je začel spuščati čudne zvoke, kot klokotanje utopljenca.

Nezemljan se je začudeno obrnil proti Vuku. Šele zdaj se je zavedel, a je bilo že prepozno. Ko je opazil, da Vuk z roko nekaj vleče iz ovratnika svoje taktične vetrovke, je na nečem, podobnem pasu, brskal po orožju. Vuk je bliskovito skočil nanj in v delčku sekunde se z izurjenim gibom s tanko in žilavo vrvico ovil reptilov vrat. Nezemljan se je izvijal in žarek svetlobe se je prebil skozi Vukove prsi. Vuk je z zadnjimi močmi potegnil, vrvica se je zarezala v vrat in nato z grozljivim škrtanjem prelomila tujčev krhki vrat. Glava je s treskom padla na tla.

»Oborožen izključno s standardnim uradnim orožjem ...« mu je šinilo skozi glavo in ob tej misli je ugasnil ledeni reptilski pogled.

Vuk se je naslonil na steno, kri mu je hitro odtekala iz rane na prsih. Pogledal je odsekano glavo na tleh:

»Nobenega od naju ne bo več bolela glava,« je pomislil, nato se je povescila glava.

Med odmevom peklenskega grmenja, ko so se tresle stene sobe, zajete v dimu in ognju, se je znova pojavil modro sijoč monitor. Na njem je utripal šibek napis:

»SISTEM IZBRISAN. NI REGISTRANIH DATOTEK ALI PODATKOV.«

In potem še:

AVTORSKE PRAVICE - SAŠA CAROV ČETKOVIĆ, dipl. inž. IT, Podgorica
Po desetih sekundah monitor izgine in soba se zruši v globino.

Bojan Ekselenski

Rob Sveta

V starih časih prejšnjega vesolja se je satira (iz)rodila v umih pronicljivih človekov ali človekinj.

To so bili časi pred družabnimi omrežji in pred cepljenjem razuma s pokvarjenim oljem za podmazovanje pozabljenih verig vesoljnega vlakca smrti.

V tem univerzumu pozabite na vlakec smrti ali razum, a olje porabite za podmazanje uradnikov, da vam omogočijo pozidavo kmetijskega zemljišča na razgledni lokaciji. Satira je naše življenje. Rodimo se z njo v ustih, uprašimo se zaradi njene dolge roke. Zdajšnjost je nekakšna komična distopija z vklopljenim

turbo načinom. Se vam besedna zveza, distopična komedija, sliši absurdno? Resnica je še bolj absurдна ...

Sicer pa ... Če že moramo kot civilizacija umreti, naredimo to z nasmehom na ustnicah. Naj se Bog zadavi od smeha, če nam noče pomagati!

In ja, ne zamerite mi odsotnosti, zdaj grem na pivo z Luciferjem. Bajе je pir Corona 0,33 v akciji ...

Ta prispevek ne bi nastal brez pogumnih borcev za svobodo, ki so vdrli v najstrožje varovano omrežje vladarjev sveta. Z neverjetno večino, vredno Letečega cirkusa Montyja Pythona, so ukradli načrte za zaroto vseh zarot tega vesolja.

Zajemite sapo!

Reptili na drugi strani zemljine plošče so z neverjetno lahkoto podcenjevali hekerske sposobnosti vrlih človekoljubov in v slavo njihovega poguma smo zapeli:

Dragi Dedek Mraz,

resnica je prišla med nas,

račun naj najde vas,

žur bo le za nas.

O bog, kako so nas kvazidemokrati in lažni liberalci zavajali! Samo osupli smo lahko spričo učinkovitosti njihove pralnice možganov. Poleg običajnega pranja pozna še tri načine turbo!

Dosjeji Y se berejo kot znanstvenofantastična pripoved, a vanjo smo se zaskočili in zato se zgodovina ponavlja kot »tu tuum« pokvarjene brazde gramofonske plošče. Zakaj Dosjeji Y in ne X? Črka X je namreč že zasedena z nekimi drugimi Dosjeji, a mi si nočemo na glavo nakopati terminatorskih odvetnikov, ki bi nas slekli iz kože. Pa še za politično korektnost skrbimo. Bog se s spoli igra s premetavanjem zaporedij X in Y kromosomov. Na koncu veselice s spoli je, za lastno zabavo, v to pasto vmesil še fluidni spol. Ni ga čez meglo ...

Tako smo v informacijski zakladnici **Dosjejev Y** izvedeli za identiteto avtorjev virusa, namenjenega iztrebljenju politično nekorektnega dela človeštva, predvsem tistega, ki je svoj produktivni čas že preživel in zdaj le še čaka na neizbežno (in pri tem troši sredstva, ki bi jih lahko produktivneje vložili). Reptili so lahko to nalogo zaupali le Kitajcem. Samo njihov politični sistem omogoča potrebne optimizacije proizvodnih procesov takšnega obsega. Evropa ali ZDA so za takšen projekt vse preveč, kako naj rečem, mehkužni. V oklepajih so interne oznake dokumentov **Dosjejev Y (DY)** in jih najdete na *Dark Coffee spider net*.

Reptili dobro vedo, kako delujejo človeški možgani. Nujno potrebujejo hrup, veliko hrupa, pravzaprav digitalnega šuma, ki aktivira hiperpotrošniške algoritme in blokira algoritme kritičnega uma (DY-11). Izvedli so shrhljivi projekt **Devolucija 5G** (DY-9). Človeško družbo, ki ima preveč prostega časa, so usmerili v spremljanje

resničnostnih oddaj in jo bombardirajo s senzacionalističnimi naslovi (velike črke brez vsebine, le še več hrupa). Za dobro mero so primaknili še vrhunski socialni inženiring s tehnologijo za daljinsko operiranje možganov množic. Vsakdo ima v žepu lahko dosegljiv mobilni telefon in že preko 4G jim je delno uspela kirurška amputacija kritičnih in za vsak slučaj še ustvarjalnih umskih komponent. Po uvedbi 5G bodo tovrstno kirurgijo optimizirali do popolnosti.

Virus brez cepiva je samo pol enačbe, je krona brez glave, zato poteka še **Project Viral** (DY-10). V zgolj nekaj mesecih so pripravili cepiva, ki bodo v primernem časovnem oknu lažno ustavila virus. Ko bodo ljudje po enoletnem zaprtju (magična beseda: lockdown) hoteli zaživeti svoj nagon po socializaciji, sledi zadnja faza projekta Devolucija 5G.

Reptili imajo povsod oblast, zato so redki glasovi razuma hitro utišani. Nekoga povozi avto, drugega zadene kap ... Domišljija pri korektivnih ukrepih je brezmejna. Pogoj za socializacijo je na dolgi rok samo cepljenje z vnosom nanočipa.

Seveda se vsi nočejo cepiti. Tedaj je na sceno stopil famozni PCT (DY 10A). Z jemanjem brisa se vgradi enak čip in ... Voila!

Lepota čipa je v tem, da reptilom omogoča daljinsko krmiljenje algoritmov reflektivnega razuma ciljnih subjektov. Po potrebi lahko izklaplajo različne tipe potrošnikov naravnih virov. Saj ste zagotovo slišali za tromboze in podobne aplikacije.

Vsekakor je treba popraviti napako z renesanso in razsvetljenstvom, ki je belemu človeku dal nepošteno konkurenčno prednost pred obarvanimi. Zora razuma, spočeta v belem človeku, mora za vekomaj ugasniti, saj algoritmi kritičnega razuma predstavljajo vse večjo grožnjo dominaciji vladajočega razreda. Racionalen človek je samo epizoda, ki je odslužila svoje in mora v pozabo kot slabe sanje. Cvet racionalizma se po uporabi zavrže. Poteka aktivacija aplikacije, ki javnost prisili v vero, da so znanstveniki zlonamerni plačanci kapitala (DY-86A). Reptilom je na tej točki uspela mojstrska poteza. Uporabili so znanost za ukinitve znanosti in znanstvenikov.

Človečnjaki potrebujejo samo ciljno vodene mehurčke s trdnim vodstvom. Ključne besede so vplivnice, vplivneži in podobni. Samo tako sta oblast in blagostanje reptilske elite zavarovana. Človeštvo mora ponotranjiti besede znanega modreca:

»Tukaj sem, da služim.«

Odložil sem tablico, kjer sem bral o teh Dosjejih Y. Neverjetno, kakšne nebulozne stvari ljudje pošiljajo na internet. Vse to za pet minut pozornosti. Resnično vam povem, ljudje imajo možgane oprane na Turbo+ programu. Pralni program si ljudje vklopijo kar sami, ker nasedejo manipulacijam in se zaprejo v mehurčke isto

mislečih ter izločijo vse, ki ne mislijo istega kot oni. Sami so si fentali kritični um in se predali coni ugodja. Niso reptili in mračna sekta pedofilskih kanibalov krivi za človeško neumnost. Ko je oni dan neka mati kričala zaradi napada histerije, ker njenega otroka pa ne bodo posiljevali z masko, je s tem pokazala svojo travmo, saj so jo neljubi dogodki vrgli iz cone udobja. Navajena je predvidljivega toka življenja, kjer ji je vse dosegljivo in je ona gospodar vsega, a okoliščine so ji pokazale sredinec.

Oni dan sem se znašel na cepilnem centru. Cepivo proti virusu je glede na čas, pretečen od pojava virusa do začetka masovnega cepljenja, resnični čudež znanosti. Od kod ta nadležni virus? Nasilno vdiranje v naravna okolja prej ali slej pripelje do katastrofe. Kazni za uničevanje habitatov v imenu rasti dobička se ni moč izogniti. Netopirji, ptiči in druge živali vračajo udarce. Ne moreš sejati vetra in žeti koruze. Narava se odziva in sama, čeprav z zamikom, poskrbi za naravno ravnovesje.

Želel sem se cepiti iz istih vzgibov, kot sem se cepil proti klopnemu meningitisu ali gripi. Zaradi svoje varnosti, zaščite svoje cone udobja in osebnih koristi, saj sem, priznam, egoistični sebičnež. Tudi zaposlenim v svojem podjetju redno plačujem brezplačno cepljenje. Kot lastnik sem vedel, da imam manj stroškov s cepljenjem kot bolniško zaradi bolezni, če se omejim samo na sebično ekonomski del enačbe.

Potrpežljivo sem čakal in razmišljal o neumnostih teoretikov zarot, ki so s tem virusom dočakali svoje veliko praznovanje. Čakajoči pred mano se želi cepiti zaradi dopusta na Hrvaškem, a oni za mano zaradi potovanj v eksotične kraje. Oba sta šušljala, da je virus zarota oblasti, a zaradi osebnih interesov sta pripravljena požreti tudi ta nanočip, ki sta ga ves čas omenjala. Oportunizem je univerzalen algoritem.

»Nanočip?« sem dvignil obrvi.

Temnolasi mož z obilnim jabolčnim trebuhom je zaupljivo prikimal:

»Vsakokratna oblast hoče nadzorovati ljudstvo. Levi in desni so isti, čeprav so desničarji že po naravi pri tem hujši,« in nadaljeval srdito. »Na internetu sem bral zapis nekega doktorja Hansa, priimek sem pozabil. Komaj sem prebral do konca, pa so ga že banali in zapis je izginil. Puf!« je podkrepil s kretnjo in mračno zaključil. »Barabe kapitalistične! Cenzurirajo čisto vse, ker vidijo vse. Pred njimi se ne moreš skriti. Zanje smo samo orodje za doseganje rasti dobička.«

»Kaj pravi?« me je zanimalo. »Ta doktor Hans.«

»Oblast je od nekdaj v spregi s kapitalom in to cepivo je prva faza najbolj fatalnega nadzornega sistema. Iz svobodnih ljudi ustvarjajo potrošniške robote. Vanj so vgradili vse, kar premore podkupljena zahodna znanost. Prijatelj, ki ima veze pri vrhu ene od strank, trdi, da cepljeni na volitvah ne bodo volili po svoji volji, temveč po volji oblasti. To, da je volja do cepljenja padla, dela oblast živčno. Kakšen virus neki? Izmišljotina pedofilov in kanibalov na vrhu kapitalске prehranjevalne verige.«

»Zakaj se potem cepite? Saj nočete postati lutka oblasti. Ni bolje test?« sem stisnil ustnice.

»Žokanje v nos je zoprno in za oblast ima slabo stran,« in se privoščljivo zareži. »Čip za v nos je precej manj zanesljiv, zato so se tako zapeli na cepljenje. S prvim odmerkom dobiš mikročipe, z drugim pa 5G mikroantene, ki se povežejo s temi čipi. Zato nastanejo pri občutljivih ljudeh zoprni stranski učinki. Če si v moji koži, se sprijazniš z usodo in greš po svoj odmerek čipov in anten. S 5G te potem upravljajo, kot otrok upravlja avtek na daljinsko. Ne moja, tvoja volja naj se zgodi, dobi čisto nov pomen. Natanko takšnega, kakršnega so si zamislili klerofašisti,« in me zarotniško ošine. »A sem jih potegnil. Pri tistem zdravilcu, ki ga uradna medicina tako srdito preganja, sem kupil tablete DeBilCompleXXX, ki neopazno izničijo delovanje čipa. Petdeset evrov sem dal za mesečno zalogo in vredne so vsakega centa. Mene že ne bodo na daljinsko ...«

Drugi možakar, oni za mano, suhljata prekla skoraj brez las, šviga z drobnimi očmi in zašepeta:

»Cepiva so največji strup. Svojih otrok nisem dal cepiti, nisem jih spustil v kremplje kapitalistične medicine, ki je vse drugo, samo medicina ni. A barabe se maščujejo, če jim odtegneš sveže meso za eksperimentiranje. Sina so v vrtcu okužili z ošpicami in je umrl zaradi ne-ukrepanja morilcev v hiralnici, ki ji rečejo pediatrična klinika. Tudi sodišča so njihova, saj so barabe v belem oprostili krivde za naklepni umor. A se ne dam! Ne!« je dvignil glas in nekateri ljudje v bližini so se začeli ozirati proti nam, zato je stišal glas in zarotniško zožil pogled. »To lažno epidemijo so sprožili, ker je nas, upornikov, vse več in jim zadeve uhajajo iz nadzora. Odgovorite si na vprašanje! Zakaj potrebujem potrdilo o tem, da sem zdrav? Zakaj se moram cepiti proti bolezni, ki je ni? Proti kapitalizmu je samo ena stranka, ki je napovedala odločen boj proti pohlepni kapitalističnim lopovom. Zakaj bi nekateri morali imeti po tri hiše, a drugi nimajo niti skromnega stanovanja? Zakaj bi nekdo dobil plačo zato, ker drugi zanj delajo? Zakaj mora nekdo imeti dva tisoč penzije, drugi pa dobi minimalca za celodnevno delo? Takoj sem za, da se vzame pohlepni barabam in razdeli nemočnim revežem.«

»Gospod, vi čakate v vrsti za cepljenje proti bolezni,« sem odvrnil na njegovo vneto, »ki po vašem ne obstaja.«

Zaupljivo mi je odvrnil:

»Kot je dejal že gospod pred mano,« in se spogledal z gospodom okroglega obraza. »Žokanje je še slabše. Ves svet stiskajo pohlepne barabe, zato povsod zahtevajo nekakšna potrdila. A si bom omislil prašek, ki blokira barabinski signal. Na netu sem zasledil Imbecilplex, ki me bo naredil nevidnega homofobnim predatorjem na vrhu.«

Vrsta se je pomaknila naprej. Možakarja sta se mimo mene pomenkovala o

zarotah in komaj sem se zadrževal, da se nisem začel glasno režati njunemu umovanju. Končno sem ju imel dovolj. Posegel sem v njun pogovor:

»Vsak od nas ima v žepu tole,« in v zrak sem dvignil pametni telefon. »Zakaj še nanočip? Zakaj dodatni strošek?«

Suhec se je zarežal in odvrnil:

»Mobi ni tisto pravo, je samo del enačbe, ne pa njena rešitev. Boš že videl, ko bodo dokončali 5G in cepljenje. S klikom bodo na sveže reprogramirali človeške ovce, a viške človeške biomase bodo dobesedno izklopili in reciklirali.«

»Ampak virus,« vendar nisem dokončal stavka. Debelinko mi je vskočil v besedo:

»Nobenega virusa ni. Uboge upokojence v DSO so spravili stran, saj so zanje le nekoristni strošek. Sprostile so se postelje, ki bodo na voljo pod drugačnimi pogoji. Lahko staviš, da za poštene ljudi pod zelo neugodnimi. Zakaj so najprej cepili upokojence? Ko bo 5G dokončan, jih bodo izklopili, kot jaz izklopim televizijo. Smrt zaradi virusa? Dajte no!« je vročično mahal z rokami. »Daš nesrečniku smrtonosno injekcijo in potem napišeš, kar se ti zdi. Ko je tožnik tudi sodnik, porota in obramba, je meja mahinacij samo nebo. Saj vem, kako deluje medicina. Mafija z mafijskimi umori je proti medicini nesposobni amater.«

»Ne verjamem,« sem besno odkimal. Suhec se je kislo zarežal:

»Kar verjemite mu. Zakaj mislite, da je eno od cepiv nevarno za ženske v plodni dobi? Zlasti tiste, ki uporabljajo kontracepcijo?«

»Teorija zarote,« sem vzdihnil. Suhec je zaupljivo nadaljeval:

»V ozadju so bolni apetiti pedofilske in kanibalske elite. Počeli bodo vse, da bodo nemoteno uživali v svojih perverzijah. Na ženskah delajo poskuse. Slišal sem, da trupla teh nesrečnic izginejo. Tudi kakšen nekrofilček je tam na vrhu,« in pogleda v turbobno nebo.

Nisem ju mogel več poslušati:

»Vama povem, zakaj nam morajo vgraditi čipe? Neki znanec mi je dejal, da me bo čip opozoril na robu zemljine plošče in me ustavil, če bi preslišal opozorilni »bip«. Tako ne morem pasti v rilec enega od slonov, ki nosijo zemljino ploščo. Slon bi kihnil, zemljena plošča bi se stresla in reptili na drugi strani bi popadali dol.«

Debata se je nehala, saj sta sprevidela, da ju ne jemljem resno.

Končno sem prišel na vrsto. Prijazna medicinska sestra je opravila svoje, uredil sem še cepilno birokracijo in se veselo odpravil domov. Čez mesec dni me je čakalo križarjenje. Veste, imel sem peklensko srečo. Čeprav ignoriram spamanje s »super duper« ponodbami, mi je križarjenje »Na konec sveta« takoj padlo v oči. Še sam sem se temu čudil. Čeprav sem se, znova po čudežu, takoj odločil ZA, sem bil za »bukiranje« prepozen. Mogoče je temu botrovala ugodna cena. A najverjetnejši vzrok je očiten. Ljudje so po teh bolj ali manj tesnih zapiranjih resnično potrebni

potovanj in zato so vse karte v hipu pošle. Kljub vsemu nisem vrgel koruze v puško. Pisal sem jim mail in za vsak slučaj priložil kopijo cepilnega potrdila. Dan kasneje so mi odgovorili:

»(Uvodno nakladanje) ... Imate neverjetno srečo, saj je prišlo do odjave. Izžrebali smo vaše ime ... Na križarjenje se lahko prijavijo samo cepljeni ... (zaključno nakladanje).«

Takoj sem potrdil in potem še najlepše, ladja bo pristala tudi v Kopru.

Vročina je že kar pritiskala, ko so me po proceduri »C« spustili do velikanske križarke z nenavadnim imenom »The Flying Dutchman«, po naše »Leteči Holandec«.

Oziral sem se okoli in ugotovil, da sem čisto sam. *Ladja je v Koper prišla zaradi mene?* Zamahnil sem z roko. *Drugi so očitno že gor.*

Neverjetno prijazna uslužbenka mi je namignila in sledil sem ji. Presunile so me njene zelene oči. Presenetilo me je, ker ni nosila maske, zato se nisem posebej potrudil pri natikanju svoje. Pospremila me je do kajute. Osuplo sem hotel reči:

»I'm not ...«

»Gospod, ne mučite se z lomljeno angleščino, na tej ladji govorimo tudi slovensko. Ladja ima samo prvorazredne kajute, zato je tako težko dobiti karto. Koper je bil zadnje vkrcevališče. Do roba oceana ni postankov. Maske na ladji ne potrebujete, saj smo vsi cepljeni.«

Pomislil sem, kako je v hipu zmanjkalo prostih mest in na ladjo sem prišel zaradi nekakšne loterije, če lahko verjamem temu. *Mogoče je svizec zavil čokolado, a tukaj sem in to je edino pomembno. Čudna so pota božja, a marketinška so še bolj čudna.* Zadovoljno sem odložil prtljago in pohitel na palubo. Srečal sem precej malo ljudi. Ozrl sem se kvišku, proti gornji palubi. Tam je verjetno vsa dogajancija.

Stekel sem po stopnicah na vrh ladje. Zagledal sem ljudi na ležalnikih pod senčniki, nekaj jih je čofotalo v velikem bazenu, redki so opazovali panoramo Kopra. V baru so stregli in prevzame me ležernost, ki je prevečala okolico.

Zadonele so trobe in ladja se je začela počasi premikati. Prešinilo me je ... *Kaj naj?* Odgovor ob pogledu na delujoči bar pride sam od sebe. *Pivce za živce* in odpravil sem se proti baru. Natakari se mi je nasmehnil in čakal na naročilo.

»Beer please.«

Natakari me je prijazno (beri: pocukrano) ogovoril:

»Ne mučite se z *broken ingliš*. Saj vam je že sodelavka rekla glede slovenščine,« in mi podal steklenico s kozarcem. Sedel sem na barski stolček in najprej nekaj trenutkov opazoval ljudi, zatem sem se posvetil oddaljevanju slovenske obale. Ohlajal me je nežen veter. Za hip sem pomislil na debelinka in suhca na cepilnem mestu. *Če nas ne bo pobral virus, nas bodo pa neumnosti teoretikov zarot. Zlahka se*

razbije atom, ne pa tudi človeška neumnost, obkrožena s predsodki.

Po nekaj dneh sem ugotovil, da se ladja premika izredno hitro. Potnikov je bilo glede na velikost ladje precej malo. Dolgo mi ni potegnilo o še eni podrobnosti. Med osebjem nisem zagledal niti enega temnopoltega ali kako drugače obarvanega človeka. Nenavadno ob tej krizi s kadri vseh profilov.

Na križarjenju pred štirimi leti je bilo tri četrto posadke temnopoltega ali arabskega porekla. Seveda je barva mačke nepomembna, dokler uspešno lovi miši.

Jedilnica me je spominjala na razkošne stvaritve z začetka 20. stoletja. Sedel sem za svojo mizo in občudoval kristalni kozarec. Pozornost mi je skrenila na visokoraslo rdečelasko pri sosednji mizi. Tudi ona je sedela sama in ležerno spremljala dogajanje v velikanski obednici.

Do mene je stopila natakara:

»Gospod, danes zvečer bo prvi v seriji *Plesov za konec sveta*.«

Nasmehnil sem se ji:

»Hvala. Mogoče bom večerno plavanje zamenjal za ples. Če pravite, da je prvi.« Prikimala mi je, se obrnila na peti in se hitro oddaljila. V spominu so mi ostale prodorne zelene oči. Nenavadno. *Kako se jim izplača posadko učiti slovenščine, če sem očitno edini iz Slovenije? Ne verjamem, da se tod kdaj tare množica Slovenk in Slovencev.*

Poslušal sem, ko je ogovorila rdečelasko. *Upam, da zna angleško. Ko bo ples ...* Delal sem načrt za poživitev svojega družabnega življenja, ki zadnji dve leti ni bog ve kaj. Ozrl sem se po prostrani dvorani, kot bi iskal potrdilo, da je primerna za moj prvi družabni stik na potovanju. Večina gostov so pari srednjih let, tako na oko, med tridesetimi in petdesetimi leti. Tedaj sem se zavedel, da na ladji ni nikogar starejšega ali otrok. *Nenavadno.* Pogledal sem na mobija. *Že tretji dan ni signala. Jim kaj ne dela?*

Namesto tretjerazrednih ali odsluženih glasbenikov so imeli čisto pravi oktet v spremstvu konkretnega plesnega orkestra. Ples je najavil sam kapitan ladje. Njegov uvodni govor so prevedli v kar nekaj jezikov, tudi slovenščino. Dirigent mu je dal dirigentsko palico in z uvodnimi gibi je pognal v tek orkester s pevci.

Mize so v obliki pahljače objemale velik plesni podij. Znova me je presunilo razkošje prostora. Oči sem vrgel na rdečelasko, ki je tudi skrivoma pogledovala proti meni. Torej sva en drugega ujela v radar. Naredil sem se galantnega in stopil do dame, se rahlo priklonil in tega, *please, please*, ne povejte nikomur, neverjetno sluzavo izustil:

»Smem prositi za ples?« še sam ne vem, od kod sem jemal še kar spodobno angleščino.

Gospodična me je pogledala, pravzaprav so njene zelene oči prebile moje možgane in ustnice so se ji razvlekle v nasmeh:

»Ja,« in sprejela ponujeno roko. Prijela me je pod roko in pridružila sva se veselemu vrvežu na plesišču. Vsem bogovom sem se zahvaljeval za plesni tečaj. Opazil sem, da gredo plesni koraki tudi njej od nog. Nisem hotel izpasti vsiljiv in v prvem plesnem paketu sem izvedel le to, da je Doris Frey, rojena v Londonu, živi v Oslu, a trenutno dela za ESO (Atacama v Čilu) in po poklicu je, primite se, astrofizičarka. Doktorica. Kaj pa jaz? No, jaz sem pač jaz, podjetje in servis sem podedoval od očeta, skupaj sem komaj spackal poklicno maturo na elektro, zatem pa še, zaradi vtisa in napisa na vizitki podjetja, še neko levo »poslovno« šolo. Saj veste, v Sloveniji kar mrgoli zasebnih visokih šol, da je politika z javnim denarjem poplačala nekaj svojih »zaslužnih« kadrov. Ni lepšega, kot je plačevanje uslug s tujo denarnico!

»Manager in lastnik? Torej veste, kako se denar služi,« in se nasmehnila. »Jaz in moj inštitut pa vemo, kako ta denar zapraviti za znanost.«

Vrnil sem nasmeh:

»Znanost je zagotovo koristnejši potrošnik od vojske ali birokracije. Znanstveniki ste v prvih bojnih vrstah, da imamo potem mi, tam zadaj, kaj prodajati in servisirati.«

»Vse več ljudi misli, da je znanost le uslužbenka kapitala. Saj ste kaj brali in gledali novice glede epidemije ali uvajanja 5G. Še nikoli ni bilo toliko nasprotovanja znanosti. Včasih se preko hrbta znanosti stepejo politične skrajnosti.«

Nasmehnil sem se ob misli na debelinka in suhca v vrsti na cepilnem mestu.

»Danes, v dobi interneta je tako, da sto bedakov preglasi genija in na referendumu o resnici zmagajo horde glasnih imbecilov. Če jim rečeš bedaki, pa si na tapeti kot nestrpnež, ker ta beseda ni politično korektna.«

Doris je vzdihnila:

»Na srečo na tej ladji ni nobenih poročil in politike. Uprava podjetja je pravilno odločila, da ljudje na takšnem križarjenju ne potrebujejo motenj iz zunanjega sveta. Zakaj bi se hotel odklopiti s potjo na sredino oceana, če bi se potem nazaj priklopil preko interneta?«

Tedaj me je prešinilo, na nobenem zaslonu nisem zasledil poročil ali novic iz sveta. Samo zabavne oddaje, dokumentarci, filmi in serije.

»Res je. Sploh nisem pomislil, da ni nobenih novic.«

»Vidite, zlahka ste brez njih. Nihče jih ne potrebuje. Če se je včeraj zgodil konec sveta, tega ne boste vedeli, dokler nas ta konec ne doseže.«

»Mogoče veste, kje bo prvi postanek? Že tri tedne nisem videl kopnega.«

»Niste prebrali mape z opisom potovanja?«

Resno sem odvrnil:

»Nisem se kaj veliko poglobljaj. Glede cilja piše, da je prva destinacija Konec

sveta. Nikoli nisem slišal za kraj s tem imenom. Na zemljevidu sveta v kabini ga nisem našel.«

Z nasmehom je raztopila moje presenečenje:

»Gre za precej malo znano destinacijo.«

»Nenavadno,« sem komentiral, »Bom kakšnega častnika vprašal, naj mi to pokaže na kakšnem podrobnejšem zemljevidu.«

»Verjetno vam bo pokazal, kot je meni, vzhodni rob kroga, točko nekje sredi Tihega oceana. Verjetno gre za majhno otočje in nas želijo prijetno presenetiti. Pustimo jim veselje, da nam odkrijejo raj na zemlji.«

Ob zadnji pesmi sem previdno vprašal:

»Prijetno sva se zabavala. Bi lahko to ponovila?«

Veselo je odvrnila:

»Vsekakor. Na ladji sva in nikamor ne bova šla. Verjetno ste samski,« me je presenetila.

Prikimal sem:

»Kako veste?«

Zarežala se je:

»Ste sploh kaj prebrali v svoji mapi? Prijave so bile možne samo poročenim brez otrok ali samskim in cepljenim. Politika zdravstvene varnosti. Zgolj zaradi tega smo odrešeni tega epidemiološkega, oprostite izrazu, sranja.«

Zasmejal sem se:

»Res smo tega odrešeni, kar je pravo olajšanje. Žuganja oblasti sem se najedel že doma in na obeh potovanjih. Države in navade se razlikujejo, a teženje z maskami, razkužili, od njih smo že skoraj zadeti, je povsod enako. Dlje, kot se vleče ta virusna norija, več imajo od nje nekatere politične opcije.«

Vrnila je kratek nasmeh in nagrbančila čelo:

»Res sem srečna, da sem na tej ladji, kjer nam je to prihranjeno.«

Nejevoljno sem dodal:

»Pravna država in zdrava pamet nista vedno sopotnika. Nacistična Nemčija je bila pravna država. V parlamentu so sprejeli rasne zakone in jih dosledno izvajali. Milijoni so bili pokončani v skladu s pravnim redom. Zadoščeno je bilo pravilom pravne države.«

Zvečer sem opazoval zvezde. Doris je tiho pristopila.

»Je na nebu kaj novega?«

Nasmehnil sem se:

»Škoda, da je telefonska aplikacija neuporabna, a na srečo se malce spoznam na analogno opazovanje zvezd.«

»Res?« je stisnila mojo dlan. »Kam potujemo?«

Hotel sem izpasti pameten:

»Glede na uro,« in spustim pogled na ročno uro, »naš srednjeevropski čas in položaj Severnice,« sem pokazal na svetlo zvezdo, nizko nad nenavadno mirnim morjem. »Tam je sever, torej smo nekako deset stopinj severno od ekvatorja. Glede na položaj Laboda in Škorpionja smo šest ur in pol vzhodno od nas.«

Doris ošine nebo:

»Lahko bi mi asistirali v Čilu. Kar točno si ocenil naš položaj.«

Zamahnil sem z roko:

»Verjetno bi študiral astronomijo ali fiziko, če ne bi bilo očkove firme in zaradi nje sem zaplaval v tehnične vode. Že v vrtcu sem pogled vedno prikoval na jasno zvezdno nebo.«

Vzdihnila je:

»Ja, starši in cona udobja nas definirajo. Si kdaj pomislil, da bi pustil varno pot in sledil svojim željam?«

Odkimal sem:

»Skrbim za petdeset ljudi v utečenem poslu in ni mi vseeno, kaj bo z njimi, če bi firmo prodal. Vest mi ne dovoli, da jih zaradi svojih želja izpostavim morebitnim negotovostim.«

Globoko je zajela sapo:

»Moralni ljudje so v zverinjaku posla precejšnja redkost. Všeč mi je, da sva se našla,« in še trdnjeje je stisnila mojo dlan. Pomislil sem ... *Znanstvenica in poslovnež*.

Nekaj časa sva molčala. V glavi sem premleval pot brez postankov:

»Čudim se, ker že precej časa nisem opazil nobene vlečke od letal. Mogoče se je zgodil nov vsesplošen lockdown.«

Zašepetala je moji zadnji besedi:

»Vsesplošen lockdown? Čisto mogoče.«

»Že vse od Sueškega prekopa se nismo približali nobenemu kopnemu, niti nismo srečali nobene ladje.«

Zazrla se je v temno daljavo:

»Plujemo zunaj koridorjev, saj križarjenje ni zato, da bi srečevali kontejnerske ladje. Plujemo na Konec sveta.«

»Prav imaš,« sem odločno odvrnil. »Grevi štet zvezde,« in jo potegnil do ležalnikov. Za hip sem se prepustil pišu vetra. Ladja je skoraj neslišno rezala valove. Vsaj z vremenom smo imeli srečo. Odkar smo na odprtem morju, še nismo doživeli slabega vremena. Vsi ti dnevi so minevali v skoraj dolgočasni idili brezvetrnega menjavanja sončnih dni in zvezdnih noči. Zadnji lunin krajec je že padel v morje.

Vsak s svojega ležalnika sva zrla v nešteto zvezd. Pravzaprav jih ni nešteto, temveč jih je na nebu naenkrat okoli dva tisoč, v praksi pa za povprečno oko precej manj.

Prekinil sem tišino:

»Kako globoko si najdlje pogledala skozi teleskop?«

»Nekaj milijard let.«

»Torej v čas, preden je na Zemlji nastalo večcelično življenje.«

»Večcelično življenje,« je vzdihnila. »Pravi božji čudež. Zanj se je moralo poklopiti ogromno pogojev. Moji kolegi so do zdaj našli okoli trideset eksoplanetov, ki omogočajo celo boljše pogoje od Zemlje. A to so zgolj špekulacije. Za nas je pomemben samo naš planet. Če ga zafuramo, nimamo kam drugam.«

Globoko sem vdihnil:

»Vsakdo ima samo en dom. Če pomislim na idiote, ki zanikajo globalno segrevanje in znanstvene izsledke pripisujejo nekakšni zaroti levičarjev in liberalcev.«

»Duh debilizma je ušel iz steklenice ...«

Četrty teden potovanja je severnica izginila, a na južnem nebu, navkljub bogastvu svetlih zvezd, ni nobene zvezde vodnice. Južni nebesni pol je praktično prazen.

Začetek petega tedna se je začel malce dramatično. Ravno sem se pripravljaj na odhod v jedilnico, na zajtrk, ko me je presenetil dramatičen ton kapitanovega glasu:

»Drage potnice in spoštovani potniki. Zapluli bomo v hudo neurje, zato se bodo zaradi vaše varnosti zaklenila vsa vrata na prosto. Vsak strah je odveč, saj je ladja zgrajena za nekaj razredov močnejša neurja. Verjetno ne boste čutili niti zibanja. Vabimo vas na različne dejavnosti, seznami so na vseh ekranih. Želim vam prijeten dan.«

Res lepo, me je prešinilo. Pravzaprav je lepo vreme vztrajalo že nenavadno dolgo. Prečkali smo ekvator in že nekaj dni smo pluli okoli pet stopinj južno. Čudil sem se, ker se je ladja dosledno umikala tudi zgolj slutnji kopnega. *Kako ji je to uspevalo na tej geografski širini?*

Z Doris sva se našla v jedilnici. Navkljub zaklepu izhoda na prosto je vladalo precej prešerno vzdušje. Meni pa črv dvoma ni dal miru:

»Kakšno je to neurje, zaradi katerega so zaprli vse lopute na prosto, če se ladja niti ne ziblje? Ob nevarnem neurju bi se morali zibati kot sam hudič.«

Doris je ravnodušno skomignila z rameni:

»Kaj pa vem! Saj je kapitan rekel, da ne bomo ničesar čutili. Ladja ima verjetno sistem za uravnavanje.«

Črviček je še kar opletal:

»Zakaj ničesar ne slišimo?«

Znova mi je odvrnila s skomigom:

»Mogoče ima odlično zvočno tesnjenje. Vprašaj koga.«

Resno sem jo pogledal v zelene oči:

»Pa ga bom,« in poln poguma sem stopil do častnika pri širokih vratih jedilnice:

»Oprostite, gospod. Malce me bega to neurje. Če je res tako hudo, da ne moremo na bazen, zakaj se ladja ne ziblje in ne slišimo nobenih zvokov? Takšno neurje zagotovo ni tiho kot miška.«

Častnik, tedaj opazim živahne zelene oči, naredi vljuden izraz in brezskrbno odvrne:

»Gospod, ta ladja je eno najmodernejših plovil na svetu. Naši sistemi za kompenzacijo valovanja in zvočna izolacija so zadnji krik tehnike. Želite videti, kaj se zunaj dogaja?«

Spogledal sem se z Doris in odločno prikimal. Častnik naju je vodil v intimno TV dvorano z nekaj udobnimi sedeži in velikanskim zaslonom. Smehljajoč je zgrabil daljinec in pojavilo se je grozeče temno nebo, obsijano z neprekinjenimi razelektritvami in plesom razbesnelih valov. Najbolj sta me presunili dve zaporedni križanji veličastnih strel. Tiho sem komentiral:

»Ta ladja je res čudo tehnike ... Kako dolgo bo trajala nevihta? Saj je temno kot v rogu.«

»S palube boste lahko opazovali sončni zahod. Me še potrebujete?« se mu je obraz navihano razpotegnili.

Malce v zadregi sem negotovo odkimal.

»Še naprej uživata v pogledu na nevihto, meni pa oprostita, kličejo me druge dolžnosti.«

»Seveda,« je s kretnjo odvrnila Doris.

Ostala sva sama. Doris je čez nekaj trenutkov prekinila zvok nevihte:

»Malce sumničav si se mi zdel.«

»Nisem še slišal za tako napredno tehniko. Čeprav zunaj besni vihar z dvajsetmetrskimi valovi, se na ladji ne premakne niti vsebina kozarca.«

Prisrčno se je zasmejala:

»Elektronike za dinamično stabilizacijo ladje verjetno ne kupujejo pri tvoji firmi. V tebi ves čas tli duh kritičnega znanstvenika. Dvom, dokler ne vidiš dokaza.«

Mrko sem odvrnil:

»Prej bi rekel duh nejevernega Tomaža.«

Častnik se ni motil. Pol ure pred sončnim zahodom so se odklenila vsa vrata v zunanost. Vsi smo se napolili na zgornjo palubo, bar je oživel in klepet v mnogih jezikih je odgnal misel na neurje. V daljavi, na zahodnem nebu, je sonce razgnalo še zadnje oblake in posijalo na popolnoma mirno morje. Luna se mi je zdela malce visoko za malce čez prvi krajec. Obkrožalo nas je le morje. Nikjer sledu o kopnem. V glavi sem hitro izračunal, da bi morali biti na območju Indonezije, kjer skoraj ne moreš pluti, da ne ugledaš vsaj sledi kopnega, a kapitanu očitno uspeva.

»Konec sveta,« sem vzdihnil. »Če bi prej vedel, da ne gre za marketinško ime

križarjenja, temveč geografsko ime, bi poguglal. Tako pa ...» sem malce kislo prhnil.

»Ko pridemo, bomo videli in vedeli. Kakšen smisel ima kam iti, če o destinaciji vse veš?«

Prikimal sem:

»Se strinjam. Pred tremi leti sem se razšel s punco. Ko sva pred štirimi leti šla na Rodos, je prej prebrskala vse o otoku in potem ves čas tečnarila s podrobnostmi, ki jih je prebrala in se jezila, če je bilo kaj drugače, kot je našla na internetu ali knjigah iz knjižnice. Dopust je izgubil ves smisel čarobnega odkrivanja tujega kraja. Ker je to vedno počela in še kaj bi se našlo, kar naju je razdvajalo, sem ugotovil, da nisva za skupaj. Všeč mi je, da sva končala s prijateljskim razhodom. Nobene zamere ali jeze, le en drugemu obet za vse najboljše.«

»Tudi razhod s partnerjem pokaže na to, kakšen človek si. Temu rečem kultura razhoda. Tudi meni je zveza spodletela. Tip se ni strinjal z mojimi delovnimi tedni v Čilu. Lepo sva si segla v roke in rekla hvala lepa za minule lepe trenutke in si zaželela srečo.«

Sonce je padlo v ravni vodni horizont in mrak je hitro napredoval. V tropih se stemni v dobre pol ure. Prižgale so se prve zvezde. Najbolj me je presunil čudoviti Južni križ z bližnjim Kentavrom in Soncu najbližjo zvezdo Alfo.

»Misliš, da okoli Alfe Kentavra kroži planet z nam podobnimi zvedavimi bitji?«

»Alfa je dvozvezdje rumene zvezde, malce svetlejša od Sonca in nekaj šibkejše oranžne zvezde.«

»Kaj pa Proxima?«

»Rdeče pritlikavke so neprimerne za podporo življenju. Območje zlatolaska je preblizu zvezde.«

»Prebral sem, da so oranžne pritlikavke najboljše za podporo življenju. Območje zlatolaske je dovolj daleč od zvezde, ki je stabilna in dolgoživa, torej je čas za kar nekaj zaporednih vesoljnih potopov in vnovičnega vznika življenja.«

Zasmejala se je:

»Aliene lahko pričakujemo z zvezde, ki ima pred sabo še daljši življenjski vek od našega Sonca. Scenarij Vojne svetov ali Dneva neodvisnosti sta precej nerealni opciji.«

»Če je kdo sposoben prepotovati tisoče svetlobnih let, tega ne bo storil, da bi se vojskoval z nami.«

»Pameten kolonizator mora samo počakati še nekaj desetletij, da kar z lastno kratkovidno neumnostjo očistimo svet virusa človeštva. Ne bo jim treba početi, kar mi počnemo, da na poljih uničujemo plevel in škodljivi mrčes.«

Globoko sem vdihnil in se znova zazrl v Južni križ:

»Mi smo plevel in škodljivi mrčes tega sveta.«

»Mogoče vesoljski kmet čaka, da plevel sam odmre.«

Navihano sem dodal:

»Mogoče so vesoljski zavojevalci med nas poslali specialce, zamaskirane v ljudi, ki forsirajo potrošništvo in rabo fosilnih goriv.«

Noč je zagrnila nebo. Potniki so se počasi vrnili v notranjost ladje. Meni se nikamor ni mudilo. Oprezal sem za morebitnimi lučmi v daljavi. Na svoj poseben način sem hlepel po stiku s sledovi človeštva. Doris je opazila to mojo skrito strast:

»Še kar iščeš sledove človeške prisotnosti?«

Neopazno sem prikimal:

»Bega me ta odsotnost vsaj drobcenega znaka človeštva. Kot astrofizičarka veš, da so na nebu umetni sateliti, ki kot naključni popotniki sekajo nebo. Doma sem na jasno noč v roku dveh ur videl vsaj enega ali dva. Tokrat še nobenega, pa sva kar nekaj noči prežдела pod jasnim nebom. Tudi letalskih vlečk ni. Zagotovo bi nas obvestili, če je kakšen novi lockdown.«

Stisnila se je obme:

»Zakaj bi nas vznemirjali, če se je res zgodil? Saj se nas to ne tiče. Kaj ni lepo, da smo osvobojeni vsakodnevnih novic? Tukaj ni politike in tračev, smo samo mi in naša pot na Konec sveta.«

Moral sem ji dati prav:

»Res je. Kaj me briga, kdo bo zmagal na volitvah! Kaj hočejo tisti protestniki? Sem res nesramni kapitalist, ker imam zaposlene, ki jim odrejam plače? Za del ene politike sem pohlepní zlođej, a za druge sem dedič totalitarizma, ker je bil moj ded funkcionar v prejšnjem režimu. Ljudstvo naseda bizarnim teorijam zarote, a lopovi in prevaranti se drenjajo pri javnem koritu. Še ploščato Zemljo bi prej požrl kot blodnje, da je 5G omrežje generator širjenja okužbe virusa, ki ga je po nalogu nekakšnih svetovnih vladarjev na Kitajskem ustvarila Batwoman. Groza.«

Doris se zasmeji:

»Batwoman. Baje so mnogi naročali njene netopirske usluge, a se zdaj posipavajo s pepelom. Povprečni um raje verjame neki zaroti in tako najde opravičilo za lastne neumnosti in strahove.«

Spomnil sem se neumnosti o maskah:

»Kot je tista o maskah, ki s pomočjo 5G programirajo nesrečnega nosilca, da je poslušen desničarski vladi.«

»Najboljše gnojilo idiotizma je manipulacija. Ko vidiš gledanost resničnostnih showov in padec bralne kulture, začneš verjeti vsaj delu teh teorij zarot.«

Tiho sem odvrnil:

»Informacije na dosegu klika so povod za epidemijo umske paralize in politične demence. Ljudje imajo samo minutni spomin in se odzivajo samo še na bombastične enovrstičnice. Če človeka zasuješ z informacijami, zanj to postane šum in otopi. Mojstri medijske manipulacije to dobro vedo.«

Dvignila je pogled proti zvezdnemu utrinku, ki je hitel proti vzhodu:

»Lepo si dejal, epidemija umske paralize. Zraven je še nezaupanje in sovraštvo do znanosti in znanstvenega dojemanja sveta. Ko ne-fizik reče doktorju fizike, da nima pojma o fiziki in mu očita, da je plačanec kapitala, je to še zadnji žebelj na krsto dobe razuma. Prihajajo doba mračnjaštva,« in vzdihne. »Digitalnega mračnjaštva.«

Repatica je izginila nekje za vzhodnim horizontom.

Ladja je suverena rezala mirno morje. Doris je menila, da bomo do končne destinacije prišli čez nekaj dni. Opazil sem mrzličnost tudi pri ostalih potnikih. Veliko časa so preživeli na palubi z bazenom in pri baru debatirali o skorajšnjem cilju plovbe. Pridružil se nama je mlad par iz Rusije. Kot skupni jezik smo določili kar angleščino. Ivanka in Miša sta prihajala iz majhne vasi blizu Moskve.

Takoj sta mi bila všeč. Miša si je rezal kruh kot družinski zdravnik, a Ivanka je službovala v Kremlju.

»Kako sta naletela na to potovanje?«

Spogledala sta se in na Ivankino kimanje je Miša odvrnil:

»Na mailu naju je čakala ponudba. Nisva oklevala.«

Doris je zanimalo:

»Vesta kaj o Koncu sveta?«

Ivanka je odkimala:

»Nič. Šele na ladji sva izvedela, da po pobiranju drugih potnikov plujemo na končno destinacijo brez postankov. Čudno je, ker do zdaj nismo videli niti sledu kopnega in smo brez signala.«

Vskočil je Miša:

»Ob vsej tej tehniki ...«

Pristopil je Karel iz Nemčije:

»Mobilni signal bi zlahka dobili preko satelita. Vprašal sem prvega častnika, a mi je pokazal klavzulo, da se strinjamo z odsotnostjo neprekinjene povezljivosti. Zakaj smo sploh brez signala? V čem je štos?«

Spogledal sem se z Doris:

»Vsaj nimamo motenj. Kaj bi počeli, če bi imeli mobilni signal? Tapkali bi po telefonih, šerali posnetke praznega morja in čas izgubljali na lajkah in ostali digitalni krami. Prav nič ne pogrešam povezanosti s svetom, saj je svet z mano povezan samo toliko, da iz mene brije norca.«

Miša in Ivanka sta prikimala, tudi Doris je kimala, na koncu se je strinjal tudi Karel:

»Šele zdaj, odklopljen od informacijske popkovine, čutim, da sem nekako odrešen suženjstva vsakodnevnemu lajkanju, šeranju in komentiranju.«

Napotili smo se v bar in si privoščili pijačo. Glasno sem izrazil svoje občutke:

»Namesto nepotrebnih digitalnih neumnosti raje šerajmo pijačo,« in dvignil kozarec.

Nazdravili smo si in to še dvakrat ponovili, da se je res prijelo.

Miša je prekinil trenutke molka:

»Naša končna destinacija je precej blizu.«

Karel je dodal:

»Pričakujem sanjsko plažo s palmami in barom.«

Vzdihnil sem:

»Plaža ...«

Barman nas je opazoval in se smehljaj. Vskočila je Doris:

»Vprašajmo barmana.«

Vsi se strinjamo in Ivanka ga ogovori:

»Vi gotovo niste prvič na tem križarjenju. Kakšna plaža je na Kraju sveta?«

Barman se je namuznil:

»Tam je marsikaj enkratnega.«

Ivanka je vrtala:

»Zanima nas plaža. Je peščena ali mogoče skalnata?«

Barman je skomignil z rameni in se poskušal izogniti natančnemu odgovoru:

»Kmalu bomo prispeli in vam nočem vzeti presenečenja.«

Znova smo se posvetili pijačam. Ozrl sem se v zvezdno nebo, posuto z zvezdami.

Kapitan v slavnostni uniformi je stopil pred mikrofona. Brezhibno obrezane brčice, malce že osivela brada in natančno urejena frizura so poudarjali njegovo pomembnost:

»Drage potnice, dragi potniki, kmalu bomo na naši destinaciji. Tedni praznega in mirnega morja z eno drobno nevihtno motnjo se bližajo svojemu koncu. Vsi nestrpno pričakujete Konec sveta. Zagotovo bi mnogi poguglali, če bi vedeli, da gre za dejansko lokacijo. Danes je zadnji ples. Tudi naši glasbeniki si zaslužijo malce počitka.«

Vsi smo zaploskali. Zvok aplavza je odmeval in glasbeniki so vstali in se priklonili. Kapitan je nadaljeval:

»Žal nam bo vremenska prognoza za jutri dopoldne zaprla zunanje palube. Zagotavljam vam mirno plovbo in že opoldne boste lahko znova uživali v zunanjem bazenu in baru.«

Spogledal sem se z Doris:

»Še ena nevihta.«

Mehko je odvrnila:

»Upam, da ne boš težil častnikom.«

Zarežal sem se:

»Mogoče bom šel gledat prenos. Se mi bo vsaj nekaj dogajalo.«

»Nejeverni Tomaž do konca,« je prhnila in ob prvih taktih glasbe sva se podala na plesišče.

Že pred zajtrkom so nas obvestili o zaklepanju vseh izhodov. Doris sem navdušeno potegnil s sabo:

»Greva gledat nevihto.«

Malce me je upočasnila:

»Kaj misliš, da boš videl?«

Malce nervozno sem odvrnil:

»Vsaj nekaj se bo dogajalo.«

Sledila mi je do video dvorane, kjer ni bilo nikogar.

Zazrl sem se v besenje narave. Tedaj me je prešinilo. Popolnoma enako dvojno križanje strel. Takšnih naključij ni. Oblil me je mrazeči pot:

»Si videla? Kakšna je verjetnost, da se pojavita dva identična križanja strel?«

»O čem govoriš?«

Komaj sem umiril dihanje:

»Tole ni prenos, temveč posnetek in ...«

Doris me je prijela za roko:

»O kakšnem posnetku govoriš?«

Mrzlično sem razlagal:

»Sicer ne vem, kaj se dogaja, a tu že drugič predvajajo isti posnetek neurja.«

Zarezala se je ob moji vročilni razburjenosti:

»Daj no, ne bodi smešen. Pojdi s to teorijo zarote do kakšnega častnika in vrgli te bodo v morje, da se malce ohladiš.«

Dobil sem idejo. Nagrbančil sem čelo in se nagajivo zarežal:

»Že vem, kaj bom,« in urno zapustil dvorano. Doris mi je nejevoljno sledila:

»Kaj boš?«

Odsekal sem:

»Glej in se uči. Čaka te demonstracija praktične fizike,« in odločno sem odkorakal do svoje kabine. Molče mi je sledila. V toaletni torbici sem imel vžigalnik. Prijela se je za glavo:

»Kaj hočeš narediti?«

»Boš videla,« sem odločno odvrnil in stekel proti loputi za izhod na palubo.

Opredno sem si ogledal mehanizem.

»Kaj boš z vžigalnikom? Naredil požar? Ne nori!«

Nisem je poslušal. Našel sem, kar sem iskal, prižgal vžigalnik in plamenček približal očesu senzorja. Minilo je nekaj sekund, a nobenega odziva. Doris me je hotela potegniti za roko:

»Nehaj. Lažni alarm je kazniv.«

Nisem se zmenil za njene besede. Že sem hotel odnehati, ko so se vklopile rdeče utripalke in loputa se je odklenila.

Pogledal sem Doris, ki je zgroženo odkimala. Odrinil sem loputo in stekel po stopnicah. Moral bi čutiti bučanje viharja in vonjati aromo razbesnega morja. A namesto tega me je obilil mavrični preliv. Še odločneje sem se pognal in očaran obstal na prvi palubi. Namesto neba se je prelival cel barvni krog. Presunilo me je kot olje mirno morje. Kaj takšnega ... Kje je sonce? Tudi nebesnega svoda ni. Neverjetno! Začutil sem prisotnost. Ozrl sem se. Zagledal sem nič kaj pretreseno Doris.

»Si videla? Tole zagotovo ni navadno neurje.«

Stopila je čisto predme in nenavadno hladno odvrnila:

»Seveda ni. To je Shepard-Higginsovo polje. Gre za fazno ukrivljanje vesolja, ki ga je Clay Shepard odkril bolj po naključju. Higgins je namočil vanj prste, a se je hitro umaknil. Njegovo ime je ostalo zaradi briljantnih matematičnih rešitev, ki so Sheparda pripeljale do uspešnega zaključka raziskav.«

»Povej mi laično.«

Rahlo se je nasmehnila:

»Gre za energije, ki ustvarjajo iluzijo znatnega dela veljavne fizike in zlasti njenih omejitev.«

Hitro sem povezal dva in dva:

»Zdi se mi, da o tem križarjenju veš več, kot si pripravljena povedati.«

»Saj ni kaj za povedati. Čez dva dni se boš sam prepričal.«

»O čem?« me je pretreslo.

»Vidiš še koga drugega, ki bi iskal pot na palubo? Moj nejeverni Tomaž,« je vzdihnila.

»Povej mi kaj o tem polju,« sem rahlo dvignil glas, »saj si astrofizičarka.«

Namenila mi je nasmeh, ki razoroži in ustavi ciklon besed:

»Vse ti bo jasno ravno na zgornji palubi. Stregli bodo pijačo in orkester bo igral.«

V sebi sem znova seštel dva in dva. Konec sveta. O moj bog ...

Pri druženju z Mišom, Ivanko in Karlom, ki si je medtem našel družico Anastazijo, sem molčal o svoji izkušnji.

Dva dni kasneje, na dan prispetja na cilj, se pri zajtrku pred najino mizo pojavi prvi častnik Leo Morgan. Rahlo se je priklonil in mi izročil zapečaten ovojnik:

»Gospod Kovač, to je osebno kapitanovo pismo.«

Prikimal sem, častnik se je obrnil na peti in odhitel dolžnosti naproti. Doris me je zaupljivo pogledala, odprl sem pismo, izvlekel umetelno oblikovan list in ga hitro preletel, prikimal in poiskal Dorisine zelene oči:

»Zdi se mi, da že veš, a ti vseeno povem. Prejel sem kapitanovo vabilo, ki

pričakuje, da bom prihod na cilj dočakal v njegovi družbi.«

Ustnice se ji razležejo v nasmeh:

»To je odlična novica. Očitno ceni tvoj vztrajno kritični duh.«

Zožil sem pogled:

»Nekaj mi govori, da boš tudi ti prisotna.«

Prikimala je:

»Pronicljiv do konca.«

Kapitan naju je pričakal udobno potopljen v fotelju. Zelene oči je živahno dvignil proti nama. Opazil sem, da v kajuti ni računalnika ali kakšne druge sodobne tehnologije. Ko sva vstopila, je spretno skočil na noge in nama ponudil roko. Čutil sem njegov krepki stisk. Usmeril naju je na sedeže za lično trikotno oblikovano klubsko mizico s steklenico iz brušenega kristala, napolnjeno z neko rumeno tekočino. Na vsaki strani mizice je čakal kristalni kozarček.

»Kar sedita! Kar sedita,« nama je ponudil udobna fotelja. Brez besed sedeva, pravzaprav se potopiva v mehko, enako stori še sam in napolni vse tri kozarce:

»Ko pije kapitan, pijejo vsi,« se je nasmehnil.

»Gospod kapitan, ne vem, s čim sem si zaslužil to čast? Zagotovo ne z majcenim vandalizmom v času vaše drobne nevihtne prevare.«

Kapitan se je kratko spogledal z Doris in ohranil dobrodušni nasmeh:

»Ravno ta vaš majceni,« in še razširil nasmeh, »vandalizem vas je pripeljal v mojo kabino. Res bistro. Izkoristili ste protipožarni sistem, da bi potešili svojo radovednost in,« za trenutek mu je beseda zastala, »ene dvome odpihnili z drugimi.«

Z malce zadrege sem odvrnil:

»Verjetno ne bi pomislil na ta,« poudari, »vandalizem, a statistika nasprotuje pojavu dveh enakih križanj strel v dveh različnih nevihtah. Potem sem postal še posebej pozoren in sem opazil še popolnoma enak preloma vala. Od nekdaj sem dober opazovalec in sem spregledal vaše pretiravanje z video dramo.«

Kapitan je obdržal nasmeh:

»In takoj ste bili prepričani, da predvajamo fake video?«

Odločno sem prikimal:

»Brez dvoma. Že po prvem kvazi neurju sem slutil, da ni bilo vse čisto pristno, zato v drugo nisem zamudil priložnosti in pozorno opazoval video in ... Voila! Takoj sem se odločil, da se osebno prepričam. Moje podjetje prodaja tudi mehanizme za samodejno odklepanje vrat v primeru požara. Kar nekaj podjetij ima požarna vrata z našim sistemom. Če senzorji zaznajo požar, se vrata samodejno odklenejo. Zakaj bi tu bilo drugače?«

Kapitan se zresni:

»In z navadnim vžigalnikom ste pretentali precej sofisticiran sistem.«

Ponosno sem prikimal.

Resno je nadaljeval:

»Kaj ste pričakovali, ko ste odrinili loputo?«

»Nisem gojil nobenih posebnih pričakovanj, a sem vedel, da ne gre za neurje.

Želel sem vedeti. Niti sanjalo se mi ni, kaj natančno sem opazoval, a neurje zagotovo ni bilo. Gospodična Doris mi je potem razložila, da gre za nekakšen fizikalni pojav.«

»Pa zdaj veste?«

»Povedala je teorijo o nekakšnem polju, a ne vem, kaj naj z njo. Zagotovo pa Konec sveta ni neka plaža z barmanom v bambusni hišici. Konec sveta je dejansko konec nečesa.«

Kapitan se je spogledal z Doris:

»Veste, koliko ljudi je sredi zaprtja palube s trikom našlo pot na palubo in uzrlo resnici v oči?«

Odkimal sem.

Kapitan je suvereno odvrnil:

»Vi ste prvi.«

»Prvi?« mi je knedl zastal v grlu.

Kapitan je odločno dodal:

»Danes je zelo malo pozornih ljudi. Skoraj vsi se pokorijo pravilom in verjamejo dovolj suverenim opozorilom. Kritični duh, ki želi jasne dokaze in je pravila pripravljen sprejeti le, če je prepričan v njihov smisel, je danes izredno redka dobrina. Vi ste eden od teh intelektualnih biserov.«

Komaj sem zajel sapo:

»Ne verjamem, da sem kaj poseben intelektualni biser. Nimam neke akademske kariere, ki bi izklesala moj intelekt.«

Kapitan me pozorno opazuje, zvrne kozarček in midva mu slediva. Znova natoči pijačo:

»Akademska kariera ni pogoj za vrhunski intelekt. Ključna sta kritična drža in razumska ocena stanja. Vso svojo odraslo dobo se niste zaprli v informacijski mehurček in životarili v njegovih ozkogledih mejah. Vsako svojo odločitev sprejemate na osnovi razumskega razmisleka,« in se spogleda z Doris.

Hitro sem ugotovil dejstva:

»Verjetno bo zame Konec sveta drugačen od destinacije drugih potnikov.«

Kapitan veselo odvrne:

»Malce pa res.«

»Kaj pa Doris?«

»Ona vas je našla.«

»Našla?«

Kapitan se zahihita:

»Dogodki se nam zdijo naključni samo zato, ker ne poznamo vseh izhodiščnih vrednosti in potem ne moremo izpeljati izračuna končnega stanja, temveč nas to presenetiti. Naključje je otrok nepopolnega znanja. Saj vaju ne preganjam, a do destinacije je slabih deset minut. Najbolje bo, da doživita resnični Konec sveta. Kot moja gosta,« in prime čašo. »A najprej izpraznimo čaše.«

Potlačil sem svoje dvome in nazdravil z dobrodušnim možakarjem in žensko, s katero bi lahko preživel ostanek življenja. Naključje?

V spremstvu kapitana sva z Doris stopila na zgornjo palubo. Orkester je že igral nek šlager. Vso so imeli v rokah pijače in barman je imel polne roke dela. Pomahal sem Miši, Ivanki, Karlu in Anastaziji. Nebo je bilo brezhibno modro, sonce je sijalo skoraj navpično, obkrožalo nas je neskončno mirno morje, kot bi pluli po modrem olju.

Vse oči so se naenkrat obrnile v nas. Kapitan naju je zapustil in se elegantno povzpел na oder in iz rok dirigenta prevzel mikrofona:

»Destinacija, ki je dala ime našemu križarjenju, Konec sveta, je tik pred nami.«

Med gosti je završalo. Vse oči so se uprle nekam proti vzhodnemu horizontu. Nekateri so se začeli glasno spraševati o cilju. Spogledal sem se z Doris in se rahlo nasmehnil, ona je zašepetala dve besedi – Shepard, Higgins, a polje sem sam dodal. Pristopili so Ivanka z Mišom in Karel z Anastazijo. Ivanka je prva hlastno vprašala:

»Kako je bilo pri kapitanu? S čim sta si zaslužila čast sprejema?«

Doris me je odrešila in hitro vskočila:

»Vljudnostno vabilo. Kapitan tradicionalno pred koncem poti naključno izbere kakšen par in poklepeta z njim.«

Olajšano sem zavzdihnil. Karli nas sumničavo premeri:

»Čudna navada. Kapitan pravi, da smo pred ciljem, a še vedno vidim samo raven horizont.«

»Kje je ta Konec sveta?« je Anastazija rahlo nestrpno prestopala, tudi Miša in Ivanka prikimata v pričakovanju odgovora.

Nisem si mogel kaj, da se ne bi nasmehnil. Ivanka me je srepro ošinila:

»Verjetno vama je kapitan kaj rekel. Če smo tik pred destinacijo, bi že morali videti otok.«

Orkester je igral star pocukran šlager *Arrivederci Roma*. Razlegel se je kapitanov glas:

»Na vzhodu ... Tam je Konec sveta. Kar smo obljubili, to boste vsak hip dobili.«

Zazrl sem se v kapitana. Konec sveta ...

Opazil sem, da je pred ladjo vse manj mora in vse več neba. V oči mi je padel povečan tok. Doris me je stisnila za roko. Nekateri potniki za mano so kmalu opazili to zmanjkovanje morja.

Bolj zase sem zašepetal:

»Še ena od teorij zarote se je uresničila.«

Mlajši par pri baru se je onesvestil. Pojavili so se reševalci in se sklanjali nad njima. Doris je prhnila:

»Prevarala sta kontrolo. Nista cepljena.«

Debelo sem pogledal:

»Kaj ima cepljenje s tem?«

»Cepivo vsebuje nanočipe, ki telo varujejo pred nevtralizacijo energij Shepard-Higinsovega polja. Vedno se najdejo takšni, ki poskusijo obiti sisteme. Potem pa pride to.«

Prešinilo me je ... Uresničitev še ene teorije zarote.

Obe negibni telesi položijo na nosila in hitro odnesejo. Kapitan dvigne glas in preglasi orkester, ki malce utiša:

»Na vsakem križarjenju koga položi v posteljo razburjenje in malce preveč pijače. Cilj je tu,« in orkester nadaljuje z glasbeno spremljavo prihoda na cilj.

Potniki so vse bolj nemirni. Horizont je vse bližje, a na njem ni pričakovanega kopnega.

Ivanka, Miša, Karel in Anastazija svoje vznemirjenje komentirajo v polomljeni angleščini.

Horizont se je zarisoval tik pred ladjo. Nekatere je zgrabila panika. Kapitan je glasno zaklical:

»Dragi gostje, panika je popolnoma nepotrebna. Predajte se enkratnemu doživetju, izkušnji Konca sveta. Doživite nekaj, česar ne bi smeli glede na to, kaj so vas prepričevali celo življenje. Kmalu bo pod ladjo zmanjkalo morja. To ni nič posebnega, dosegli smo najvzhodnejši rob zgornje zemeljske plošče.«

Tišino je razbijal le orkester. Nenavadna tesnoba je prekrila palubo. Še orkester je stišal svoje muziciranje. Z Doris sva se prebila na rob ograje. Morja je že skoraj zmanjkalo. Pogledal sem v nebo. Čudovita modrina. Kako veličasten prizor.

Tedaj se je zgodilo. Ladja je zaplula v praznino jasne modrine. Morje se je z mogočnim slapom zlivalo preko roba na drugo stran plošče. Obkrožala me je modrina.

Spogledal sem se z Doris:

»Uresničila se je še ena, ultimativna teorija zarote.«

Doris je zašepetala:

»Ultimativna šele prihaja.«

Prešinilo me je. *Ultimativna* ... Oblil me je hladen pot. Spogledal sem se s kapitanom.

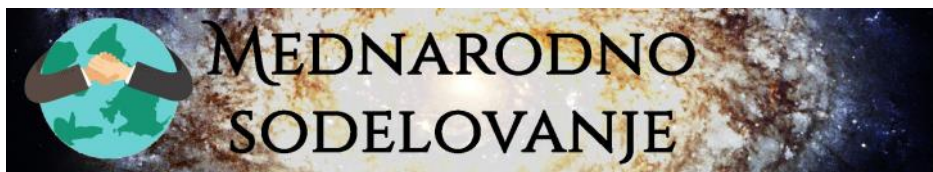
DOGODKI IN ODMEVI

Dogodkovni uvodnik

Koronsko sproščanje je prineslo dragoceno svežo kri v življenje ljubiteljev kulturnih prireditev. Skoraj smo že pozabili, kako so videti normalne kulturne prireditve brez takšnih in drugačnih omejitev. Tu mislim na maskiranje, pranje z razkužilom do meje zadetosti in seveda, to bom pogršel, blodnje teoretikov zarot o poreklu virusa, cepivih in podobnem. Ljudstvo se je nekako sprijaznilo na življenje z virusom, ki je še vedno tu, a se delamo, da ga ni. Pravzaprav smo zaživelili novo normalnost, postali smo bolj ali manj prekuženi in zato je manj možnosti za vnovičen dramatičen epidemiološki scenarij.

Celjsko literarno društvo je sodelovalo na nekaterih pomembnih dogodkih, namenjenih fantazijski umetnosti. V nadaljevanju vam uredništvo ponuja hitri fotografsko obarvan prelet.

44. Konvencija znanstvene fantastike Sferakon – Zagreb (Hrvaška), 14. maj 2022

Najprej za slovenske bralce nekaj besed o tem, kaj je Sferakon. V Zagrebu že od leta 1976 obstaja društvo za znanstveno fantastiko Sfera, kar je zavirljiva tradicija. Bistvo društva je literarna dejavnost, ki se je skozi leta razširila na vse dejavnosti, povezane s fantazijsko književnostjo (fantazija, znanstvena fantastika, nadnaravni horor). Pomembno je tudi delo z mladimi, kjer dosegajo zavirljive rezultate. Društvo je ves čas močno vpeto tudi v mednarodno sodelovanje in Celjsko literarno društvo je redni gost že od 2016.

Društvo izdaja dve literarni reviji, Parsek in UBIQ. Reviji se ločita po ciljni publiki in namenu. Poleg revij izhajajo tudi tematske zbirke ob vsakoletni konvenciji Sferakon, ki se pod tem imenom odvija od leta 1978.

Konvencija je takoj postala mednarodna in takšna ostala do danes. Društvo Sfera je vpeto v mednarodno okolje, saj je že večkrat organiziralo evropsko konvencijo Eurocon, nazadnje leta 2012, kjer se je prvič formalno pojavila tudi Slovenija (Bojan Ekselenski in Andrej Ivanuša). Kot zanimivost - V nekih drugih časih (1983) je Eurocon potekal v Cankarjevem domu, dobitnik ene od evropskih nagrad je bil Drago Bajt.

Misija celjskega literarnega društva na Sferakonu

Po dvoletnem koronskem zasilnem bivanju na prostem se je Sferakon vrnil na svoje običajno mesto, v akademsko okolje FERI Zagreb.

Ekspedicija Celjskega literarnega društva v postavi Andreja Ivanuša in Bojana Ekselenski se je udeležila sobote, osrednjega dneva konvencije.

Konvencija je znova zadihala kot v starih časih. Različna društva, knjigarne, antikvariati, umetniki in drugi, ki so tako ali drugače povezani s fantazijo, so pokazali svoje delo. Prisotnih je bilo tudi več gostov iz tujine.

Izjemna je bila tudi ponudba predavanj, panelov, promocij in okroglih miz. Vse tri dni konvencije so prireditve potekale sočasno na več lokacijah. Iz Slovenije je aktivno nastopilo samo Celjsko literarno društvo, ki je v zadnjih letih edini stalni udeleženec konvencije.

Bojan Ekselenski je v soboto ob 16. uri predstavil Superno, edino slovensko revijo za fantazijo, in Fanfest, slovenski, pravzaprav mednarodni, festival fantazijske književnosti. Predstavitve je potekala v sproščenem vzdušju, pogovoru o tem, kako lahko na festivalu sodelujejo tudi avtorji, ki jim slovenščina ni materni jezik. Posebej je bila omenjena tudi antologija sodobne slovenske fantazije, ki bo izšla v srbsčini in slovenščini in bo na voljo v celotni regiji. Interes zanjo je velik, saj prinaša pomemben prispevek k promociji slovenske književnosti v bližnjih državah regije.

Bojan je bil malce presenečen, ker se na Sferakonu ni pojavil nihče, ki bi predstavil sorodne slovenske prireditve. Hrvaška je, konec koncev, sosednja država z izredno močno in v mednarodno okolje vpeto ljubiteljsko in ustvarjalno skupnostjo.

Celjsko literarno društvo je svojo vpetost v mednarodno sodelovanje na področju fantazije poudarilo tudi s tem, da so na stojnici društva sodelovali Refesticon iz Črne gore in Regia Fantastica iz Srbije.

Na konvenciji se je dogajalo toliko tega, da je nemogoče vse popisati. Najbolj je v oči padel Cosplay, oblačenje v priljubljene fantazijske like. Na prireditvenem prostoru so bile vse mogoče preobleke in mnoge so občudovanja vredni izdelki.

Pomemben del konvencije je tudi podelitev tradicionalnih nagrad Sfera za različne literarne kategorije (miniatura, kratka zgodba, zgodba, novela in roman). Izredno pomembne so tudi nagrade za najmlajše, imenovane Sferica.

Konvencija je seveda mednarodna, takšna je bila tudi sestava gostov.

Francesco Verso je italijanski pisatelj, urednik in prevajalec. Za svoje delo je prejel številne nagrade in v svetovni fantastiki pušča pomemben pečat.

Brian Muir je med najbolj znanimi filmski industriji, čeprav je med laiki precej neznani. Njegova specialnost je kiparstvo in modelarstvo, poskrbel je za videz mnogočesa, naj omenim le danes slavno skulpturo Dartha Vaderja. Veliko tega, kar vidimo v filmih, je izpod njegovih prstov.

Fellight Cosplay je umetniško ime belgijske cosplayerke in umetnice, ki s svojimi cosplay opravami vedno osuplja. Na cosplay tekmovanju na Sferakonu je sodelovala kot sodnica.

Sferakonski utrinki ...

8. Konvencija Na meji nevidnega – Ljubljana, 21. maja 2022

Konvencija Na meji nevidnega se odvija od leta 2013 v Ljubljani. V letih 2020 in 2021 je konvencija zaradi svoje narave odpadla, tako da smo letos imeli 8. izvedbo. Organizira jo **KUD Šmaug** iz Ljubljane. NMN izhaja iz t. i. Comic Con dogodkov, ki so se v Evropo razširili iz ZDA in VB. Srčika dogodka je cosplay, oblačenje v kostume junakov fantazijskih stripov, igranih in animiranih filmov, animejev ter računalniških iger. Vsakokratna konvencija priredi tudi tekmovanje, kjer cosplayerji tudi interpretirajo like, v katere se preoblečejo. Nagrade gredo najboljšim interpretacijam in preoblekam. Cosplay v zadnjem času spremlja cela industrija, tudi v Sloveniji imamo na tem področju nekaj ponudbe.

Letošnji NMN se je odvijal na Gospodarskem razstavišču, ki je idealni prostor za takšne dogodke. Poleg cosplaya so bila tudi razna predavanja in delavnice. Na osrednjem prizorišču so se predstavili vsi, ki kaj ponujajo v svetu fantazije ali vsaj približno sodijo sem. Tako je bilo ogromno ponudbe, od igrač do knjig. Tu pa pridemo do udeležbe Celjskega literarnega društva.

Celjsko literarno društvo na NMN

Celjsko literarno društvo sodeluje že od leta 2017, a prej sta sodelovala Bojan Ekselenski in Andrej Ivanuša kot založnika in avtorja.

Letošnja zasedba CLD je bila dovolj številčna. Sodelovali so Mateja Mohorko, Ivan Šokić, Bojan Ekselenski in Andrej Ivanuša. Na stojnici smo promovirali predvsem Supernovo in možnosti objave za domače avtorje.

Na stojnici se je ustavilo ogromno ljudi, saj smo imeli bogat opus ustvarjanja. Tako je imelo CLD na stojnici med drugim otroško slikanico **Frčafela in hmelj** od Mateje Mohorko, distopijo **Branik svobode** (prevedel je Ivan Škokić), zbirko zgodb za otroke **Lešnikarji** od Andreja Ivanuše in mozaik roman **Kreditni usode** od Bojana Ekselenskega. Seveda so osrednje mesto zavzemale zadnje tri številke Supernove.

Zadovoljno smo ugotovili, da izdajanje vsaj malce resnejše fantazijske književnosti, končno, ni več domena zgolj pogumnih samozaložnikov. Tako je bilo na stojnici Sanje in zlasti Primusa videti dela slovenske ustvarjalnosti. Vsekakor je to dober znak za razvoj slovenske fantazije in obet nadaljnjega profesionalnega angažmaja resnih založb. Kakovosten razvoj fantazijske književnosti, navkljub trudu samorastniških entuziastov, ne more temeljiti zgolj na samozaložniških ljubiteljskih projektih. Tudi po tej plati se slovenska književnost približuje razvitejšim.

**Glasbena
šola Celje**

110 let
JAVNEGA GLASBENEGA
ŠOLSTVA V CELJU

10. Refesticon – Bijelo Polje (Črna gora), 23. do 26. junija 2022)

V Črni gori, natančneje v Bijelem Polju, mestu na severu države, se je od 23. 6. do 26. 6. odvijal Refesticon, mednarodni festival fantazijske književnosti. V njegovi deseti iteraciji sta se festivala, kot vabljeni gosti, udeležila tudi Bojan Ekselenski in Andrej Ivanuša. Oba sta bila tudi izbrana avtorja v festivalski zbirki »Putnik« (Potnik).

Festivalsko dogajanje je bilo v izredno slikovitih prireditvenih prostorih »Kuća Rista Ratkovića – sedež JU Ratkovićeve večeri poezije«.

Četrtek je bil posvečen mladinski fantazijski književnosti in festivalskemu razpisu za črnogorsko osnovnošolsko in srednješolsko mladino. Najboljša dela so zbrali v zbirki »Putovanja« (Potovanja). Tema je bila potovanje skozi čas. Zbirko in izbor je predstavil predsedujoči žirije, dr. Blagoje Vujisić.

Zvečer je bila uradna otvoritev festivala. V uvodnem nagovoru je bila poudarjena izredno pomembna vloga festivala pri prepору in mednarodni prepoznavnosti črnogorske fantazijske književnosti.

V soboto dopoldne so se zvrstile predstavitve avtorjev/-ic in knjižnih del. Prvi del je še potekal na prostem, potem je, zaradi vročine, sledila selitev v notranjost, v spodnji prireditveno-razstavni prostor.

Večer se je začel s predstavitvijo festivalske zbirke »Putnik« (Potnik). Festivalska tema je bila »potovanje skozi čas«. Najprej je mednarodna žirija v sestavi Adnadin Jašarević (BiH), Mirko Grdinić (Hrvaška), Dragan Popadić (Črna gora), Goran Skrobonja (Srbija) in Blaga Žurić (Črna gora) (na predstavitvi sta sodelovala Adnadin Jašarević in Dragan Popadić) opisala svoje delo, predvsem način izbiranja. V zbirko je bilo izbranih 24 zgodb in po besedah g. Jašarevića je bil izbor izredno zahteven zaradi količine prispelih del.

V nadaljevanju so se predstavili vsi prisotni avtorji in avtorice. Sodelovala sta se tudi člana Celjskega literarnega društva, Andrej Ivanuša in Bojan Ekselenski. Pred polnim avditorijem sta predstavila sebe in svoji zgodbi (Andrej Ivanuša – Prapočetak života (Pražetec življenja) in Bojan Ekselenski – Terorist). Njuna uvrstitev je bil kar majhen podvig, saj sta svoja dela poslala v srbohrvaščini.

V nadaljevanju večera so sledile predstavitve različnih festivalov, povezanih s fantazijsko književnostjo.

Andrej Ivanuša in Bojan Ekselenski (SLO) sta predstavila Fanfest, Supernovo in Celjsko literarno društvo.

Ekselenski je na koncu pokazal tudi zadnji književni projekt Celjskega literarnega društva – Pisateljski izzivi in plod slovensko-srbskega sodelovanja: Antologijo

moderne slovenske fantastike »Pričevanja tujih svetov«. Slovenska izdaja je že ugledala luč, te dni bo iz tiskarne prišla še srbska izdaja »Svedočenja stranih svetova«. S tem bodo bralci na srbohrvaškem govornem področju dobili možnost, da spoznajo sodobno slovensko fantazijsko književnost.

Za zaključek je omenil financiranje projektov s strani MO Celje, JSKD in ZKD Celje.

**

Tudi sobotno dopoldne je bilo namenjeno predstavitev knjižnih del in književnic in književnikov. Znova se je začelo na prostem in temu sledila selitev v notranjost.

Na koncu je imel dr. Dragić Rebrenović zaključni govor, sledila je podelitev Zlatega zmaja. Prejela sta ga Vanja Kranjčević iz Hrvaške in Branislav Janković iz Srbije.

Za zaključek je bilo še nekaj predstavitev konvencij, zbirk in festivalov.

Sodelovanje na takšnih festivalih krepi medsebojno sodelovanje, saj so osebni stiki še vedno nepogrešljivi. Ljudje smo socialna bitja in brez druženja na moremo dolgo.

Bojan Ekselenski predstavlja svojo zgodbo in projekte CLD

Zgoraj: Andrej Ivanuša.

Del žirije festivalske zbirke (od leve proti desni):
Adnadin Jašarević, Dragić Rabrenović in Dragan Popadić

Grossmannov festival – Ormož (9. julij) in Ljutomer (16. julij)

Na Grossmannovem festivalu je CLD sodelovalo samo kot gost na stojnici Mateja Praha s. p. Sodelovali smo s Supernovo.

Zgornja slika: Kolaž spominov iz Ormoža (Grossmannov festival)

Zaključek

Letošnje leto prinaša še nekaj dogodkov, a njih v naslednji številki. Tu mislim zlasti na Fanfest in morebitno sodelovanje v času veselega decembra.

5. obletnica Fanfesta, slovenskega festivala fantazijske književnosti (Celje, 23. do 25. septembra 2022)

Letošnji Fanfest je pomemben, ker obeležujemo 5. obletnico festivala. Še pomnite tovariši? Leta 2017 smo začeli skromno, bilo je na Martinov vikend.

**

Zgodovina Fanfesta

Tukaj je nekaj kratkih foto utrinkov ...

1. Fanfest (11. in 12. november 2017)

SLOVENŠKI FESTIVAL FANTAZIJSKE KNJIŽEVNOSTI
FANFEST

2. Fanfest (2018)

3. Fanfest (2019)

4. Fanfest (2020)

Fanfest 4 je bil luč sredi najtemnejših kovidnih dni na jesen 2021

Fanfest 5 (2021)

Antiky
knjigarna in antikvariat

SLOVENSKI FESTIVAL
FANTAZIJSKE KNJIŽARNOSTI
5 FANFEST

Zgoraj in spodaj: Še nekaj utrinkov z lanskega Fanfesta.

Program Fanfesta 6

Zaključek prve petletke bo konec otroštva festivala. Ljubitelji dobre znanstvenofantastične literature zagotovo poznate delo Arthurja Clarka, Konec otroštva (imamo slovenski prevod in pred časom je bila na sporedu tudi kar spodobna TV nadaljevanka). No, zaključek otroštva festivala ne bo tako buren, kot je bila preobrazba našega sveta.

Fantazijska tržnica

Najpomembnejši dodatek festivalskega dogajanja bo, tokrat poskusno, fantazijska tržnica. Stvari, ko to pišem, še niso dorečene, vendar imamo namen na Stanetovi ulici, pred nekdanjo knjigarno Cankarjeve založbe, postaviti stojnico s fantazijsko književnostjo. Če ne bo uspelo, pa to ostane dolg za začetek naslednje petletke.

Stojnica bi delovala v petek, 23. 5. in v soboto dopoldne, 24. 9. Na stojnici bodo fantazijska dela in festivalski promocijski materiali.

Program v soboto, 24. 5.

Celjska kulturnica:

10h – 12h: Predstavitev regionalnih festivalov in z njimi povezanih literarnih razpisov.

Knjigarna in antikvariat Antika

16h – 18h: Predstavitev svežih fantazijskih del domačih avtoric in avtorjev.
Predstavitev Supernove 12.

Celjska kulturnica

19h – 21h:

Uvodni pozdrav

Predstavitev Supernove 13.

Prof. dr. Zoran Živković: Predstavitev Bele sobe, Pomen kultne Odiseje 2001

Predstavitev srbske izdaje antološke zbirke Pričevanja tujih svetov.

21h: Družabni večer

Program v nedeljo, 25. 5.

10h: Zaključek festivala v Mestu pod mestom z najavo festivalske teme za Fanfest 7:

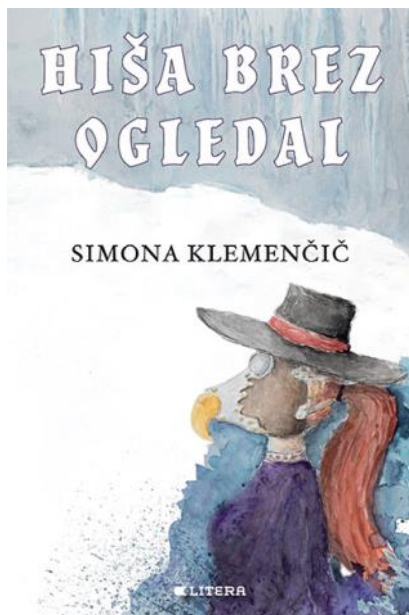
Prvi stik (v Celju).

Opomba:

V primeru, da uspemo zagotoviti možnost izvedbe zaključka v Mestu pod mestom, bo prireditev potekala v tamkajšnjem izjemnem ambientu.

V nasprotnem primeru bo zaključek ob 10h v Celjski kulturnici, sledil bo ogled Mesta pod mestom.

Simona Klemenčič

Hiša brez ogledal

Hiša brez ogledal je spisala Simona Klemenčič. Preden sem se spravil k branju, sem nekajkrat prebral takšno ali drugačno primerjavo z Deklino zgodbo. Napaka. Gre za distopijo o teokratskem režimu. To je tudi vse, kar jo veže na razvpito Deklino zgodbo.

Pripoved govori o Suzani Rifnik, ženi pomembnega ministra Zveze, ene od držav, ki je nastala na pogorišču Evropske unije. Zveza je krščanska država, kjer ima religija izreden pomen v politiki in življenju. Simonino pisanje je slastno, jezik je v službi izredno živo upodobljenih literarnih likov, ki se namalajo v bralčevi zavesti. Že dolgo nisem tako užival v verodostojno grajenih likih in njihovih literarnih življenjih. Tukaj Simoni velika

kljukica.

Pomemben del pripovedi je tudi epidemija bolezni, ki zaznamuje zadnji del knjige. Tudi nastop tega dela zapleta je izpeljan odlično, avtorica se je zagotovo dovolj dobro izobrazila glede epidemiologije in virologije, saj gre za logično izpeljano dogajanje.

Najbolj fascinira drsenje demokratične in razsvetljene družbe v restavracijo teokratske ureditve. Gre za sistem počasnega kuhanja žabe. Glavna protagonistka Suzana to spremlja z očmi žene enega najpomembnejših politikov Zveze, ki je nastala na pogorišču EU. Tukaj je zaznati priokus še nedavnega slovenskega bratjenja z državami, ki se nagibajo k novemu konservativizmu, iliberalnosti in priseganju na obrambi krščanstva. Obenem je to tudi kritika poskusa restavracije zgodovine, ki je minila. Pojav ledene dobe ima večplastno simboliko. Na eni strani gre za podnebne spremembe, na drugi pa za zmrzal v razvoju človeške civilizacije, ki se obrne v preteklost.

Vsekakor je knjiga vredna prvega in tudi drugega branja. Realnost Hiše brez ogledal je bližje, kot si mislimo. Ekološka kataklizma, epidemija in retradicionalizacija v enem paketu.

Za vas je bral Bojan Ekselenski.

Podatki o knjigi:

Leto izida: 2022

Število strani: 206

ISBN: 9789617135350

Vezava: Trda

Datum Izida: 09.03.2022

Založba: Zavod Litera

Avtor: Simona Klemenčič

Zbirka: Litera

Cena: 24,90 €

17. maj 2022: Predstavitve Hiše brez ogledal v Knjigarni Antika. Z avtorico se je pogovarjal matej Krajnc

Splošni razpis za Supernovo

Revija izhaja dvakrat letno, spomladi in jeseni. Revija živi od prispevkov, zlasti zgodb in pesmi. Sprejemamo tudi eseje in recenzije knjig s področja spekulativne fikcije.

Sprejemamo samo prispevke v elektronski obliki. Samo tipkopisov ne moremo sprejeti in bodo zavrnjeni.

Datumi:

- ⇒ **1. februar** za spomladansko številko (izide na Meteoriti in pred Sferakonom)
- ⇒ **15. julij** za jesensko številko (izide pred Fanfestom)

Naslovi za pošiljanje

Uredništvo:

- ⇒ Celjsko literarno društvo
- ⇒ (s pripisom: za Supernovo)
- ⇒ Gledališki trg 4
- ⇒ 3000 Celje
- ⇒ E-mail:
- ⇒ celjsko.literarno@outlook.com
- ⇒ bojan.ekselenski@gmail.com (urednik)

Dolžina besedil:

Miniatura: do 1000 besed.

Želimo si sledečega:

- ⇒ Kratka zgodba: do **7500 besed (45.000 znakov s presledki)**, za daljše zgodbe se bomo odločili glede na prostorske možnosti, po potrebi bomo avtorje prosili, da zgodbo skrajšajo na zahtevan obseg
- ⇒ Esej: do 3500 besed,
- ⇒ Recenzija: do 3500 besed,
- ⇒ Poezija: skupaj do 300 vrstic, pesem do 150 vrstic.

Prva stran se ne šteje v obseg besedila, na njej **morajo biti sledeči podatki:**

- ⇒ Naslov dela
- ⇒ Ime in priimek,
- ⇒ Veljaven poštni naslov, kamor pošljemo avtorske izvide
- ⇒ Veljaven elektronski naslov za komunikacijo

Avtorji in avtorice besedila do nadaljnjega odstopijo v brezplačno objavo. V primeru, da bodo finančna sredstva dopuščala izplačilo honorarjev, se bodo z avtorji(-icami) podpisale ustrezne pogodbe.

Mednarodni razpis Krononavt

Časovni potnik se vrne iz prihodnosti, da bi proučeval okoliščine odraščanja osebe, ki 50 let v prihodnosti naredi nekaj prelomnega za človeštvo (recimo kaj glede preprečitve globalne ekološke katastrofe, ...).

Časovni potnik ne more z ničimer vplivati na svet okoli sebe, je lahko le pasivni opazovalec.

Pravila natečaja:

- ⇒ Dolžina zgodb – max. 7500 besed, doc, docx ali odt oblika elektronsko (ne bomo dlakocepili, če bo kakšna beseda več).
- ⇒ Zadnji rok za pošiljanje za pripravo za tisk: **15. 8. 2023** (podaljšan rok)
V Sloveniji pošljite izdelek v elektronski obliki na naslov:
- ⇒ Bojan.ekselsenski@gmail.com
- ⇒ Fanfest.festival@gmail.com

Razpis je podaljšan za eno leto.

Razpis za Vsesledje

Revija Vsesledje je splošna revija za kulturo in literaturo. Izhaja 1x letno, praviloma oktobra, ko je predstavitev, ki je ena od osrednjih prireditev Celjskega literarnega društva.

Odgovorni urednik revije je dr. Zoran Pevec.

V reviji objavljamo:

- ⇒ poezijo (zaželeno je nekaj pesmi, da ima urednik določen izbor), prozo (kratke zgodbe), esejistiko, recenzije, dramatiko (kratka dramska besedila)

Pomembno o pripravi besedila za objavo:

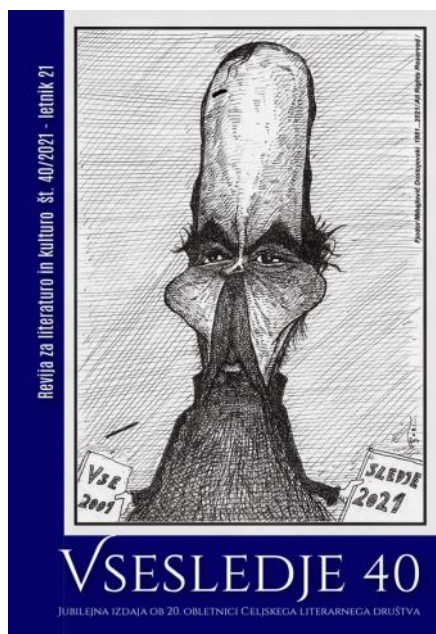
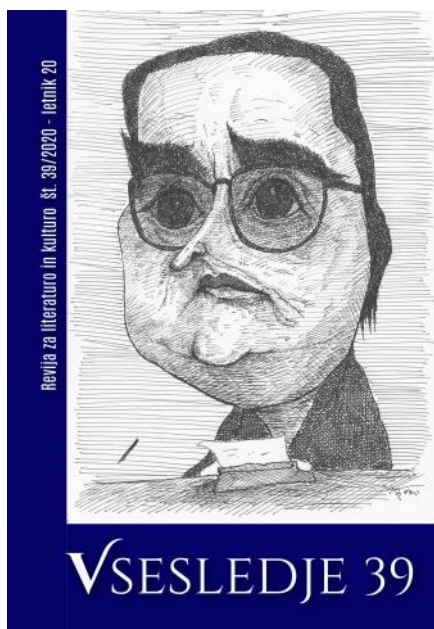
- ⇒ **Besedila morajo biti v elektronski obliki** (wordov format) poslana po elektronski pošti kot priloga, seveda s priloženimi podatki o avtorju(-ici).
- ⇒ Rok za pošiljanje za tekoče leto je **1. junij**. Prispevki, ki prispejo kasneje, se objavijo samo po dogovoru z urednikom.

Poseben del revije je **Mlado Vsesledje** za šolajočo mladino.

Pošiljanje prispevkov:

- ⇒ celjsko.literarno@outlook.com (društvo)
- ⇒ zoran.pevec@gmail.com (odgovorni urednik)

Obiščite tudi spletno stran <http://cld.si> in <http://cld.si/Vsesledje.html>

Dogodkovnik Celjskega literarnega društva

V letu 2022 vas Celjsko literarno društvo vabi:

Vsako 1. sredo v mesecu (v novembru 9. 11.): delavnica proze Celjske zgodbe

28. 9. ob 18h v Celjski kulturnici: Literarni večer z Mileno Šimunič

12. 10. ob 18h: Literarno srečanje v Celjski kulturnici

19. 10. 2022 ob 18h: Predstavitve Vsesledja - Špital za Prjatle

26. 10. ob 18h v Celjski kulturnici - glasbeni večer

16. 11. ob 18h: Literarni večer v Celjski kulturnici

22. do 27. 11. Slovenski knjižni sejem na GR Ljubljana

December: predvidoma zaključek leta.

19. 7. Mestna plaža Celje

O Celjskem literarnem društvu

Članarina

- 10 €
- Družinska članarina 11 €
- **Članarine NE plačajo učenci, dijaki, študenti in brezposelni**

Kaj nudimo?

- Brezplačno literarno izobraževanje v okviru društva.
- Brezplačno udeležbo na Slovenskem knjižnem sejmu in sejmski predstavitev v okviru dejavnosti društva.
- Brezplačno udeležbo na predstavitvah ustvarjanja članov in članic društva.
- Brezplačno izdelavo preloma za tiskano knjigo in svetovanje pri izdaji.
- Izdajo E-knjige.
- Objavljanje v publikacijah in revijah, ki jih izdaja društvo (Revija za literaturo in kulturo Vsesledje, Literarna revija za spekulativno fikcijo Supernova).
- Obveščanje o razpisih in natečajih.
- **Brezplačni izvod knjige Mlada literatura**

Delovanje društva

- Mesečna srečanja vsako 1. sredo v Celjski kulturnici
- Literarne prireditve - običajno vsako 3. sredo v mesecu od septembra do junija
- Sodelovanje z Glasbeno šolo Celje
- Izdajanje revij Vsesledje in Supernova
- Sodelovanje na Slovenskem knjižnem sejmu
- Organizacija Fanfesta, slovenskega festivala fantazijske književnosti
- Sodelovanje na različnih kulturnih prireditvah

Osební podatki, ki jih društvo zbere na razpisih, se uporabijo samo za komunikacijo z avtorji(-icami) in za pošiljanje avtorskih izvodov. Kontaktnih podatkov ne delimo in ne objavljamo.

NAROČILNIK

Cena posameznega izvoda:

6 €

Celoletna naročnina (plačate s položnico ob prejetju spomladanske številke):

9,60 € (cena za 2 številki z 20% popustom)

Naročila Supernove

Revijo je možno naročiti. Fizične osebe lahko revijo naročite kar preko maila.

Kako to storite?

Pošljite na celjsko.literarno@outlook.com podatke, ki so potrebni za naročilo:

- ⇒ Ime in priimek
- ⇒ Naslov bivališča
- ⇒ Vrsto naročila - tekočo številko ali naročilo do preklica.

Po prejetju vašega naročila vam na naslov pošljemo položnico glede na vaše naročilo.

Zakaj naročilo do preklica?

- ⇒ 20 % popust
- ⇒ Revija bo redno prihajala na vaš domači naslov.

FANFEST 6

23. do 25. septembra 2022
(Knjigarna Antika, Celjska kulturnica, staro mestno
jedro)

FANFESTOV RAZPIS ZA 2023

PRVI STIK v Celju

Prvi stik, prvo srečanje človeštva z nezemeljskimi bitji je povezan s Celjem. Vse drugo je prepuščeno vapi veščini pisanja ...

Zgodbo postavite v preteklost, sedanjost ali prihodnost. Čas je nepomemben, uporabite to, kar vsi imamo - zdravo domišljijo.

Napišite kratko zgodbo ali (epsko) pesem.

Kaj sprejemamo:

Prozo ali poezijo v obsegu do 7500 besed (45.000 znakov s presledki).

Obvezno mora biti v elektronski obliki, berljivi z Wordom.

Rok za oddajo prispevkov (znameniti deadline): **1. 8. 2023**

Naslov pošiljanja:

- Fanfest.festival@gmail.com
- Bojan.ekselenski@gmail.com
- Celjsko.literarno@outlook.com

Obvezno napišite svoje temeljne podatke (ime, priimek in naslov, da vam lahko natisnjeno pošljemo)